

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

2 НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ – 13 БЕРЕЗНЯ 2022

Hospodin je mé světlo a má spása.

*Ježíš vzal s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil s nimi na horu pomodlit se. (Lk 9,28b).
Freska Proměnění Páně na Hoře Tábor, Peregrinatio ad Fontes Salutis, Izrael, 27. února 2013.*

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, v Abrahámovi, našem otci ve víře, se nám dostalo zaslíbení, jež došlo naplnění v Ježíši Kristu. Skrze něj, od něhož naše víra pochází, volejme k Bohu Otci:

L: BOŽE NAŠEHO PÁNA JEŽÍŠE KRISTA, VYSLYŠ NÁS.

- Tys Abraháma učinil velkým, mocným a početným národem a jeho putování jsi provázel divy a znameními; dej, ať je Církev tvého Syna znamením naděje.
- Tys před očima učedníků proměnil tvář svého milovaného Syna: dej ať máme oči upřené na Ježíše a tak máme účast na obnově světa, vykoupeného jeho krví.
- Prosme za ukončení války proti Ukrajině, za ukrajinské uprchlíky a jejich rodiny.
- Prosme, ať doba postní posílí naši vytrvalost v prokazování dobra všem lidem.
- Modleme se za nás křesťany, abychom tváří v tvář novým bioetickým výzvám vždy podporovali ochranu života prostřednictvím modlitby i konkrétního nasazení ve společnosti.
- Tys nám dal poznat, že máme svou vlast v nebi: proměň ubohá těla našich zemřelých, aby nabyla stejné podoby jako oslavené tělo Krista.

K: Bože, Ty vedeš svou Církev ve šlépějích víry Abraháma, jemuž jsi svěřil svá zaslíbení. Dej nám skrze Ježíše Krista kráčet k poznání naší pravé vlasti v nebi, jejíž odlesk jsme spatřili na tváři tvého milovaného Syna a našeho Pána.

L: Amen.

„MISTŘE, JE DOBRĚ, ŽE JSME TADY!“

Poutníci na hoře Tábor. Eucharistie ve svatyni Proměnění Páně, *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, Izrael, 27. února 2013.

POUTŇNÍ NA SCHODECH BENEDIKTINSKÉHO OPATSTVÍ MONTECASSINO,
Peregrinatio In Loca Sanctitatis et Historiae, Montecassino, Itálie, 4. července 2018.

VOTIVNÍ SVÍCE U HROBU SV. BENEDIKTA A SV. SCHOLASTIKY,
Peregrinatio In Loca Sanctitatis et Historiae, Montecassino, Itálie, 4. července 2018.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

3 НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ – 20 БЕРЕЗНЯ 2022

Hospodin je milosrdný a milostivý.

”TADY SE SLOVO STALO TĚLEM”

Votivní svíce na místě Zvěstování Páně, Nazaret, Izrael, Peregrinatio Ad Fontes Salutis, 28. února 2013.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, Bůh Mojžíšův je Bohem blízkým a současně vzdáleným; je ve světě, ale není ze světa, je Bohem, který nám jde vstříc: proto k němu volejme:

L: TY, KTERÝ JSI, SMILUJ SE NAD NÁMI.

- Tys Mojžíšovi zjevil v hořícím keři na Sinaji své jméno a dal mu vstoupit do „zářivé temnoty“: dej i nám kráčet dobou postní v síle tvého Jména.
- Prosme za ukončení války proti Ukrajině, za ukrajinské uprchlíky a jejich rodiny.
- Prosme, ať doba postní posílí naši vytrvalost v prokazování dobra všem lidem.
- Modleme se za nás křesťany, abychom tváří v tvář novým bioetickým výzvám vždy podporovali ochranu života prostřednictvím modlitby i konkrétního nasazení ve společnosti.
- Prosme za ty, kteří nás předešli a spí spánkem pokoje, aby měli plnou účast na životě věčném, k němuž se na křtu zrodili.

K: Otče svatý, vzdáváme Ti díky pro tvé svaté Jméno, které si učinilo příbytek v našich srdcích. Skrze Krista našeho Pána.

L: Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 2. NEDĚLE POSTNÍ

1. ČTENÍ – 1MOJŽ 15,5-12.17-18

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Bůh vyvedl Abráma ven a pravil: "Pohlédni na nebe a spočítej hvězdy, můžeš-li je spočítat!" – a dodal: "Tak čtené bude tvé potomstvo!" Abrám Hospodinu uvěřil a ten ho za to uznal za spravedlivého. Znovu mu pravil: "Já jsem Hospodin, já jsem tě vyvedl z Uru Chaldejců, abych ti dal tuto zemi do vlastnictví." Abrám řekl: "Pane, Hospodine, podle čeho poznám, že ji dostanu do vlastnictví?" Bůh mu řekl: "Vezmi pro mě jalovici, kozu, berana, všechny tříroční, pak ještě hrdličku a holoubě." Abrám mu přinesl všechna tato zvířata, rozpůlil je a položil jednu polovici proti druhé, ale ptáky nerozpůlil. Dravci se slétali na mrtvá těla, ale Abrám je odháněl. Slunce se sklánělo k západu, když Abrám upadl do hlubokého spánku; pojala ho hrůza a velká tíseň. Zatím slunce zapadlo, nastala tma, a hle – dýmající pec a ohnivá pochodeň přešly mezi oněmi rozpůlenými částmi. V ten den uzavřel Hospodin s Abrámem smlouvu a řekl: "Tvému potomstvu dávám tuto zemi od Egyptského potoka až k veliké řece, řece Eufratu!"

ŽALM 27

Hospodin je mé světlo a má spása, – koho bych se bál? – Hospodin je zástita mého života, – před kým bych se trásl? Slyš, Hospodine, můj hlas, jak volám, – smiluj se nade mnou, vyslyš mě! – Mé srdce k tobě mluví, – má tvář tě hledá: Hospodine, hledám tvou tvář. – Neskryvej svou tvář přede mnou, – v hněvu neodmítej svého služebníka! – Tys má pomoc, nezavrhuj mě! Věřím, že uvidím blaho od Hospodina – v zemi živých! – Důvěřuj v Hospodina, buď silný, – ať se vzmuží tvé srdce, doufej v Hospodina!

2. ČTENÍ – FLP 3,17-4,1

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Filipánům.

Bratři! Jednejte všichni tak, jak jednáám já, a dívejte se na ty, kdo žijí podle mého příkladu. Často jsem vás na to upozorňoval, a teď to říkám se slzami v očích, že se jich mnoho chová jako nepřátelé Kristova kříže. Jejich konec je záhuba, jejich bůh je břicho a vychloubají se tím, zač by se měli stydět, mají zájem jenom o věci pozemské. My však máme svou vlast v nebi, odkud také s touhou očekáváme spasitele Pána Ježíše Krista. On přemění naše ubohé tělo, aby nabylo stejné podoby jako jeho tělo oslavené. Způsobí to jeho moc, kterou si může podřídit všecko. Proto, moji bratři milovaní a vytoužení, moje radosti a koruno, tak stůjte v Pánu pevně, milovaní!

EVANGELIUM – LK 9,28B-36

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš vzal s sebou Petra, Jana a Jakuba a vystoupil s nimi na horu pomodlit se. Když se modlil, výraz tváře se mu změnil a jeho šat oslnivě zbledl. A hle, rozmlouvali s ním dva muži – byli to Mojžíš a Eliáš. Zjevili se ve slávě a mluvili o jeho smrti, kterou měl podstoupit v Jeruzalémě. Petra a jeho druhy však přemohl spánek. Když se probrali, spatřili jeho slávu a ty dva muže stát u něho. Jak se potom od něho vzdalovali, řekl Petr Ježíšovi: "Mistře, je dobře, že jsme tady! Postavíme tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi." Nevěděl, co mluví. Zatímco to říkal, objevil se oblak a zahalil je. Když se octli v oblaku, padla na ně bázeň. Z oblaku se ozval hlas: "To je můj vyvolený Syn, toho poslouchejte!" Když se ten hlas ozval, byl už Ježíš sám. Zachovali o tom mlčení a nikomu v oněch dnech nepověděli nic o tom, co viděli.

Proměnění Páně

(zamyšlení Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka, S.I., čestného občana Pustiměře)

Navštívili příbuzní stařenku: „Babičko, povězte nám, jak se vám vede, daří se vám lépe?“ – „Prosím vás, jak by se mi vedlo, copak nevidíte, jak se ten svět změnil? Už nic z toho nepoznávám.“- „Víte co? Když vás ta změna světa straší, podívejte se do zrcadla a srovnajte to s fotografií, když jste se vdávala!“ Svět se mění, to nás nesmí postrašit. Mění se všechno živé a my v něm. „Vzpomeňte si, babičko, když jsem dělal doktorát na univerzitě a vy jste byla u toho, pak jste nade mnou zalomila rukama: Proboha, Jeníku, jsi to ještě pořád ty?“

Jeden pedagog, který byl představeným v chlapeckém internátu, celou neděli obyčejně trávil tím, že hovořil s maminkami, které přišly svoje potomky navštívit, a občas se smával: „Je to zajímavé, matka odpustí chlapci snadno všechno, co na něj žalují, ale jednu věc mu těžko promíjí: že roste a že se mění.“ Tátové to vidí realističtěji, zajímá je, jestli se chlapec pohoršil nebo polepšil. Církev se dívá na lidi především z tohoto „otcovského,, hlediska. Svátost smíření je tomu zasvěcena. Dnes je dost takových, kteří obviňují katolické moralisty, že jsou upřílišení a že svým horlením proti všem hříchům narušují spontánní přirozený vývoj člověka. Je tedy potřeba si uvědomit, co je a co není přirozené. Přirozené je to, co patří k přírodě. Je např. přirozené, že naše pokožka vystavená letnímu slunci zčervená a pak zhnědne. Proti přírodě je, když se na ní objeví vyrážka, nebo i to, když ji vystavujeme slunci tak, že je spálená. Podobně je přirozené, když člověk, stvořený k obrazu a podobnosti Božímu, ten obraz zdokonaluje; je proti přirozenosti, když jej zohaví. Zdokonaluje je dobrem, poškozují zlem. Morální příručky, které nám ukazují, co je dobro a co je zlo, nejsou k narušení přirozeného vývoje, ale praktickou pomůckou k hledání a zdokonalování vlastní identity.

To, že se měníme, pozorují na nás ostatní. Někdy je to tak nápadné, že to komentují zvoláním: Už tě nemohu ani poznat, tak jsi se změnil! Je dobře, když si to uvědomujeme především sami a svůj vývoj kontrolujeme. Děvče, které by chtělo dostat cenu královny krásy, se ovšem stále sleduje v zrcadle. Máme však všichni zrcadlo vnitřní. Vnější a

tělesné změny se odrážejí i v lidské psychologii. Některé změny nás těší, jiné zarmucují. Považuje se za moudrého ten, kdo se umí těm zarmucujícím dovedně vyhnout. Najde na své životní cestě všelicos, ale pochválí ho lidovým rčením: umí v tom dobře bruslit, nikdo a nic mu nohy nepodrazí. Ale zkušené lidi mu tuze nevěří, dodávají: Však on také jednou na něco naletí a bude naříkat, že svět nezmění.

Jak se má tedy zachovat ten, kdo je opravdu moudrý? I on ví, že svět tuze nezmění, ale je si vědom, že musí změnit především sebe. Tak učili už staří stoici. Ale ukažme si to raději na příkladu obyčejné ženy z lidu. Vypravovala svůj životní příběh takto. Když jsme se s mužem brali, malovali jsme si mnoho krásných plánů. On se zklamal ve své práci, nešlo to tak dobře, jak si to představoval. A já jsem se zklamala v něm. Začal dávat všecku vinu mně, bručel a nadával, stal se nesnesitelným. Plakala jsem a myslela jsem na rozvod. Přešlo to? Nepřešlo, on se nezměnil, ale změnila jsem se já. Napřed jsem plakala, a teď, když bručí a nadává, tak se mu směji. Zdá se, že to vyhovuje i jemu, nemusí si dělat výčitky svědomí, a proto se někdy i jemu podaří nakonec se zasmát.

Vidíme tu tedy příklad pravé životní moudrosti: zaujmout ke změnám správný postoj. Ten ovšem může být jenom čistě lidsky moudrý, který se zvrhne v laciné chytráctví, anebo se stane důstojně náboženský. Příkladem v Písmu jsou proroci, Bylo jich ve Starém Zákoně mnoho. Čím se vyznačovali? Slovo prorok je odvozeno od slovesa rokovat, mluvit. Byli to tedy lidé, kteří mluvili, kázali s velkým úspěchem, poslouchali je a mnoho z toho, co řekli je napsáno. Proč je poslouchali s takovým zájmem, poznáme z titulu, kterého se jim dostalo na počátku. Nazvali je prostě „vidoucí“. Božím osvětlením viděli smysl toho, co se ve světě přihodilo, a proto učili lidi, jaký správný postoj mají k tomu zaujmout. Jsou ještě i dnes proroci? Jedním z podstatných privilegií církve je její prorocký dar: privilegium chápat události světa a ukazovat všem, jaký správný postoj mají zaujmout. Církev nejsou jenom kněží, ale všechen Boží lid. Proto sv. Pavel píše Korint'ánům, aby všichni prosili Boha o prorocký dar, tj. ve všech okolnostech poznali, jaký mají zaujmout postoj k tomu, co je potkalo, co se ve světě děje. To jim dává potěchu a radost, protože tak najdou Boha ve všem.

Nejlepším příkladem takového osvětlení, o kterém čteme v Novém Zákoně je historie proměnění Páně na hoře Tábor (*Mk 9,2-1*). Kristus vstoupil s třemi učedníky na horu a tam se před nimi proměnil. V čem ta proměna byla? Změnil svou formu a podobu? Pak už by to nebyl on, apoštolé by ho nepoznali. Co se tedy změnilo? Duchovní autoři, kteří ten text vykládají, jsou zajedno v tom, že se změnilo světlo, ne vnější, ale světlo očí. Viděli Ježíše v jeho vnější podobě jako dříve, ale prohlédli duchovním zrakem pod povrch vnějšnosti, bylo jim najednou jasné, že ten syn člověka je syn Boží. Tzv. hesychasté, hnutí mezi mnichy křesťanského východu, si tu scénu brali jako program duchovního života: prosit Boha a snažit se o čistotu srdce, abychom dostali i my „světlo Tábora“, schopnost vidět ve všem Boží prozřetelnost, přítomnost Krista. To nám přinese štěstí, řecky *hesychia*, proto se to hnutí nazvalo hesychasmem. My Češi si přitom mimoděk vzpomeneme na výrok prezidenta Masaryka, že „Tábor je náš program“. Nevíme ovšem dobře, v jakém smyslu to mínil on. V jiném smyslu než my o tom uvažují i ti, kdo dnes propagují jisté meditace převzaté z dalekého východu. I oni jsou hesychasté, usilují o dosažení duchovního štěstí a míru. Ale jejich metoda je jiná: chtějí se cvičit v zapomenutí světa i sebe, aby byli zcela ponořeni v oceánu božství. Křesťanský Bůh je stvořitel světa a Kristus do světa vstoupil, aby svět spasil. Proto se i my musíme snažit o to, bychom ho ve světě našli a uviděli. V tomto smyslu platí nesporně i pro nás, že je Tábor náš program.

„Pane, je dobře, že jsme tady“

(homílie Jeho Eminence Mons. Giovanniho kardinála Coppy, čestného občana Drysic, v bazilice Proměnění Páně na Hoře Tábor, Izrael, Peregrinatio Ad Fontes Salutis, 27. února 2013)

„Je dobře, že jsme tady!“ (Lk 9,33).

Minulou neděli, druhou postní, ještě předtím, než jsme se vypravili do Svaté země, nám postní liturgie jako každoročně představila Ježíšovo Proměnění, aby tak zdůraznila, že tentýž Ježíš, kterého uvidíme na Velký pátek ukřižovaného, je vyvolený Boží Syn, který se na této hoře zjevil v Otcově světle, a jehož musíme poslouchat jako samotného Boha. A dnes jsme právě tady, na hoře Tábor, a při eucharistickém slavení znovu prožijeme tentýž velký zázrak. „Je dobře, že jsme tady!“

Ježíšovo Proměnění je zázrakem, Církvi velmi drahým, proto nám ho připomíná dvakrát v roce: na začátku doby postní a 6. srpna. Je událostí velké teologické a duchovní hloubky, která vždy poutala pozornost křesťanů a inspirovala významná umělecká díla mimořádné krásy: stačí vzpomenout velký Raffaellův obraz ve

vatikánských muzeích. Ježíš dává na několik okamžiků nahlédnout, kdo je: Bůh, Syn Boží, jas Otcovy moci. Vystupuje na horu, říká Lukáš, aby se modlil k Otcovi. A tam se proměňuje, to znamená ukazuje se v nové podobě – Řekové nazývají Ježíšovo Proměnění „Metamorfosis“: jeho tvář se skví jako slunce, oděv je oslnivě bílý. Benedikt XVI. -Joseph Ratzinger, v prvním díle své trilogie *Ježíš z Nazareta*, to komentuje těmito slovy: „Proměnění je událostí modlitby: stává se viditelným to, co se odehrává v Ježíšově rozhovoru s Otcem: vzájemným niterným pronikáním jeho bytí s Bohem, jež se stává ryzím světlem. V jeho bytí jedno s Otcem, Ježíš sám je světlo ze světla. To, kým je ve svém nitru ... se stává v tomto okamžiku poznatelným i pro smysly: Ježíšovo bytí v Božím světle, jeho vlastní bytí světla jako Syna“ (Benedikt XVI.-Joseph Ratzinger, *Gesù di Nazaret*, I., 2007, Rizzoli, str. 357).

Velký německý teolog devatenáctého století, Matthias Joseph Scheeben, ve významném díle o *Křesťanských tajemstvích*, podal skvělý výklad této scény, když říká, že v podstatě to byl zázrak, ohromný zázrak, ale trval jen několik okamžiků: větším zázrakem byl celý Ježíšův život, ve kterém po třiatřicet let skrýval před lidmi své božství: kdyby chtěl, mohl ho dát spatřit, ale lidé by nedokázali snést pohled na jeho jas: protože, jak říká Bible, člověk nemůže vidět Boha a zůstat naživu.

Na scéně Proměnění hrají ústřední roli také další postavy: dva protagonisté dějin spásy, Mojžíš a Eliáš, kteří zpřítomňují odpověď vyvoleného národa na plán spásy, chtěný

Bohem, jenž dal Zákon a poslal Proroky, aby připravili příchod Mesiáše: rozmlouvají s Ježíšem o jeho blížícím se „exodu“, jak říká Lukáš (9,31), totiž o jeho vykupitelském utrpení, od Boha připraveném už ve Starém zákoně. Dále jsou zde apoštolové, s Petrem, jako vždy prudkým, který tu chce postavit tři stany pro Ježíše a jeho partnery v dialogu: padají však k zemi, když spatří Ježíše v záři Otcovy slávy a slyší hlas samotného Boha, který promlouvá, zatímco se na hoře

kostela, připomínají pěknými mozaikami dvě velké biblické postavy, které se tu zjevily po Ježíšově boku. Krypta pak, v níž slavíme tuto eucharistii, připomíná čtyřmi nádhernými mozaikami zjevení, změny a proměny, jimiž Ježíš živí a zkrášluje svou Církev. Jeho narození, v němž se Ježíš umenšuje jako Dítě, aby nám dal vyrůst a povýšil nás až k sobě; jeho utrpení jako obětovaného Beránka; jeho vzkříšení s oslaveným Tělem; a bílá eucharistická Hostie, která v sobě

objevil oblak Ducha svatého: „To je můj milovaný Syn, toho poslouchejte“ (Mk 9,7). Ano, člověk nedokáže snést zjevení božského. A je to právě Otec, který naplňuje scénu svou přítomností, a v naslouchání ukazuje způsob, jak následovat proměněného Krista. Úchvatná evangelijní scéna vévodí oslnivé mozaice v absidě, stejně jako tři věže průčelí svatyně připomínají stany, které chtěl Petr postavit. Ale také dvě kaple při vstupu do baziliky, zbytky starobylého

S hlubokou až dech beroucí usebraností prosili na Hoře Proměnění o kněžské požehnání věřící pronásledované Církev v komunistické Číně.

zahrnuje celou skutečnost Ježíšova tajemství, který se pro nás stal člověkem a sám se zřekl svého božského vzezření. „Je dobře, že jsme tady!“

Drazí přátelé! Náš výstup na horu Tábor je velkou milostí, protože jsme zde postaveni před celé bohatství Ježíšovy lásky k nám. Zjevuje se tu fantazie Boha, který nám dává jako Spasitele svého jediného Syna: jako nejgeniálnější umělec vymyslel Bůh pro svého Syna ty nejúchvatnější a nejneuvěřitelnější proměny, abychom také my byli proměněni v nová stvoření, a tak se stali jeho dětmi. Jsme povoláni k malým věcem, ale Bůh nás pozvedá až k sobě, činí nás sobě rovnými, aby nám daroval veškeré bohatství svého božství. O vánocích jsme v našich jesličkách viděli, že se chtěl narodit chudým, bohatým jen láskou své maminky Marie, a pozorností Josefa z Nazareta, muže spravedlivého, svého pěstouna, protože svou chudobou chtěl sám v sobě proměnit všechny lidi s jejich omezeními, slabostmi, s jejich hříchy, avšak stvořenými k jeho obrazu a podobnosti. O Velkém pátku vidíme jiný aspekt této naprosté Ježíšovy chudoby, když po třech hodinách strašlivé agónie, všemi pohrdán, korunován trním, zbičován, umírá na drsném dřevě kříže smrti otroků, aby nás učinil bohatými svou milostí, která jej vyšla tak draho. O velikonocích Ježíš vstupuje skrze kříž do Otcovy slávy, a dává nám svůj život, milost, která nás posvěcuje v tomto životě, slávu, která nám dává podíl na životě věčném, a tak nám získává zpět obraz, podle něhož na počátku stvořil člověka. A ve Svaté Eucharistii, v té maličké Hostii, kde žije proměněn do té nejmenší a nejbezvýznamnější přítomnosti, jakou jeho láska vůbec mohla vynalézt, zůstává stále s námi, uprostřed našich domovů i blízko našich pracovišť; živí nás sám sebou a svou láskou, v Něm nás činí bratřími a sestrami, a v tichu a radosti nás pozvedá k účasti na Božím životě.

Poutníci před bazilikou Proměnění Páně na hoře Tábor.

Milování, být křesťany, znamená být proměněni v samého Boha. Je pravdou, že „tento poklad máme v nádobě hliněné. To proto, aby se ta nesmírná moc připisovala Bohu a ne nám“, jak říká svatý Pavel (2Kor 4,7). Jsme však proměněni v Boha, přetvoření v Něj, stáváme se Božími dětmi, aby ve světě konečně zvítězil pokoj, odpuštění, bratrství, které je tváří samého Boha. Žijme jako proměnění, a svět se změní, stane se lepším, a také on se promění v nový svět, v

civilizaci lásky. Usilujme o to, aby také naše rodiny, naše města, místa setkání a soužití se staly Tábořem.

„Pane, je dobře, že jsme tady!“

+ Giovanni card. Coppa

LITURGICKÉ TEXTY 3. NEDĚLE POSTNÍ

1. ČTENÍ – EX 3,1-8A.13-15 Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Mojžíš pásal stádo svého tchána Jitra, midjanského kněze. Když jednou vyhnal stádo za step, přišel k Boží hoře Chorebu. Tu se mu zjevil Hospodinův anděl v plameni ohně, který šlehal ze středu keře. Díval se, a hle – keř hořel plamenem, ale neshořel. Mojžíš si řekl: "Půjdu se podívat na ten zvláštní zjev, proč keř neshoří." Když Hospodin viděl, že se přichází podívat, zavolal ze středu keře: "Mojžíši, Mojžíši!" A on odpověděl: "Tady jsem!" Bůh řekl: "Nepřibližuj se sem, zuj opánky ze svých nohou, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá." A pokračoval: "Já jsem Bůh tvého otce, já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův!" Mojžíš zahalil svou tvář, neboť se bál pohlédnout na Boha. Hospodin pravil: "Viděl jsem bídu svého lidu, který je v Egyptě, slyšel jsem jejich nárek na biřice; ano, znám jejich bolesti. Proto jsem sestoupil, abych je vysvobodil z ruky Egyptanů a vyvedl je z oné země do země úrodné a širé, do země oplývající mlékem a medem." Mojžíš pravil Bohu: "Hle, já přijdu k synům Izraele a řeknu jim: ‚Posílá mě k vám Bůh vašich otců.‘ Když se zeptají: ‚Jaké je jeho jméno?‘ – co jim mám říci?" Bůh pravil Mojžíšovi: "Já jsem, který jsem!" A dodal: "Tak řekneš synům Izraele: ‚Ten, který jest, posílá mě k vám.‘" A ještě pravil Bůh Mojžíšovi: "Tak řekneš synům Izraele: ‚Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův, posílá mě k vám!‘ To je moje jméno na věky, to je můj název po všechna pokolení."

ŽALM 103 Veleb, duše má, Hospodina, – vše, co je ve mně, veleb jeho svaté jméno! – Veleb, duše má, Hospodina – a nezapomeň na žádné z jeho dobrodiní! On odpouští všechny tvé viny, – on léčí všechny tvé neduhy. – On vykupuje tvůj život ze záhuby, – on tě věnčí láskou a slitováním. Hospodin koná spravedlivé skutky, – zjednává právo všem utlačeným. – Oznámil své plány Mojžíšovi, – izraelským synům své skutky. Hospodin je milosrdný a milostivý, – shovívavý a nadmíru dobrotivý. – Jak vysoko je nebe nad zemí, – tak je velká jeho láska k těm, kdo se ho bojí.

2. ČTENÍ – 1KOR 10,1-6.10-12-13 Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Chtěl bych vám, (bratři), připomenout, že všichni naši praotcové byli pod oblakem, všichni prošli mořem, všichni přijali Mojžíšův křest v oblaku a v moři, všichni jedli stejný duchovní pokrm a všichni pili stejný duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus. Ale přesto se většina z nich Bohu nelíbila. Pomřeli na poušti. Tyto věci se staly nám pro výstrahu, abychom netoužili po špatnostech, jako toužili oni. Ani nereptejte, jako někteří z nich reptali, a za to byli pobiti od (anděla) Zhoubce. To se jim přihodilo jako výstražný příklad a bylo to napsáno jako poučení pro nás, kteří žijeme v době poslední. Když se tedy někdo domnívá, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.

EVANGELIUM – LK 13,1-9 Slova svatého evangelia podle Lukáše.

V té době přišli k Ježíšovi se zprávou o Galilejcích, jejichž krev smísil Pilát s krví jejich obětních zvířat. Řekl jim na to: "Myslíte, že ti Galilejci, když to museli vytrpět, byli větší hříšníci než ostatní Galilejci? Ne, říkám vám; když se však neobráte, všichni podobně zahynete. Anebo oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a usmrtila je: myslíte, že byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, říkám vám; když se však neobráte, všichni právě tak zahynete." Vypravoval pak toto podobenství: "Jeden člověk měl na své vinici zasazený fíkovník a přišel na něm hledat ovoce, ale nic nenašel. Proto řekl vinaři: ‚Hle, už tři léta přicházím hledat ovoce na tomto fíkovníku, a nic nenacházím. Poraz ho! Proč má zabírat půdu?‘ On mu však odpověděl: ‚Pane, nech ho tu ještě tento rok. Okopám ho a pohnojím, snad příště ovoce ponese. Jestliže ne, dáš ho pak porazit.‘"

Je možné milovat nepřátele?

(zamyšlení Jeho Eminence Tomáše kardinála Špidlíka, S.I., čestného občana Pustiměře)

Staří křesťanští autoři nemluvili mnoho o lásce k Bohu. Zdálo se jim to nemístné, je to totiž téma příliš vysoké pro toho, kdo o své duchovní výšce mnoho nemyslí. Zato se stále a stále vracejí k tématu lásky k bližnímu; upozorňují na konkrétní aplikace v denním životě. Jednu z nich však přece jenom mnoho nerozvádějí: lásku k nepřítelům, ke které nás evangelium vyzývá (Mt 5,43 násl.). Jsou si dobře vědomi, že i to je příkaz vysoký a že se nedá snadno pochopit. V čem je vlastně jeho potíž? Myslíme tu potíž teoretickou, ne praktickou.

Kristovo učení tu vstupuje, jako i v ostatních případech do

dvojí tradice: profánní a biblické. Obojí pak je, jak se zdá, zásadně odlišná. V profánní literatuře je ovšem pojem nepřátele často. První hrdinové lidstva jsou vždycky bojovníci a vítězi nad nepříteli. Co by zbylo z Iliady a z jiných heroických eposů, kdyby tam nebyl boj a vítězství nad druhými? Zakladatelé království jsou ti, kteří odehnali na dlouho všechny nepřátele. Jedna egyptská poesie chválí faraóna, že všechny nepřátele tak důkladně vyhubil, že navěky už nebudou moci pozvednout hlavu. Jenom tak se dá zajistit zemi mír a trvalý prospěch. I obyvatelé velké římské říše snili o tom, že bude ve světě *pax romana*, mír zbudovaný na tom, že římská vojska bdí na hranicích a žádný divoký barbar je nepřekročí. Nepřítel je tedy živel, který je destruktivní, a jako takový se zásadně potírá. Je možné nepřítel úplně zničit? Všichni lidé znají z vlastní zkušenosti, že by bylo naivní vidět nepřítel jenom v cizí armádě. Máme všichni odpůrce i v denním životě, i ve vlastní rodině často. Co s nimi? Na konci starověku napsal Plutarch spisek *De utilitate inimicorum*, O užitečnosti nepřátel. Těší tam člověka, že to není vlastně tak zlé. Proti nepřítelům musíme vlastně denně bojovat, ale to nás samy posiluje, neučí nás to dávat pozor, posiluje to schopnosti a dává to hodnotu našim pracím. Zač bojujeme, toho si opravdu ceníme. Bez nepřátel bychom zakrněli v ctnosti. Pokouší se tedy Plutarch najít ve faktu nepřátelství mezi lidmi nějaký pozitivní prvek. Ale přece jenom je to daleko od výzvy evangelia: Milujte nepřátele! Sv. Jan Zlatoústý sice Plutarchovy důvody řečnický rozvíjí, když mluví o nepřátelství Saula k Davidovi. Ale i on sám si je vědom, že to není ještě evangelium.

Jak se dívá na nepřátele Písmo? I Starý zákon je svět plný nepřátel vnějších i domácích. Nesou to jenom Filištíni nebo Jebuseové. Zášť proniká i do rodin. První příklad máme už u Kaina a Ábela. Ezaua a Jakoba. Davidova historie je plná odpůrců. Skoro v každém žalmu je zmínka o protivnících, o těch, kteří nás nenávidí a chtějí nám uškodit. David je ovšem statečný voják a umí si poradit. Ale i na něho přicházejí doby sklíčenosti a pochyb. Nepřítel je příliš mnoho. „Hospodine, kdo obstojí?“. Je však v Bibli i nový motiv. Nechválí hrdiny a vítěze protože jsou hrdinové, ale protože byl s nimi Bůh. Ten jim dal sílu a vítězství, v jeho jméno se podařilo pobít všechny, kteří by Božímu lidu chtěli uškodit. Bylo to vždycky jen příležitostně, na krátko. Ale je tu současně i velký příslib: až přijde slíbený mesiáš, král pokoje, tomu dá Bůh za podnoží všechny jeho odpůrce. Nikdo se už pak neopováží zvednout hlavu (srv. *Iz 32,1-5*).

Ale teď obraťme stránky a zastavme se u Nového zákona. Ježíš si je vědom a všechny ujišťuje, že je tím slíbeným králem míru. V logice myšlení, které jsme právě rozvinuli, by měl tedy povstat a mocí Boží všechny nepřátele vyhubit. Místo toho však on prohlásí: Milujte nepřátele a dělejte dobře těm, kdo vás nenávidí. Jakýsi rabínský spisek prohlašuje: „Kdo miluje nepřítele, miluje svou vlastní zkázu.“ V životě Ježíšově se tato zkušenost ještě jednou a tragicky potvrdila. Všichni jeho nepřátelé se skutečně spojili a zahubili ho.

Logický závěr z této zkušenosti byl pro ty, kdo mysleli ve staré mentalitě, jen jeden: Ježíš tedy nebyl a nemohl být slíbeným mesiášem, králem Izraele. I učedníci, kteří se po tragické události dali na cestu do Emaus, si jenom smutně povzdychnou: „A my jsme si mysleli, že to bude on, který zachrání Izrael!“

Jak tedy srovnat Ježíšův příkaz lásky k nepřítelům s všelidskou zkušeností a s učením Bible? Nestačí jenom všeobecné prohlášení, že to byl Starý zákon a on že dává Nový. Nový je skutečně nový, ale je vždycky v tradici Starého. Vezměme tedy z nauky Starého zákona ten nejdůležitější a nejduchovnější prvek, který se v nauce o nepřítelích stále opakuje. To pak je bezesporu víra, že Bůh všechny nepřátele porazí, zneškodní. S kým je Bůh, nic a nikdo mu nemůže uškodit.

Tento motiv ovšem Ježíš plně převzal a často jej opakuje: „Co se bojíte, malověrní! Bez Boží vůle vám ani vlas z hlavy nepadne!“ Aplikuje tuto víru na prvním místě na svůj život a na své poslání. Dokud nepřišla jeho hodina, nemá nejmenší strach z těch, kteří mu usilují o život. A i když už došlo k tragickému momentu, ve kterém Pilát, představitel násilné okupace úředně prohlašuje, že má právo ho popravít nebo propustit, slyší autoritativní odpověď ze strany Mesiáše: „neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdybys ji nedostal shůry“ (*Jan 19,11*). Splňuje se tedy to, co bylo předpověděno: všichni nepřátelé jsou skutečně v rukách Božích. Není myslitelný ani jeden jejich pohyb bez vůle nebeského Otce.

Mesiášská proroctví se tedy splnila, ovšem jinak, než si to Židé představovali. Ti si mysleli, že mít někoho v moci, znamená ho vyhubit. Kristus učí jinak: Dostane-li plně do ruky někoho Bůh, použije ho ke spáse, ke svému dílu, k uskutečnění své prozřetelnosti. Pak už je logický závěr: Proč bychom měli nenávidět člověka za to, že uskutečňuje plány Boží? Kdo může pochopit ať pochopí! Jisté je, že ti z duchovních autorů, kteří vybízeli doopravdy k lásce k nepřítelům, na prvním místě učili člověka vidět plány Boží prozřetelnosti, abychom se nebáli. Milovat může jenom ten, kdo se nebojí. Dokud se lidí bojíme, nebudeme je nikdy doopravdy milovat. Ale lidí se budeme bát tak dlouho, dokud neuvěříme v neomylnost Boží vlády, Božího království nad světem.

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ

1. ČTENÍ – IZAIÁŠ 7,10-14

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Hospodin promluvil k Achazovi (skrže proroka Izaiáše): „Vyžádej si znamení od Hospodina, svého Boha, ať hluboko v podsvětí, či nahoře na výšinách!“ Achaz však řekl: „Nebudu žádat, nebudu pokoušet Hospodina.“ Tu pravil Izaiáš: „Slyšte tedy, Davidův dome! Nestačí vám omrzovat lidi, že omrzujete i mého Boha? Proto vám dá znamení sám Pán: Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emanuel (to je `Bůh s námi').“

ŽALM 40

V obětních darech si nelibuješ, zato jsi mi otevřel uši. Celopaly a smírné oběti nežádáš, tehdy jsem řekl: „Hle, přicházím. Ve svitku knihy je o mně psáno. Rád splním tvou vůli, můj Bože, tvůj zákon je v mém nitru.“ Spravedlnost jsem zvěstoval ve velkém shromáždění, svým rtům jsem nebránil, ty to víš, Hospodine! Nenechal jsem si pro sebe tvou spravedlnost, o tvé věrnosti a pomoci jsem mluvil, nezatajil jsem tvou lásku a tvou věrnost před velkým shromážděním.

2. ČTENÍ – ŽID 10,4-10

Čtení z listu Židům.

Krev býků a kozlů nemůže hříchy odstranit. A tak (Kristus), když přicházel na svět, řekl: `Dary ani oběti jsi nechtěl, ale připravils mi tělo. V celopalech a v obětech za hřích jsi neměl záliby. Proto jsem řekl: Tady jsem, abych plnil, Bože, tvou vůli, jak je to o mně psáno ve svitku knihy.' Po prvních slovech: `dary ani oběti, celopaly ani oběti za hřích jsi nechtěl a neměls v nich zálibu' – a přece to (všechno) se obětuje podle Zákona – hned dodává: `Tady jsem, abych plnil tvou vůli.' To první ruší, aby ustanovil to druhé. A touto `vůlí' jsme posvěceni obětováním těla Ježíše Krista jednou provždy.

EVANGELIUM – LK 1,26-38

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Anděl Gabriel byl poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z Davidova rodu a ta panna se jmenovala Maria. Anděl k ní vešel a řekl: „Bud' zdráva, milostiplná! Pán s tebou!“ Když to slyšela, ulekla se a uvažovala, co má ten pozdrav znamenat. Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího. Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida, bude kralovat nad Jakubovým rodem navěky a jeho království nebude mít konce.“ Maria řekla andělovi: „Jak se to stane? Vždyť muže nepoznávám.“ Anděl jí odpověděl: „Duch Svatý sestoupí na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní. Proto také dítě bude nazváno svaté, Syn Boží. I tvoje příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a je už v šestém měsíci, ačkoliv byla považována za neplodnou. Vždyť u Boha není nic nemožného.“ Maria řekla: „Jsem služebnice Páně; ať se mi stane podle tvého slova.“ A anděl od ní odešel.

„Tady se Slovo stalo tělem“

(homílie Jeho Eminence Mons. Giovanniho kardinála Coppy, čestného občana Drysic, v bazilice Zvěstování, Nazaret, Izrael, Peregrinatio Ad Fontes Salutis, 28. února 2013)

Dnes se nám dostalo velké milosti slavit mši svatou ke cti zvěstování Páně před uctívanou jeskyní, v níž Maria řekla své „Ano“ andělovi poslanému od Boha, a kde Slovo Otce, stvořitelská Moudrost světa se vtělila a stala se pro nás člověkem, naším Bratrem, Ježíšem z Nazareta. Mnohokrát jsem slavil eucharistii na tomto místě, svatým mezi svatými, ale také v jeskyni Zvěstování, nyní bohužel uzavřené kvůli zamezení hojnému pronikání vody. Tady se

událo to, co říkáme ve vyznání víry v *Krédu*: „Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem“. Pod mramorovým oltářem jeskyně jsou vytesána slova: *Verbum caro HIC factum est*: „TADY se Slovo stalo tělem“: jsou to samotná slova prologu Janova evangelia, slavnostní zvěst o vtělení Slova, s dodatkem „Tady“, historicko-geografickou kvalifikací, kterou nacházíme na všech svatých místech Ježíšova života. Ano, Slovo se vtělilo tady a nikde jinde. Tady se plně potvrdily dějiny spásy a tady začal Nový zákon, tady leží spojnice, která od té chvíle rozděluje dějiny na dobu před Kristem a po Kristu. Tady vše začalo tím, že Boží Syn přišel na zem, stal se Synem člověka, Synem Mariiným.

Tato svatyně je rovněž klenotnicí mariánské úcty Církve: v horní bazilice jsou spodobněny velké obrazy Matky Boží, uctívané po celém světě; a v přízemí, v podloubí které rovněž obepíná spodní baziliku, a je jakoby Mariiným objetím všem poutníkům, kteří sem přicházejí, jsou další nádherné mariánské ikony ze všech zemí světa, mezi nimi také jedna

z někdejšího Československa, která je dílem umělce, jemuž jsem svěřil vitráže kaple Apoštolské nunciatury, aniž bych věděl, že pracoval i pro Nazaret.

Naše myšlenky se nyní usebírají v meditaci velkého tajemství, které se tu připomíná: Slovo vstupuje do světa, aby nás vykoupilo. Dávni biskupové a Otcové, nazývaní Otcové Církve, tuto nevýslovnou skutečnost často shrnovali do slov: „Bůh se stal člověkem, aby se člověk stal Božím“. Tady se uskutečnila obdivuhodná výměna mezi Bohem a člověkem, kterou nepřestává uctívat vánoční liturgie: Bůh odkládá svou vznešenost, svou všemohoucnost, svou svrchovanost, aby se stal jedním z nás. Jak řekl svatý Pavel: „Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí. Ponižil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži“ (*Flp 2,6ss*). Když Boží Syn přicházel na svět, jak říká list Židům, řekl: „Dary ani oběti jsi nechtěl, ale připravils mi tělo. V celopalech ani obětech za hřích jsi neměl zálibu. Proto jsem řekl: Tady jsem, abych plnil, Bože, tvou vůli, jak je to o mně psáno ve svitku knihy“ (*Žid 10,5ss*). Touto vůlí Otce a Syna jsme byli zachráněni.

Nazaret je domem „Ano“, „Tady jsem“. Maria říká andělovi své „Ano“, své „Tady jsem“: ale před Ní a s Ní sám Boží Syn, když přicházel na svět, říká své „Ano“, své „Tady jsem“. Tady, v tichu, v usebranosti a modlitbě, odpověď Slova a Marie uskutečňuje spásu světa. Tady začíná radost ve světě.

Nazaret je městem radosti. Když k ní anděl vešel, oslovuje ji pozdravem, kterému ani sama zpočátku nerozumí a je jím zneklidněna: *Kaire, kekaritoméne, o kyrios metá sou* (*Lk 1,20*). Slova přeložená do všech jazyků světa, italsky *Ave Maria*, česky *Zdrávas Maria*, líbezná slova, která jsme poprvé slyšeli ze rtů našich matek, ale která nejsou přesně těmi andělovými; on říká Marii: „Raduj se, Maria, jsi plná milosti“. V malém muzeu vedle baziliky se uchovává nápis ze II.-III. století, který je snad nejstarším „Ave Maria“ světa: *Kaire Maria*, „raduj se Maria“. Ano, raduj se, Maria. Staneš se Matkou Boží, budeš milosrdnou Matkou lidí, budeš *Causa nostrae laetitiae*, „příčinou naší radosti“, jak Tě vzýváme v Loretánských litaniích, protože nám přinášíš Toho, který nás miluje, Toho, který nás zachraňuje. Ježíš přinesl na svět pravou radost, protože zničil hřích, přemohl moc ďábla, vrátil člověku jeho původní důstojnost a krásu Božího dítěte, stvořeného k obrazu a podobnosti Trojjediného Boha. List Židům nám dále sděluje tajemné a zvláštní slovo: když mluví o Ježíšově smrti, říká nám, abychom měli oči upřeny na Toho, který „místo radosti, která se mu nabízela, vzal na sebe kříž a nic nedbal na urážky; nyní sedí po pravé straně Božího trůnu“ (*Žid 12,2*). Na kříži, v hodině naprosté opuštěnosti a nejkrutějších

muk, má Ježíš radost: radost, že nás zachránil, že nás zas učinil Božími dětmi, že nás znovu daroval Otci.

Milovaní bratři a sestry. Křesťanství je náboženstvím radosti. Dnes však je bohužel mnoho těch, kdo na to zapominají, anebo to vůbec nevědí. V přípravě na naši návštěvu místa Ježíšova křtu, máme dnes motto: „Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů“. Naší radostí je, že víme, že křest nás očistil od všech hříchů. Tato radost naší víry se však zrodila tady, v Nazaretě, při andělově zvěstování Marii. Na tomto místě znovu objevme radost naší víry, stále hlouběji ji prožijeme, stále konkrétněji ji praktikujeme, ve spojení s Bohem, který nám zajišťuje radost i ve chvílích bolesti a zkoušky.

Stejně jako Maria, jako Ježíš, který tady vstoupil do světa, naučme se i my vyslovovat své „Ano“, své „Tady jsem“. Odtud, kde všechno začalo, se učme věřit, milovat a žít evangelium, zdroj pravé radosti. Jděme vstříc Pánu, který k nám přichází, nesen v Mariině náručí. Nikdy nebuďme křesťany mrzutými, rozladěnými, stavějícími se proti všemu a proti všem: nebuďme proroky neštěstí. Žijme v radosti, nesme tuto radost druhým, dávejme se druhým. Buďme tvory onoho radostného „Ano“, jako Ježíš, který se tady vtělil, jako Maria, která je Pannou obětovaní a darování se Pánu. To je přání, které vám z celého srdce vyslovuji. Amen.

+ Giovanni card. Coffa

Votivní svíce v nazaretské jeskyni, kam byl anděl Gabriel poslán od Boha k Panně, zasnoubené s mužem jménem Josef a ta Panna se jmenovala Maria: TADY SE SLOVO STALO TĚLEM!

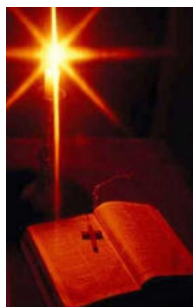
"Čiňte pokání a věřte evangeliu" (Marek 1,15)

DOBA POSTNÍ S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J.,

čestným občanem Pustiměře

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 14. BŘEZNA 2022

Ježíš řekl svým učedníkům: „Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec! Nesud'te, a nebudete souzeni, nezavrhuje, a nebudete zavrženi. Odpouštějte, a bude vám odpuštěno. Dávejte, a dostanete: míru dobrou, natlačenou, natřesenou a vrchovatou vám dají do klína. Neboť jakou mírou měříte, takovou se naměří zas vám.“ (Lk 6,36-38)

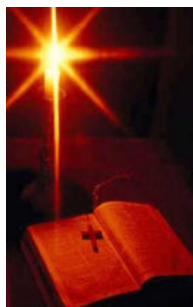
Bud'te milosrdní. Milosrdný je ten, kdo má „milé srdce“. V našem jazyce tomu rozumíme tak, že je citlivý, snadno se dojme. Vidí chudáka, a proto mu hned něco daruje. Slyší, že druhého něco bolí, proto ho polituje. Srdce je pro nás symbol citů. V biblické mluvě však má daleko hlubší význam. Je v něm soustředěn celý vnitřní život. Srdce rozvažuje, rozhoduje se, ale hlavně se v srdci uchovává všechno to, co kdo prožil. Může to být vzpomínka na události, ale jsou to především osoby, s kterými jsme se setkali. Uchováváme v srdci naše setkání s nimi a své dojmy. V této souvislosti je milosrdný ten, kdo myslí, vzpomíná dobře na ty, s kterými něco prožil. Je jim proto věrný. Je to ctnost, která v dnešním zmatku mizí. Potkáváme mnoho lidí, pak na ně zapomeneme. Dnes nás dojmou a zítra nám jsou lhostejní. Naše milosrdenství se stává povrchním, sentimentálním. Chybí mu kořen stálosti, věrnosti.

Jako je milosrdný váš Otec. V žalmech se často prosí, aby nám byl Bůh milosrdný (Žl 4,2; 6,3), anebo se Bohu děkuje za to, že „jeho milosrdenství „ k nám je veliké (Žl 107,1). V jakém smyslu tomu máme rozumět? Zjevuje se tu obojí stránka milosrdenství, jak jsme ji naznačili. Bůh vidí bídu lidí a ta ho dojíká. Vysvobození Židů z Egypta se líčí jako skutek Božího milosrdenství: „Viděl jsem bídu svého lidu. Naklonil jsem své ucho k jejich volání. Znáám jejich úzkosti. Rozhodl jsem se tedy, že je vysvobodím“ (Ex 3,7n). Později ovšem měl Bůh s Židy smutné zkušenosti. Nezachovali jeho příkazy, byli mu nevěrní. Ale právě proti této jejich nevěrnosti, nestálosti se on odvolává naopak ze své strany. Je milosrdný, tj. zůstává věrný slibům, které dal Abrahámovi. Člověk všech dob se potácí v nejistotách a hledá, oč se opřít: o peníze, o přátele, o systém. I pohané říkají, že jsou ty opory slabé, že je potřeba hledat jistotu u Boha. Ale bohové mívají požadavky. Zastanou se jen těch, kdo se řídí jejich příkazy. Bůh biblický též požaduje. Ale nadto je Otec. Zůstane věrný i těm, kdo pochybili, odpouští, je milosrdný.

Mírou, kterou měříte, bude zase naměřeno vám. Člověk byl stvořen k Božímu obrazu a podobnosti (Gn 1,26-27). Má se tedy projevit jako někdo, kdo je Bohu podobný. Kdy se to projeví nejlíp? Podle sv. Řehoře Nysského se to pozná ve skutcích milosrdenství. A protože je odměna v nebi podle stupně podobnosti s Bohem, platí zásada, že bude naměřeno každému podle toho, jak měřil bližnímu. Kazatelský příklad to ilustruje vypravováním, že nějaká zbožná kněžna pozvala na večeři lid z podhradí. Ti se ovšem silně podivili, když našli na talířích divné věci. Jeden kůrku chleba, druhý malý peníz, třetí koláč. Kde se ty věci vzaly? Kněžna se předtím přestrojila za žebračku a obešla obec. Teď dostal zpátky každý to, co předtím daroval. Ať už je ta příhoda skutečná nebo vymyšlená, je parabolou, přirovnáním. Nemůžeme ji přenést doslova z tohoto do věčného života. Ale vyjadřuje postoj Boží ve srovnání s postojem našim a jejich vzájemnou závislost.

"Nesud'te a nebudete souzeni." V této jediné větě, kterou jsme slyšeli, je obsaženo hodně poučení pro každého z nás. Z této věty plyne, že každým odsuzováním bližního, odsuzujeme sebe. Kdo se tedy varuje pronášet soudy o druhých má výslovný Boží slib, že nebude souzen. U soudu je porota soudců. Máme zde žalobce, který trvá na potrestání viníka, který udělal nějaký trestný čin. Je tam ale i advokát, jehož posláním je hájit obžalovaného, upozorňovat na polehčující okolnosti. Stávají se však i případy, že žalobce chtěl nejvyšší trest a obhájce úplné zproštění viny na podkladě svých argumentů. Tak složité byly argumenty pro a proti. Tak těžké bylo vynést spravedlivý rozsudek. Nikdo z nás není tak čistý a spravedlivý, aby viděl na dno věcí a mohl tak vyslovit správný soud o jakémkoliv člověku. Máme se řídit v této věci podle Pána Ježíše. Když k němu přivedli hříšnici, kterou Mojžíšův zákon přikázal kamenovat, odvětil: kdo z vás je bez hříchu, první hod' kamenem". Oni zahanbeně odešli. Nakonec tam zůstává sám s provinilou ženou. Čekali bychom, že jí dá pořádné kázání. On však ji ujišťuje, že ji neodsuzuje, ani jí nepohrdá, ani se od ní neodvrací, ale její jednání neschvaluje. On říká hříšnici: "Neodsuzuji tě, ale jdi a už nehřeš." Neodsuzujeme nikdy člověka, ale zároveň nemlčíme ke zlu, které vidíme kolem sebe. Pomodleme se, poradme, vedme dialog, snažme se o smír. Je třeba, abychom byli v této věci velmi taktní a opatrné, prosili Ducha svatého o vhodné slovo a pokud něco máme proti druhému, řešili to mezi čtyřma očima, nepřestali ho mí rádi.

ÚTERÝ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 15. BŘEZNA 2022

Ježíš mluvil k zástupcům i ke svým učedníkům: „Na Mojžíšův stolec zasedli učitelé Zákona a farizeové. Dělejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou, ale podle jejich skutků nejednejte, neboť mluví, ale nejednají. Svazují těžká a neúnosná břemena a vkládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechtějí dotknout ani prstem. Všechny své skutky dělají jen proto, aby se ukázali před lidmi. Dávají si zhotovovat zvlášť široké modlitební řemínky a zvlášť velké štrapy na šatech, mají rádi čestná místa na hostinách a přední sedadla v synagogách, mají rádi pozdravy na ulicích, a když jim lidé říkají 'mistře'. Vy však si

nedávejte říkat `mistr', jenom jeden je váš Mistr, a vy všichni jste bratři. A nikomu na zemi nedávejte jméno `otec', jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi. Ani si nedávejte říkat `učitel', jenom jeden je váš Učitel - Kristus. Kdo je mezi vámi největší, ať je vaším služebníkem. Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen." (Mt 23,1-12)

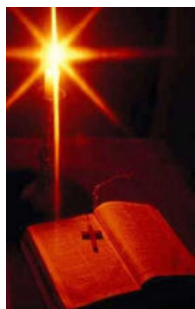

Dělejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou, ale podle jejich skutků nejednejte. Byzantský světec Simeon Nový Teolog prožil v životě obdobnou krizi, jaká se později na západě projevila ve formě viklefishmu. Na slovo věřil svému duchovnímu otci, prostému mnichovi, ale dostal se do konfliktu s biskupy. Komu dát přednost? Začal uvažovat. Poslouchat smím jenom tam, kde mluví Duch svatý. Jak mohou mít Ducha svatého biskupové, když podle evangelia nežijí? V této a v podobných diskuzích se často citoval výrok Kristův o farizeích a představených židovského národa. Ježíš jim často vytýká jejich mravní nedostatky, neostýchá se nazvat je pokrytci, „obílenými hroby“ (Mt 23,27), ale přesto napomíná lid: „Konejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou!“ Je to nelogické? Ukazuje to naopak zvláštní stránku Boží lásky. Bůh sám svůj lid vede neomylně. Dělá to skrze své zástupce na zemi a ti jsou v jeho rukou. I kdyby byli nehodní svého úřadu, Bůh nedopustí, aby zkazili jeho zjevení a prozřetelnostní vedení.

Vy si nedávejte říkat `mistr', jenom jeden je váš Mistr. České slovo mistr pochází z latinského magister, učitel. Byl to titul původně univerzitní, ale přešel i do řemesla. U Židů byl titulem těch, kdo vyučovali Boží zákon. Vyučovat zákonu může jenom ten, kdo zná jeho smysl. Protože pak smysl celého Zákona je Kristus, dodává on sám logicky: „Jeden je váš Učitel, Mesiáš.“ Nemínil tím ovšem zakázat užívání občanské, společenské, různých titulů, mezi něž patří i oslovení „mistře“. Chtěl jenom, abychom si uvědomili, že pravé duchovní poznání má svůj první pramen v něm samém. On je vtělené Slovo Otec, tj. v něm je to, co nám Bůh chce říci. Ale co potom řekneme o těch, kteří Krista nikdy nepoznali? Odpověď máme v učení o katolickém ekumenismu. Hledají-li upřímně dobro a pravdu, hledají Krista, i když pod jinými jmény. Neznají Krista, ale on je zná a učí i je podle stupně milosti, kterou jim chce dát.

A nikomu na zemi nedávejte jméno `otec', jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi. I tímto výrokem nemínil Kristus pochybovat o skutečných vztazích v rodině. Ale jde o jejich původ. V občanském slovníku pochází slovo otec skutečně z rodiny. Když je přeneseme jinam, jsme si vědomi, že je to obrazně. Tak nazývají dobrého krále „otcem vlasti“, zakladatel hnutí je „otcem myšlenky“. Užívalo se někdy toho výrazu i o božstvu. Latinsky Jupiter pochází z *Deus-pater*, Bůh-otec. Jak se tomu rozumělo? Zase přeneseně. Naši praví otcové jsou na zemi, latinský bůh však je dobrotivý, má otcovské vlastnosti, můžeme ho tedy tak nazvat. Ježíš však tento postup myšlení převrací. Pravý a první Otec je na nebi. Naši rodiče na zemi a kdokoli jiný, komu říkáme „otec“, je jenom odlesk toho, kdo nám dal opravdu vznik, kdo nás zahrnuje dobrotou a ke komu se modlíme „Otče náš, jenž jsi na nebesích“.

STŘEDA PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 16. BŘEZNA 2022

Když se Ježíš vydal na cestu do Jeruzaléma, vzal si stranou dvanáct učedníků a na cestě jim řekl: „Teď jdeme do Jeruzaléma. Tam Syn člověka bude vydán velekněžím a učitelům Zákona. Odsoudí ho k smrti a vydají pohanům, aby se mu posmívali, zbičovali a ukřižovali ho, ale třetího dne bude vzkříšen.“ Tu k němu přistoupila matka Zebedeových synů se svými syny a padla mu k nohám, aby ho o něco požádala. Zeptal se jí: „Co si přeješ?“ Odpověděla mu: „Poruč, aby tito dva moji synové zasedli jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici v tvém království.“ Ježíš na to řekl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já budu pít?“ Odpověděli: „Můžeme.“ Řekl jim: „Můj kalich sice pít budete, ale udělovat místa po mé pravici a levici není má věc, ta místa patří těm, kterým jsou připravena od mého Otce.“ Když to uslyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na ty dva bratry. Ježíš si je však zavolal a řekl: „Víte, že panovníci tvrdě vládnou nad národy a velmoži jim dávají cítit svou moc. Mezi vámi však tomu tak nebude. Ale kdo by chtěl být mezi vámi veliký, ať je vaším služebníkem, a kdo by chtěl být mezi vámi první, ať je vaším otrokem. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny.“ (Mt 20,17-28)

Teď jdeme vzhůru do Jeruzaléma. „Není každá řeka Jordán a není každé město Jeruzalém,“ říkali středověcí poutníci, aby ospravedlnili namáhavé a nebezpečné putování do Palestiny. Pro Židy byl Jeruzalém město, které zvolil za své bydliště na zemi sám Bůh v chrámu na hoře Sion. Kde jinde by se tedy měl ujmout své vlády slíbený Mesiáš, král budoucího věku, než právě v tomto městě. Ježíš je si plně vědom všech těchto proroctví. Ohlašuje tedy, že jde vzhůru do Jeruzaléma, aby se to všechno vyplnilo. Jde vzhůru, protože město je na kopci, ale vystupuje i symbolicky, protože tam brzo ohlásí: „Je mně dána všechna moc na nebi i na zemi“ (Mt 28,18). Cesta na Sion bude také triumfálním průvodem. Budou mu zpívat: „Hosanna synu Davidovu!“ (Mt 21,9). Ale jedna věc byla všem přítom nepochopitelná: způsob, jakým se má vlády ujmout. Má to být odsouzením na smrt a korunováním trním. Všecka Boží tajemství jsou nepochopitelná. Toto pak vyžaduje zvláštní osvícení Duchem svatým. Zato však ti, kterým se dostalo, vyznávají se sv. Pavlem, že se už nedokáží ničím jiným chlubit než křížem našeho Pána Ježíše Krista (Gal 6,14).

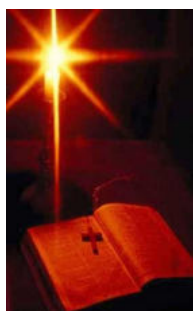
Tam Syn člověka bude vydán velekněžím a učitelům Zákona. Něco jiného je smát se, jiné je vysmívat se. Smějeme se slovním obrátům, neočekávané situaci apod. Vysmíváme se lidem. Sklidí výsměch, kdo by chtěl např. zpívat při koncertním představení a nemá hlas. Vysmějí se každému, kdo by chtěl vládnout a nemá nikoho při sobě, všichni ho opustili. Právem proto píše sv. Pavel, že je Kristův kříž pro pohany bláznovstvím (1 Kor 1,18). Ten úsudek bude tak dlouho oprávněný, dokud se neobjeví skrytá skutečnost, která uniká všem, kdo nemají osvícení Ducha. Kristus se ujímá vlády opuštěn od všech, ale má při sobě Boha Otce, to pak je drtící většina ve všech záležitostech na zemi i na nebi. I dodnes platí: „Jeden člověk a Bůh, to je většina.“ Kdo tu víru má, nebojí se žádného neúspěchu mezi lidmi. Ani se nediví, že jsou křesťanský život, zásady a modlitby ateistům

směšné. Těm, kdo věří, je naopak jejich smích k pláči, protože se slepými máme vždycky soucit.

Vydají ho pohanům, aby se mu posmívali. K pochopení tajemství kříže je tedy potřeba osvícení, světla Ducha svatého. V dnešní mluvě je světlo nějaký vnější zdroj: slunce, žárovka, svíce. Židé mluvili o dvojím světle: světle vnějším a vnitřním, tj. schopnosti vidět, mít „světlo očí“. K tomu, aby poznali Krista, měli velekněží a učení rabíni osvícení Boží z vnějšku, tj. Písmo, předpovědi proroků, symboly z izraelských dějin. Ale nerozuměli jim. Chybělo jim „světlo očí“, tj. schopnost Písmu duchovně rozumět. V tom je tragédie vyvoleného národa. Dostal Zákon, aby ho vedl ke Kristu a tím Zákonem ho jeho vykladači vydali na smrt. Jak taková vnitřní slepota vzniká? Lidově se říká, že ani za poledního slunce nenajde na náměstí potřebného chudáka ten, kdo sám hledá jenom peníze. Ti, co hledali vlastní moc a vládu, nemohli vidět, jak mají přijmout vládu Boží, Mesiáše, který blahoslavlil chudé (Mt 5,3).

Bylo to 28. března 1958, kdy na náměstí sv. Petra ve Vatikánu zazněla slova "Habemus papam", máme papeže. Stal se jím Angelo Giuseppe Roncali - Jan XXIII., papež úsměvu, jak se mu také říká. Ještě předtím však nově zvolený papež musel souhlasit s volbou a tento úřad přijmout. Jan XXIII. tehdy prohlásil, že si je vědom své slabosti a ubohosti, ale v hlasování svých spolubratří vidí Boží vůli sloužit bratřím a sestrám. V životě každého z nás to má být stejně. Naše ctižádost má být ve službě druhým, tak, jak to Pán Ježíš zdůraznil synům Zebedeovým a jejich matce. Kdo chce být první, ať je služebníkem všech.

ČTVRTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 17. BŘEZNA 2022

Ježíš řekl farizeům: „Byl jeden bohatý člověk, oblékal se do šarlatu a kmentu a každý den pořádal skvělou hostinu. U jeho dveří léhal jeden žebrák – jmenoval se Lazar – plný vředů a rád by utišil hlad aspoň z toho, co padalo z boháčova stolu; a (ještě k tomu) přicházeli psi a lízali mu vředy. Žebrák umřel a andělé ho odnesli do Abraháмова náručí. Pak umřel i boháč a byl pohřben. V pekle v mukách zdvihl oči a viděl zdálky Abraháma a v jeho náručí Lazara. A zvolal: `Otče Abraháme, slituj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň kousek prstu ve vodě a ovlaží mi jazyk, protože zakouším muka v tomto plamenu.` Abrahám však odpověděl: `Synu, uvědom si, že ty ses měl dobře už zaživa, Lazar naproti tomu špatně. A nyní se tu on raduje, a ty zakoušíš muka. A k tomu ke všemu zeje mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo nemůže přejít odtud k vám, i kdyby chtěl, ani se dostat od vás k nám.` (Boháč) řekl: `Prosím tě tedy, otče, pošli ho do mého otcovského domu. Mám totiž pět bratrů, ať je varuje, aby se také oni nedostali do tohoto místa muk.` Abrahám odpověděl: `Mají Mojžíše a Proroky, ať je uposlechnou!` On však odporoval: `Ne, otče Abraháme! Ale když k nim někdo přijde z mrtvých, pak se obrátí.` Odpověděl mu:

'Jestliže neposlouchají Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.'" (Lk 16,19-31)

Bohatý člověk se oblékal do šarlatu a kmentu a každý den pořádal hostinu. V názorech na bohatství a chudobu se zdá, že se velmi liší Starý zákon od Nového. Kázání Kristovo začíná: Blahoslavení chudí (Mt 5,3). Dějiny Izraele naopak ukazují na mnoha příkladech, jak Bůh požehná práci těch, kteří mu jsou věrní. Zbohatnou, mají stáda, najdou úrodnou půdu. A tím také dojdou vážnosti a úcty u ostatních. Takový byl Abrahám (srv. Gn 13,2), Izák (srv. Gn 26,12n), Jákob (srv. Gn 30,43). Job byl sice na čas zbaven všeho, ale byla to zkouška jeho věrnosti. Nakonec zbohatl i on. Čím se tedy liší Starý zákon od ostatních národů i od dnešní tzv. kapitalistické mentality? Náboženským postojem. Člověk zbohatne prací, obchodem, loupežemi, podvodem, ale první a opravdový zdroj majetku je Boží požehnání. Bez něho je „marné lidské počínání“. Jmění, které mu mělo sloužit k dobru, se stane pro něho prokletím.

Nebezpečí bohatství. Jmění je tedy podle Písma Boží dar. Dary si posílají lidé navzájem jako připomínku, že si jsou blízcí, že na sebe myslí. Týž smysl mají i dary Boží. Máme mu za ně děkovat. Bohužel se stává opak. Bohatý člověk má dojem, že Boha nepotřebuje, protože má všechno. Udělal si z majetku, jak říká kniha Přísloví (srv. Př 10,15), tvrz, ve které se cítí naprosto bezpečný. Prorok Ozeáš vytýká svým současníkům: „Dobře se najedli, jejich srdce se nadulo, na mne (tj. na Boha) zapomněli“ (Oz 13,6). Zapomenutí Boha je úzce spojeno s pýchou. Proto sv. Jan užívá výrazu „pýcha a bohatství“ (1 Jan2,15n). Pýcha pak je první, tzv. základní hřích, který vede člověka do záhuby. Tedy na otázku, je-li Bible zásadně proti bohatství, je jednoduchá odpověď: Má být tím, čím je, tj. darem Božím, který nám připomíná Boha a povinnost užívat všeho, co máme, jenom k dobrému.

U dveří bohatého ležel žebrák Lazar. Nebezpečí, které bývá s bohatstvím spojeno, je tak velké, že čteme v Novém zákoně mnoho textů, které se zdají odsuzovat jmění vůbec: „Běda vám, bohatí, protože už jste odměnu dostali“ (Lk 6,24). Takový se jeví i smysl podobenství o boháči a chudém Lazarovi. Ale jeho pravý smysl plyne právě z tohoto protikladu. Nebylo by zlé, že boháč hodoval, kdyby neseděl u jeho dveří žebrák, který by se rád nasytil alespoň z drobků, které padaly ze stolu. Ale nikdo mu je nedával. Boháč byl tedy za jeho bídu odpovědný. Není tedy nejhorší sám fakt, že je ve světě chudoba. Bůh se chudých zastane. Ale je hrozná věc, když je někdo za bídu druhého odpovědný. V tom smyslu se mají chápat i tzv. sociální encykliky papežů nové doby. Jejich úmysl není podávat definitivní řešení rozporů společnosti, ale probudit svědomí u těch, kdo je mají řešit, protože mají odpovědnost.

Vyslechli jsme si příběh o boháči a Lazarovi. Boháč skončil v pekle, protože si nevěšmal Lazara, ten mu byl lhostejný, žil jen sám pro sebe. Poučení pro nás z toho plyne, že máme být všímaví k potřebám druhých, mít vždy ochotnou ruku, vynikat ve službě.

Vždyť 'jaký život, taková věčnost'. Kdo důvěřuje Bohu a nežije jen pro sebe, ten nalézá pokoj ve svém srdci a nosí v sobě zárodek šťastné věčnosti. To je poselství biblických čtení, která dnes uslyšíme.

PÁTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ - 18. BŘEZNA 2022

Ježíš řekl velekněžím a starším lidu: „Poslyšte jiné podobenství: Byl jeden hospodář a ten vysázal vinici. Obehnal ji plotem, vykopal v ní jámu pro lis a postavil strážní věž, pronajal ji vinařům a vydal se na cesty. Když se přiblížilo vinobraní, poslal k vinařům své služebníky vyzvednout z ní výtěžek. Ale vinaři jeho služebníky popadli, jednoho zbili, druhého zabili, třetího ukamenovali. (Hospodář) poslal tedy jiné služebníky, ještě ve větším počtu než poprvé, ale naložili s nimi zrovna tak. Naposled k nim poslal svého syna; myslil si: 'Na mého syna budou mít ohled.' Když však vinaři uviděli syna, řekli si mezi sebou: 'To je dědic. Pojd'te, zabijme ho, a jeho dědictví bude naše!' A popadli ho, vyhnali ven z vinice a zabili. Až pak přijde pán té vinice, co asi s těmi vinaři udělá?“ Odpověděli mu: „Krutě ty zlosyny zahubí a svou vinici pronajme jiným vinařům, kteří mu budou ve svůj čas odvádět výtěžek.“ Ježíš jim řekl: „Nečetli jste nikdy v Písmu: 'Kámen, který stavitelé odvrhli, stal se kvádrem nárožním. Učinil to Pán a v našich očích je to podivuhodné'? Proto vám říkám: Vám bude Boží království odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“ Když velekněží a farizeové uslyšeli tato jeho podobenství, poznali, že mluví o nich. Hleděli se ho zmocnit, ale měli strach z lidu, protože (lidé) ho považovali za proroka. (Mt 21,33-43.45-46)

Byl jeden hospodář a vysázal vinici. Jde tu o známé podobenství, kterého použil už prorok Izaiáš (Iz 5,1n). Založení a opatrování vinice stojí mnoho práce, zvláště v suchých východních krajinách. Ale zase je známo, že sedlák na svém poli tím víc lpí, čím víc námahy ho stálo. Nakolik se tato lidská zkušenost dá přenést na Boha? Je to ovšem obrazně, ale je to obraz velice působivý. Spasení lidí není pouhý pokyn, ale opravdová Boží práce. Stvoření světa se líčí v Bibli jako účinek Stvořitelova slova. Bůh řekl, a bylo (srv. Gn 1,3n). Spasení je dlouhá Boží pedagogie, která vrcholí vtělením Syna. Spekulativní teologové se ovšem ptají, bylo-li to všechno nutné. Nemohl Bůh svět spasit pouhým slovem, podobně jako svět a člověka stvořil? Uvažujeme-li metafyzicky, snadno odpovíme na otázku kladně. Mohl, vždyť je Bůh všemohoucí. Takové spasení by ovšem jeho moc dokázalo, ale nebylo by pak spasení tím, čím ve skutečnosti je, tj. zjevením Boží lásky.

Pronajal vinici vinařům. Podobenství evangelia tu má na mysli předáky izraelského národa a vůbec vyvolený národ. Sv. Jan Zlatoústý smysl podobenství rozšiřuje. Vinice pak už není jenom to, co Bůh vykonal pro Židy, ale znamená celý svět, jeho krásu a užitečnost. Vinaři pak jsou všichni lidé. Bůh jim svět svěřil, aby jej vzdělávali a vedli k dokonalosti. Člověk tedy nemá ve světě považovat nic za opravdu svého, s čím si může dělat, co chce. Staré římské zákonodárství definovalo soukromé vlastnictví jako právo věci užít nebo

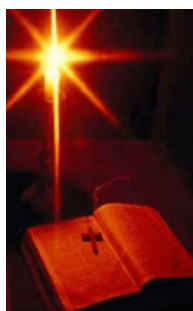
zneužít. Podle zákona tedy nemůžeme být trestáni za to, že jsme rozbili svou vlastní vázu nebo zabili zvíře z našeho dvora. Soukromé vlastnictví v tomto smyslu sv. Jan Zlatoústý popírá. I věci, kterým říkáme „naše“, jsou nám svěřeny Bohem, abychom s nimi vykonali něco dobrého.

Když se přiblížilo vinobraní, poslal k vinařům své služebníky vyzvednout z ní výtěžek. Zase se ptáme, nakolik můžeme toto přirovnání aplikovat na Boha. Potřebuje on něco ze světa a od lidí? Jistě ne. Jaký tedy očekává výtěžek z lidské práce ve světě? Jaké plody může přinést země, aby měly cenu i v nebi? Všeobecně řečeno, jenom jeden: lásku. Je-li dílo stvoření a spasení jeden velký skutek Boží lásky k člověku, pak nežádá Bůh od lidí nic jiného, než aby tato láska byla přijata a v srdcích rostla, aby nebyla nadarmo. Proto je každý dobrý skutek přijetí Boží milosti a každý hřích je naopak odmítnutí daru. Podle starého symbolismu znamená víno lásku. Ale rodí se ze země, která znamená lidskou práci. Ta práce je marnou námahou, když na vinici nezplodí hrozny. Takové jsou naše skutky na vinice světa, když je neinspiruje Boží láska.

SOBOTA - 19. BŘEZNA 2022 - SLAVNOST SV. JOSEF

Ježíšovi rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Když mu bylo dvanáct let, vydali se tam na svátky jako obvykle. A když ukončili sváteční dni a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, a jeho rodiče to nezpozorovali. V domnění, že je ve skupině (poutníků), ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. Po třech dnech ho našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, poslouchá je a dává jim otázky. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpověďmi. Když ho (rodiče) uviděli, celí se zarazili a jeho matka mu řekla: „Dítě, proč jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali.“ Odpověděl jim: „Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že já musím být v tom, co je mého Otce?“ Ale oni nepochopili, co jim tím chtěl říci. Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a poslouchal je. (Lk 2,41-51a)

PONDĚLÍ PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 21. BŘEZNA 2022

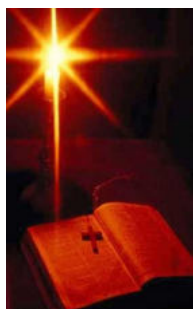
Když přišel Ježíš do Nazareta, řekl lidu v synagoze: „Amen, pravím vám: Žádný prorok není vítáný ve svém domově. Říkám vám podle pravdy: Mnoho vdov bylo v izraelském národě za dnů Eliášových, kdy se nebe zavřelo na tři léta a šest měsíců a nastal velký hlad po celé zemi; ale k žádné z nich nebyl poslán Eliáš, jen k vdově do Sarepty v Sidónsku. A mnoho malomocných bylo v izraelském národě za proroka Elizea, ale nikdo z nich nebyl očištěn, jenom Námán ze Sýrie.“ Když to slyšeli, všichni v synagoze vzplanuli hněvem. Zvedli se, vyhnali ho ven z města a vedli až na sráz hory, na níž bylo vystavěno jejich město, aby ho srazili dolů. On však prošel jejich středem a ubíral se dál. (Lk 4,24-30)

Žádný prorok není vítáný ve svém domově. Prorok je člověk, který mluví (rokuje) jménem Božím. Není to maličkost. Pochopitelně nejsme nakloněni tomu, abychom věřili každému, kdo to o sobě tvrdí. Přejde-li takový člověk z daleka, z neznáma, je-li jeho původ zahalen tajemstvím, je to psychologicky snazší. Jinak je tomu, když někoho známe od mládí, když vzpomínáme, jak se učil mluvit v rodině, ve škole, na ulici, jak pomalu, možná i těžce, získával své poznatky. Ten by měl nyní o sobě tvrdit, že to, co říká, vzkazuje lidem Bůh? Jak se vůbec dá poznat, že někdo mluví z Ducha svatého, že prorokuje, že má zjevení? Nestačí analyzovat jenom to, co říká. Musíme se dívat především na osobu, která mluví. Žije-li někdo opravdu z víry a zachovává Boží přikázání, je to známka, že je Bůh s ním. Čistý život dává hodnověrnost slovům. Proto bývá církev na počátku skeptická, zdrženlivá v úsudku o viděních, zjeveních, proroctvích. Není to na škodu, protože pravda se sama časem potvrdí tím, k čemu vede.

Zatvrzelost Nazaretských. Rozumná opatrnost vůči prorockým zjevům není totéž, co zatvrzelost, která se rodí z předpojatosti. To pak má různé příčiny. V Nazaretu se projevilo to, co v malé nebo větší míře pozorujeme v malém uzavřeném prostředí. Lidé se znají, jistým způsobem se respektují, pomáhají si. Ale nesnášejí, aby někdo v něčem nad druhé vynikal. City závisti se probudí a snadno nabudou až nepřičetných rozměrů. Východní autoři nazývají závist patologickým smutkem. Je to zvláštní pocit. Jsme-li smutni, vyjadřujeme tím přesvědčení, že by něco nemělo být, že bychom hlasovali pro to, aby to nebylo. Je to jakýsi druh nenávisti. Křesťan má nenávidět zlo a hřích, být smutný, když se ho dopustí. Je-li smutný proto, že někdo nad něho vyniká, je to opak lásky. Nazaretské by byla dovedla taková nenávist až k vraždě. I nás se zmocňuje často nelibost nad úspěchem bližního. Je proto důležité, abychom se jim nepoddávali.

Ježíš prošel jejich středem a ubíral se dál. Jak se máme zachovat, když nám někdo závidí, když jsme mu bezdůvodně nesympatičtí, když nás nenávidí? Každého to mrzí, citliví lidé se proto trápí. Je na místě, abychom se zpytovali, jestli jsme ten postoj sami nezavinili. Dá se mnoho napravit. Ale přijdeme-li k závěru, že skutečně vinni nejsme, udělejme to, co udělal Ježíš. Projděme středem těch lidí a pokračujme ve své cestě dál a nerušeně. Autor Následování Krista, jak se zdá, prožil mnoho nezaviněných křivd, proto opakuje slova staré moudrosti: „Nejsi větší, když tě chválí, ale také nejsi menší proto, že tě haní.“ A pro ty, kterých se to tuze dotýká, dodáváme: „Co jiného jsou slova než slova. Létaří vzduchem, ale kamenem nepohnou.“ Když jde o útoky, které by nás měly odvést od dobrého, je dobře být necitelným kamenem a šetřit si citů pro lepší věci.

ÚTERÝ PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 22. BŘEZNA 2022

Petr přistoupil k Ježíšovi a zeptal se: „Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když se proti mně prohřeší? Nejvíc sedmkrát?“ Ježíš mu odpověděl: „Neříkám ti nejvíc sedmkrát, ale (třeba) sedmdesátsedmkrát. Nebeské království se podobá králi, který chtěl provést vyúčtování se svými služebníky. A když s vyúčtováním začal, přivedli mu jednoho dlužníka, u kterého měl deset tisíc hřiven. Protože

(dlužník) neměl čím zaplatit, pán rozkázal prodat ho i se ženou a dětmi a se vším, co měl, a tím zaplatit. Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenou prosil: 'Měj se mnou strpení, a všechno ti zaplatím!' A pán se nad tím služebníkem smíloval, propustil ho a dluh mu odpustil. Sotva však ten služebník vyšel, potkal se s jedním ze svých druhů ve službě, který mu byl dlužen sto denárů. Začal ho škrtil a křičel: 'Zaplat', co jsi dlužen!' Jeho druh padl před ním na kolena a prosil ho: 'Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to!' On však nechtěl, ale šel a dal ho zavřít do vězení, dokud dluh nezaplatí. Když jeho druhové ve službě viděli, co se stalo, velmi se zarmoutili. Šli a všechno to pověděli svému pánovi. Tu si ho pán zavolal a řekl mu: 'Služebníku ničemný! Celý dluh jsem ti odpustil, protože jsi mě prosil. Neměl ses tedy i ty smílovat nad svým druhem, jako jsem se smíloval já nad tebou?' A jeho pán se rozhněval a dal ho mučitelům, dokud by nezaplatil celý dluh. Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže každý svému bratru ze srdce neodpustíte. (Mt 18,21-35)

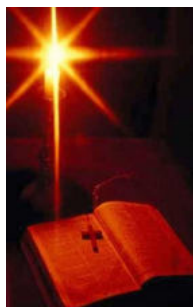

Král chtěl začít vyúčtování se svými služebníky. V zemích východu spojovali královskou moc s mytologickým původem božským. Proto se také považoval za božský královský úřad a mnoho panovníků vyžadovalo božskou poctu. V Egyptě se hlásalo, že se bůh Horus vtěluje ve faraóny. Babylonský král Marduk vládl čtyřem stranám, tj. celému světu. Proto také králové nepochybovali o tom, že jim celá země patří. Poddaným je jenom svěřena, a musejí proto za všechno králi odpovídat. Bible ovšem takové pojetí nemohla přijmout. Jediný opravdový král Izraele je Bůh sám (srv. Sd 8,23). David, Šalamoun aj. jsou jenom jeho zástupci. Proto se David sám nazývá „služebníkem“ jako ostatní. Jako všichni jiní i on musí vydávat účty ze svěřené funkce. To vyjadřuje i naše podobenství. Namítají někteří, že už je to dnešnímu člověku nezvyklé, protože neznáme absolutní krále a nedovedeme si představit, že by jim všechno patřilo. Ale to, co se obrazem vyjadřuje, je i dnes velmi aktuální: probuzení pocitu odpovědnosti za všechno, co máme a co děláme. Zakladatel skautů Baden Powell ukázal na důležitost tohoto vědomí při výchově mládeže.

Byl mu přiveden jeden služebník, který mu dlužil deset tisíc hřiven. Slovo „služebník“ nás nesmí zmást. Před tehdejšími králi byli služebníky i velcí místodržitelé. Na takového se myslí v podobenství, protože dluh deseti tisíc hřiven by se možná přeložilo do dnešního slovníku takto: našli v účtování stamilionový schodek. Takový objev končí zle i v dnešním politickém životě. A přece i dnes je takových veřejných skandálů víc než dost. Když o tom čteme v novinách, právem se rozhořčujeme a mluvíme o nesnesitelné korupci. Podobenství evangelia nám však chce připomenout druhou stránku situace: před Bohem, univerzálním králem, jsme zkorumpovaní úředníci všichni. Kdo by z nás mohl tvrdit, že použil všeho, co od Boha dostal, jenom k dobrému? Je tedy užitečná všem tato modlitba: Ježíši Králi, nebuď mně vládcem, ale Spasitelem.

Ničemný služebníku! Neměl ses i ty smílovat nad druhem? Říká se, že přátelství buď podobné nachází nebo podobnými činí. Abychom si uchovali přátelství s Bohem, musíme se snažit, abychom se mu podobali. Podle sv. Řehoře Nysského pak nás nejúčinněji Bohu připodobní ctnost milosrdenství. Je to slovo složené a dokonce i přeložené, napodobení výrazu latinského (*miseriordia*). Milosrdný je ten, kdo má „milé srdce“, kdo má soucit s bídou druhého, smutek nad ní. Ale jak se mne má dotýkat něco, co je mně cizí? Cítím-li

přesto soucit, znamená to, že ten cizí už mi není cizí, že ho považuji za něco, co patří ke mně. „Trpí-li jeden úd, trpí s ním všechny ostatní údy“ (1 Kor 12,26). Je to známka přináležitosti k mystickému tělu Kristovu. To pak s sebou nese jistotu spásy a odpuštění hříchů vlastních.

STŘEDA PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 23. BŘEZNA 2022

Ježíš řekl svým učedníkům: „Nemyslete, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky. Nepřišel jsem je zrušit, ale naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nestane. Kdyby tedy někdo zrušil jedno z těchto přikázání – a třeba i to nejmenší – a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší. Kdo se však bude jimi řídit a jim učit, bude v nebeském království veliký.“ (Mt 5,17-19)

Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani jediná čárka ze Zákona. Zákon je souhrn Božích přikázání. Ale těch je mnoho. Je možné, abychom je všechny zachovali? Tu otázku si klade každý křesťan. Ale zvlášť aktuální se jevila sv. Basilovi Velikému. Byl částečně typ, kterému dnes říkáme „konvertita“. Začal intenzivní duchovní život, až se vrátil z dlouhých studií. Ale brzy nato ho zvolili biskupem a vysvětili. Ujal se správy celé provincie ve velmi těžké době sporů s ariány, semiariány a jinými nepravověrnými směry. Církev se těmi rozepřemi rozkládala, rostl zmatek. Kladl si tedy otázku: Čím to je? Vždyť se přece všichni odvolávají na Písmo! Dlouho nevěděl, co si má odpovědět. Ale pak se přiznal, že mu vzešlo velké světlo. Písmo obsahuje Boží slova. Ale ta všechna tvoří harmonii. Musejí se zachovávat všechna. Heretici chtějí zachovat jenom některá. Tím však pokazí harmonii celku a nastává zmatek. Tak je tomu v církvi i v životě jednotlivců.

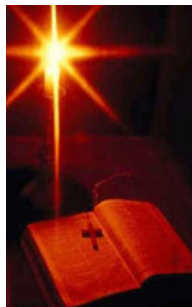
Platnost Božího zákona. Kazatelé rádi užívají analogie, přirovnání mravních předpisů se zákony přírodními. Postavme dům bez ohledu na zákony zemské tíže, zřítí se. Zasejme obilí v opačném ročním období a v jiných klimatických podmínkách, co sklídíme? K takovému výsledku dospěje i lidský život, který je v rozporu s mravním zákonem daným od Boha. Ale je tu i něco víc. Boží zákony jsou Boží slova. Zachovat slovo je vůči druhému znak věrnosti a úcty. Proto se u Židů posuzovala věrnost Hospodinu podle toho, jak kdo zachovával Zákon. I Kristus prohlásil, že ho miluje ten, kdo zachová jeho přikázání (Jan 14,15). Proto se křesťan bojí porušit i „nejmenší z Božích přikázání“, aby nebyl „posledním v Božím království“.

Nepřišel jsem Zákon zrušit, ale naplnit. Když jsme to všechno řekli o platnosti Božího zákona, můžeme uslyšet námitku, kterou slyšeli už první křesťané: Proč tedy nezachováte předpisy Starého zákona? Proč nesvětíte sobotu, proč jíte zakázaná jídla? Abychom na tuto námitku dobře odpověděli, musíme si uvědomit, že přikázání, která čteme v Bibli, jsou na prvním místě Boží slova, a ne abstraktní principy. Matematické formule jsou jednou provždy platné, nemění se. Když však mluvíme s člověkem, řekneme

mu i něco, co může platit jenom pro chvíli. Tak např. poprosíme někoho, aby otevřel okno. Za chvíli nato prohlásíme: Stačí, prosím zavřete! Rozkaz se vyplnil a také naplnil, přestal platit. Mnoho z toho, co Bůh žádal ve Starém zákoně, byla příprava na příchod Kristův. Když přišel, není potřeba přípravy. Proto je potřeba u všech příkazů znát jejich smysl. Jenom tak pochopíme jejich platnost.

Pán Ježíš nás učí, že všechno, co je obsaženo v jeho nauce má pouze jediný cíl, a to lásku k Bohu a bližnímu. Ve Starém zákoně bylo celkem 613 nějakých příkazů a zákazů. Konkrétně 248 příkazů (jako orgánů v těle) a 365 zákazů (jako dnů v roce). Čas ovšem ukázal, že některé zákony lásku hodně ztěžují nebo zatemňují, a proto bylo třeba je opustit. Všechno se ovšem, dělo ve službě lásky. Také postní praxe Církve je jiná, než byla kdysi. Z jedné strany se může jevit jako snadnější, ale je tomu přesně naopak: cílem je, aby se každý sám svobodně a na vlastní odpovědnost rozhodl, jak se bude připravovat na velikonoce. Zda-li se bude od něčeho postit nebo se více modlit, či spíše druhým sloužit. Klade tedy důraz na svobodu člověka a jeho zodpovědnost. Pán chce, aby každý projevoval lásku spontánně, nikoli pod nátlakem, donucením či strachem. Pak už se nedá o lásce mluvit, to už je spíše povinnost.

ČTVRTEK PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 24. BŘEZNA 2022

Ježíš vyháněl zlého ducha z němého člověka. Když zlý duch vyšel, němý promluvil. Zástupy žasly, ale někteří z nich řekli: „Vyhání zlé duchy s (pomocí) Belzebuba, vládce zlých duchů!“ Jiní ho pokoušeli a žádali od něho znamení z nebe. On však znal jejich myšlenky, a proto jim řekl: „Každé království proti sobě rozdvojené zpustne a dům na dům padne. Je-li tedy i satan v sobě rozdvojen, jak obstojí jeho království? Říkáte totiž, že vyháním zlé duchy s (pomocí) Belzebuba. Jestliže já vyháním zlé duchy s (pomocí) Belzebuba, s čím (pomocí) je vyhánějí vaši synové? Proto oni budou vašimi soudci. Jestliže však vyháním zlé duchy prstem Božím, pak už k vám přišlo Boží království. Dokud ozbrojený silák hlídá svůj dvůr, jeho majetek je v bezpečí. Přepadne-li ho však někdo silnější a přemůže ho, vezme mu jeho zbraně, na které spoléhal, a jeho kořist rozdává. Kdo není se mnou, je proti mně, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje!“ (Lk 11,14-23)

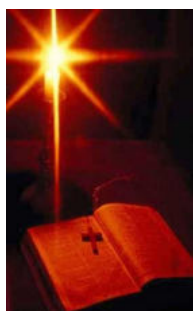
Vyháněl zlého ducha a ten byl němý. Vlivem zlého, tj. vlivem zlých myšlenek, vášní, lidé často mluví, tj. rozčílí se a řeknou pak to, co by v klidném okamžiku nikdy nepověděli. Ale zlo nás vede i k opaku, k němosti. Víme, že v jistých okamžicích by stačilo povědět slovíčko, omluvit se, pozdravit, a dva rozvadění by se smířili. Ale ten, kdo se smířit nechce, oněmí. Nenávist v srdci vede vždycky k němotě v širším slova smyslu, tj. ztrácí se přátelský styk s lidmi. Kdysi byl v Praze v ústavu hluchoněmých mladý člověk, který psal básně. Otiskli je s titulem Písně z věčného ticha. Zazníval v nich stále jeden motiv: samota, opuštěnost, touha navázat styk s lidmi. Němí jsou obyčejně neschopni

mluvit ne proto, že by neměli hlasivky a jazyk, ale protože jsou hluchí, neslyší druhé. Něco podobného se děje při němotě duchovní, která je od zlého. Začíná tím, že nechceme slyšet, vnímat bližního, jeho přání a potíže jsou nám lhostejné. Zakrátko už nemáme, co bychom mu řekli, oněmíme ve styku s ním. Jen láska může toto smutné ticho vyléčit.

Zlé duchy vyhání Belzebubem. V dějinách Starého zákona se vyskytuje často tento motiv: Izrael je v nebezpečí, hrozí vpád cizích vojsk, proto hledají králové spojence na druhé straně. Proti Syřanům a Babyloňanům se utíkají o pomoc k egyptským faraonům nebo obráceně. Vždycky však povstane nějaký prorok, který to odsoudí jako např. Izaiáš za krále Achaze (srv. Iz 7). Téma jeho kázání je jednoduché: „Nebudete-li stáli ve víře, neobstojíte!“ (Iz 7,9). Jinými slovy by se řeklo: Spoléhejte jenom na Boha a na nikoho jiného. Zlo se sice dá vyhánět jiným zlem, ale výsledek je nakonec horší než začátek. Izraelské dějiny jsou vnější obraz toho, co se děje v duši člověka. Tam bojují o srdce zlé náklonnosti, ale není mezi nimi shoda. Lakomství je proti opilosti, pýcha je proti lenosti, opilost proti smutku. Ale nakonec srdce člověka nebude nikdy v klidu, dokud je neochrání Bůh proti všem sklonům. Uskuteční se známý výrok s. Augustina: „Nepokojné je lidské srdce, dokud nespočine v tobě, Bože.“

Dokud silný muž ozbrojen hlídá svůj dům, je jeho majetek v bezpečí. Druhá kniha Samuelova líčí postupný vzestup Davidova na království. Byl poslední syn z posledního rodu v Izraeli, ale stal se zakladatelem dynastie. Podrobně se pak líčí, jak opevnil město Jeruzalém, jak porazil všechny okolní národy a jak se modlí: „Dům tvého služebníka Davida ať potrvá pevně před tebou!“ (srv. 2 Sam 7,26). V duchovní literatuře je Jeruzalém obrazem lidského srdce. Chrání je Bůh, ale i my sami se musíme přičinit, abychom je opevnili, aby mělo silnou vládu. Vláda srdce jsou ctnosti. Která z nich je nejsilnější tak, že by měla všechny ostatní za spojence? Shodneme se snadno na tom, že je to láska. Sv. Efrém ji přirovnává k ohni, který srdce zapálí a žádné pokušení se nemůže přiblížit. Osvětluje to realistickým přirovnáním. Na Východě se vařilo venku, mnoho much snadno padlo do jídla. Ale žertovně dodává sv. Efrém: To je možné, jenom když polévka vychladla, je-li horká, hmyz se nepřiblíží. Tak je tomu, hoří-li srdce láskou, žádná špatná myšlenka se nedostane dovnitř.

PÁTEK - 25. BŘEZNA 2022 - SLAVNOST ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ

Anděl Gabriel byl poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené s mužem jménem Josef z Davidova rodu a ta panna se jmenovala Maria. Anděl k ní vešel a řekl: „Bud' zdráva, milostiplná! Pán s tebou!“ Když to slyšela, ulekla se a uvažovala, co má ten pozdrav znamenat. Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího. Pán Bůh mu dá trůn jeho předka Davida, bude kralovat nad Jakubovým rodem navěky a jeho království nebude mít konce.“ Maria řekla andělovi: „Jak se to stane? Vždyť muže nepoznávám.“ Anděl jí odpověděl: „Duch Svatý

sestoupí na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní. Proto také dítě bude nazváno svaté, Syn Boží. I tvoje příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a je už v šestém měsíci, ačkoliv byla považována za neplodnou. Vždyť u Boha není nic nemožného.“ Maria řekla: „Jsem služebnice Páně; ať se mi stane podle tvého slova.“ A anděl od ní odešel. (Lk 1,26-48)

SOBOTA PO 3. NEDĚLI POSTNÍ - 26. BŘEZNA 2022

Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl Ježíš toto podobenství: „Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus a druhý celník. Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto: `Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.` Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: `Bože, buď milostiv mně hříšnému!` Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“ (Lk 18,9-14)

Dva lidé šli nahoru, aby se pomodlili. Kdo se jde modlit do kostela, má víru, že ho Bůh slyší a také, že ho Bůh vyslyší, že mu dá to, zač prosí. Ale přesto máme pochybnosti. Vyslyší Bůh každou modlitbu? Evangelium nás sice ujišťuje, že dostaneme od Boha všechno, zač budeme s vírou prosit (Mt 17,19). Ale přece jenom pozorujeme, že to není v praxi jednoduché. O kom se dá říci, že má víru? Ten, kdo smýšlí tak, jak myslí Bůh, kdo chce uskutečnit Boží vůli. Modlíme-li se „Buď vůle tvá!“, jsme jistě vyslyšeni. Ale jsme si vždycky jisti, že to, zač dnes prosíme, je skutečně podle Boží vůle? V jednom případě, píše sv. Jan Zlatoústý, je to jasné: když prosíme, aby nám Bůh odpustil hříchy. To je i jeho přání, to i on chce. „Bože, odpusť mně hříšnému!“ je tedy krásná modlitba. Při ní si můžeme být jisti, že nás Bůh vyslyší, když ji říkáme upřímně.

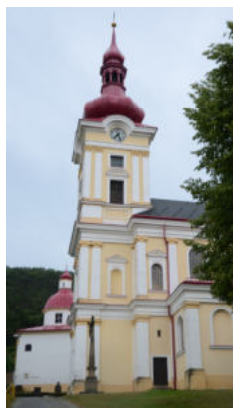
Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé. Z katechismu známe tzv. sedm hlavních hříchů: pýcha, závist, lakomství, smilství, nestřídmost, hněv a lenost. Na Východě ten výpočet obrátili. Dali pýchu až nakonec jako poslední stupeň odpadnutí od Boha. Kromě toho vypočítávají těchto hlavních hříchů osm. Rozděлил totiž od sebe marnivost a pýchu. Liší se totiž značně. Marnivý člověk se chlubí něčím, co v očích Boha a rozumných lidí nemá velkou cenu: pěkné vlasy, příjemný hlas při zpěvu, drahé šaty, původ z bohaté rodiny apod. Je to hřích? Někdy je to spíš směšnost. Pýcha naopak je nejtěžší z hříchů. Někdo se chlubí velkou věcí, tj. Boží milostí, ctností. Připisuje si zásluhy sobě, že je lepší než ostatní lidé. I kdybys takový byl, píše Evagrius, zahnal bys sedm d'áblů, ale zůstal by ti osmý, zlý duch pýchy, který vynahradí všech sedm předcházejících.

Celník se neodvažoval pozvednout oči k nebi. V knize *Drama ateistického materialismu* se J. Daniélou zamýšlí nad příčinami, proč tolik lidí dnes přestalo věřit v Boha. Zdá se mu, že na prvním místě je fakt, že si mnoho lidí přestalo uvědomovat hřích.

Mají dojem, že Bůh, je-li, dluží něco jim, ne oni jemu. Nikdy nic zlého přece neudělali! Jsou to „světci“, ale bez Boha a bez nebeského království. Zdá se to paradoxní, ale Dostojevskij tvrdí, že mají k víře v Boha často nejbližší velcí hříšníci. Proto v *Bratřech Karamazových* klade starci Zosimovi do úst výrok: „Děti, nebojte se hříchu!“ Zní to provokativně, ale smysl je dobrý: Nebojte se uvědomění, že jste zhřešili. Poznáte, že vám Bůh odpustí, a objevíte, že existuje milosrdný Otec na nebi, jehož království se jednou uskuteční i na zemi.

**FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE.
PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:**

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYVICE:
číslo účtu: 1560130369/0800

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800

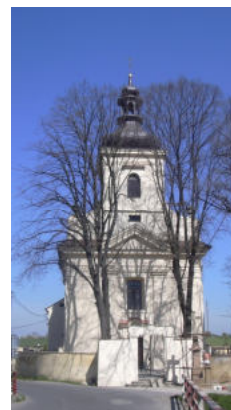
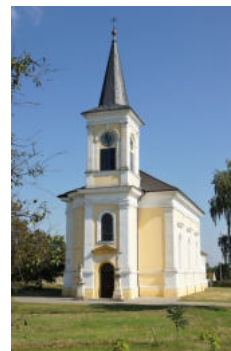

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800

SVŮJ DAR NAVÍC MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!
POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL:
josef.benicek@seznam.cz

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.

PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA (6. 3. 2022)

PUSTIMĚŘ: 6.100,-Kč; DRYSICE: 3.000,-Kč; PODIVICE: 1.300,-Kč; TOPOLANY: 1.200,-Kč
Pán Bůh zaplať vám všem, kdo pamatujete na potřeby své farnosti!

FARNÍ INFORMÁTOR, XXIX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYVICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.+záznam. 517356351, Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božimu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „*Příspěvky na Farní Informátor*“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Díky sponzorům dotovaná cena: **25,-Kč/ks**. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

„Na Ukrajině tečou potoky krve a slz. Nejde o vojenskou operaci, ale o válku!“

PAPEŽ FRANTIŠEK PŘED NEDĚLNÍ MODLITBOU ANDĚL PÁNĚ, 6. BŘEZNA 2022

Drazí bratři a sestry,

na Ukrajině tečou potoky krve a slz. Nejde jen o vojenskou operaci, ale o válku, která rozsévá smrt, zkázu a utrpení. Počet obětí roste, stejně jako počet lidí na útěku, zejména matek a dětí. Potřeba humanitární pomoci v této sužované zemi každou hodinou dramaticky roste.

Srdečně žádám o skutečné zajištění humanitárních koridorů

a o zajištění a usnadnění přístupu pomoci do obléhaných oblastí, aby bylo možné poskytnout nezbytnou pomoc našim bratrům a sestrám sužovaným bombami a strachem.

Děkuji všem, kteří přijímají uprchlíky. Především snažně žádám o ukončení ozbrojených útoků, o to, aby zvítězila jednání - a zdravý rozum - a o návrat k dodržování mezinárodního práva!

Rád bych také poděkoval novinářkám a novinářům, kteří při poskytování informací riskovali své životy. Děkujeme vám, bratři a sestry, za tuto službu! Službu, která nám umožňuje být nablízku tragédii tohoto obyvatelstva a umožňuje nám poznat krutost války. Děkuji vám, bratři a sestry.

Modleme se společně za Ukrajinu: máme před sebou její vlajky. Modleme se společně jako bratři k Panně Marii, Královně Ukrajiny. Zdrávas Maria...

Svatý stolec je připraven udělat cokoli, aby se dal do služeb tohoto míru. V těchto dnech se na Ukrajinu vydali dva kardinálové, aby sloužili lidem a pomáhali jim. Kardinál Krajewski, almužník, aby přinesl pomoc potřebným, a kardinál Czerny, úřadující prefekt Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému

rozvoji. Přítomnost obou kardinálů je přítomností nejen papeže, ale všech křesťanů, kteří se chtějí přiblížit a říci: "Válka je šílenství! Přestaňte, prosím! Podívejte se na tu krutost!"

Nejchudší země evropského kontinentu se ujímá uprchlíků z Ukrajiny

JEAN CHARLES PUTZOLU, KORESPONDENT VATICAN NEWS V MOLDAVSKU

Hraniční přechod v obci Sculeni není prázdný, a přesto nejsme na ukrajinské hranici, ale mezi Moldavskem a Rumunskem, ke kterému se táhne nekonečná řada vozidel s ukrajinskou poznávací značkou a drtivou většinou žen a dětí. Po vyřízení formalit a několikahodinovém čekání konečně vstupují na území Evropské unie, kde je přijímají dobrovolníci z rumunského sdružení “Krása života”. Podle jednoho z dobrovolníků přijíždějí ukrajínští uprchlíci unavení a hladoví, charitativní pracovníci jim poskytují teplé nápoje a jídlo a snaží se prohodit s nimi pár slov. Giorgiana je předsedkyní této nevládní organizace. Už dva dny nespala, protože na hraničním stanovišti zůstává 24 hodin denně. Tato mladá žena je však na konfliktní scénáře zvyklá. Se svým sdružením se angažovala zejména v Afghánistánu, ale nikdy by nepomyslela, že by někdy musela zasahovat u sebe doma a za těchto podmínek. Pomocnou ruku přichází podat mnoho Rumunů z okolních vesnic, kteří nejsou nijak spojeni s Giorgianinou nevládní organizací, ale i oni jsou šokováni a nechtějí nečinně přihlížet dramatu, které se odehrává před jejich očima.

Helena, které dobrovolníci sdružení podali horký nápoj, právě dorazila z Kyjeva. Třisetkilometrová trasa se změnila v osmačtyřicetihodinovou cestu s dlouhým čekáním na hranicích. Jak vypráví, v blízkosti jejího původního domova jsou všechny domy zničené a ve městech není bezpečno. „Na Ukrajině nevíte, jestli budete zítra naživu, protože zabíjejí civilisty. Říkají, že lidé mohou odejít humanitárními koridory, ale pak vytáhnou zbraně a střílejí na civilisty.“, líčí majitelka cestovní kanceláře, která navzdory dobrým výtěžkům odešla s prázdnou. Svými úsporami totiž pomohla ukrajinským vojákům a nyní se s

trochou štěstí ubytuje v hotelu. Některé z nich totiž otevřely své pokoje Ukrajincům zdarma.

V moldavském hlavním městě Kišiněvě hostí 390 ukrajinských uprchlíků také katolická církev, která se na výzvu svého biskupa Antona Cosa od samého počátku plně zapojila do přijetí příchozích. Vznikla dokonce síť rodinné solidarity, v jejímž rámci se katolické rodiny nabídly, že budou hostit uprchlíky ve svých domovech. Kišiněvská diecéze rovněž poskytuje různé podpůrné služby, psychologickou a zdravotní pomoc. Katolické jídelny, které byly vždy aktivní, se nabídly k distribuci jídla ve svých vlastních prostorách a v jiných přijímacích zařízeních. V neposlední řadě jsou ženám a nezletilým poskytovány informace, aby se nedostaly do rukou možných sítí obchodníků s lidmi.

Ukrajina: největší humanitární krize příštích let

MARCO GUERRA, VATICAN NEWS

Za 12 dní vstoupily do EU z Ukrajiny přibližně dva miliony uprchlíků. Stejný počet osob, který byl přijat na hranicích Unie v letech 2015 a 2016. Asi milion v Polsku, téměř půl milionu v Rumunsku, 170 tisíc v Maďarsku, 130 tisíc na

Slovensku, uvedla ve svém projevu na plenárním zasedání Evropského parlamentu komisařka EU pro vnitřní věci Ylva Johanssonová. *(foto ANSA)*

Prezident Mezinárodní federace Červeného kříže Francesco Rocca označil tuto situaci za největší humanitární krizi, které bude Evropa v nadcházejících letech čelit. Největší mezinárodní humanitární organizace se domnívá, že "vysídlení i aktuální potřeby jsou velké a budou dále narůstat jak na Ukrajině, tak i jinde".

Tommaso della Longa, mluvčí Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce, pro Vatican News uvedl, že mimořádná situace se den ode dne prohlubuje: tisíce lidí jsou bez jídla a vody, celá města jsou bez elektřiny, infrastruktura je ohrožena, chybí telefonní spojení, aby mohli zůstat v kontaktu se svými blízkými, a miliony lidí se pohybují mimo zemi i uvnitř samotné Ukrajiny. "Pomoc, která se již

nachází ve skladech ukrajinského Červeného kříže, byla v krátké době vyčerpána," informuje Della Longa, "ale naše týmy v sousedních zemích, včetně Ruska, byly uvedeny do pohybu. "Jsme svědky toho, co se stane největší humanitární krizí v Evropě za mnoho desetiletí. Konflikt zasáhl třetinu ukrajinské populace, tedy asi 18 milionů lidí," říká mluvčí Červeného kříže a zdůrazňuje pozitivní reakci všech sousedních zemí, včetně Moldavska, které je již nyní velmi zranitelnou zemí. O dalších krocích se již uvažuje: "V komunitách, které uprchlíky hostí, je třeba vytvořit podmínky na poměrně dlouhou dobu. Musí mít přístup ke zdravotní péči, školnímu vzdělání a všem službám. Červený kříž mezitím zajišťuje očkování ukrajinských uprchlíků a přístup ke všem dalším zdravotnickým službám.

Mezi požadavky přicházejícími z terénu jsou také požadavky na vybavení a léky pro řešení typických následků konfliktu: "První potřebou jsou lékárničky pro ošetření válečných zranění, tj. popálenin, střelných ran, všeho, co ke konfliktní situaci neodmyslitelně patří. Pak jsou tu obvyklé žádosti o jídlo a oblečení." Podle Della Longa není problémem nalezení tohoto materiálu, ale jeho logistika, tedy "jak ho dostat do oblastí, kde probíhají boje". Právě proto jako Červený kříž žádáme nejprve o ekonomickou pomoc a teprve poté o zaslání základních potřeb. "V těchto případech je potřeba standardizované reakce," pokračoval mluvčí Červeného kříže, "máme seznam potřeb, který denně dostáváme od ukrajinského Červeného kříže, takže respektujeme každý dar, ale s ekonomickou pomocí můžeme zasáhnout správnějším způsobem. Kolegové z ukrajinského Červeného kříže vyprávějí dramatické příběhy a nejvíce ty, kteří tento konflikt sledují zpovzdálí, zaráží prosby o pytle na mrtvoly. "Chybí také kyslík, inzulin a základní léky, což také ukazuje dramatičnost každodenního života na Ukrajině. Nakonec se Della Longa dělí o znamení naděje: "Od začátku konfliktu se více než 3 000 lidí přihlásilo jako dobrovolníci ukrajinského Červeného kříže. Myšlenka, že se někdo místo toho, aby se postavil na jednu z bitevních stran, rozhodne pro neutrální roli a s nasazením vlastního života pomůže všem obětem konfliktu, je velkým znamením naděje." Červený kříž proto znovu vyzývá všechny strany konfliktu, aby zajišťovaly roli a prostor pro nezávislou humanitární pomoc.

Zázrakem jsme unikli pecku

PAWEL TOMASZEWSKI, PAULÁNSKÝ , PAULÁNSKÝ ŘEHOLNÍK

Přístavní město Mariupol v Doněcké oblasti, padesát kilometrů západně od Ruské hranice, se změnilo v Armagedon. Svědectví o dramatickém útěku z obleženého a neustále ostřelovaného města podal paulánský řeholník, otec Pawel Tomaszewski.

Během jednoho z křehkých a chronicky nedodržovaných příměří zorganizovali konvoj stovky osobních aut s bílými vlajkami. „Nikdy nezapomenu na těhotnou ženu, která poklekla před separatisty z tzv. Doněcké republiky a prosila, aby nás nechali projít,“ říká polský řeholník. Město se změnilo v peklo, nejsou potraviny, elektřina a topení. „Lidé umírají, když vycházejí ze sklepů, aby hledali cisterny s vodou. Vyjít na ulici se rovná sebevraždě,“ popisuje otec Pawel, který v obleženém městě strávil jedenáct dní.

„Když jsme odjížděli, byl Mariupol už strašně zničený. Není čtvrti města, kam by nedopadaly granáty, kde by nedocházelo k ničení obytných domů a dalších budov. S ďábelskými úmysly ničí město, srovnávají ho se zemí. Je to velká tragédie, lidé nemohou chodit ven, nemohou si nic koupit, nemohou normálně fungovat, protože jsou stále v ohrožení života.“

Humanitární konvoj, ve kterém byl otec Pawel, vyjel z města v krátké přestávce mezi ostřelováním. Líčí děsivé scény rabování, kdy zoufalí lidé hledali něco k snědku a zejména k pití. „Vodu přivážejí jen čas od času cisterny, ale je jí velmi málo,“ líčí beznadějně scény, kterých byl svědkem v posledních dnech. „Nejtěžší pro nás byly čtyři dny, kdy kolem našeho domu docházelo k neustálému bombardování. Děsivé byly hlavně nálety, při kterých padaly velké bomby a celý dům se otřásal v základech. Bylo to hrozné a těžko představitelné,“ vypráví dále o prožitcích posledních dní:

„To, že se nám podařilo odjet, je zázrak. Shromáždili jsme skupinu lidí a vydali jsme se na cestu. Byla tam asi stovka aut. Působili jsme dojmem davu, ale byl s námi Bůh. Tři stanoviště Rusů nás nechala projít, na čtvrtém nás zastavili. Říkali, že jsme v Doněcké republice a že mají příkaz nikoho nepustit. O sobotní noci jsme spali pět hodin na pustém poli, kde nebylo vůbec nic. Neměli jsme signál, abychom se s někým dorozuměli a řekli,

co se s námi děje.

Byli mezi námi malé děti, těhotné ženy. Vojáci nám řekli, že ženy a děti mohou jít samy do Záporoží, které je ale vzdálené 200 kilometrů. Čekali jsme u silnice vedoucí do jedné malé vesnice, kde - jak jsme se dozvěděli - nás

mohli přijmout. Lidé váhali, ale nakonec si řekli, že je jedno, kde nás zastřelí... Nevěděli jsme, co nás tam čeká, jestli tam náhodou nečekají Rusové, aby nás někam odvezli. Ale nakonec nás to zachránilo. Byla velká zima, několik stupňů pod nulou. Někteří byli přijati v domech, další ve velké škole. Ráno jsme se všichni sešli před školou a přemýšleli, kam půjdeme. Někteří muži se vydali na průzkum, jak by se dalo obejít stanoviště, které nás nechtělo pustit. Nakonec nám bylo řečeno, že v neděli bude otevřen nový humanitární koridor. Kolem poledne jsme se rozhodli vyrazit tímto vyznačeným směrem. Následovali jsme vojáky po polních cestách. Doufali jsme, že vzhledem k velikosti naší kolony nás třeba pustí. A podařilo se to. Podél cesty jsme viděli na silnici mrtvé ruské vojáky, vypadalo to jako na bojišti. Bylo to hrozné, ale jako zázrakem se nám podařilo odjet. Nikdy jsem si nemyslel, že budu svědkem takového barbarství.“

Válka a povinnost o ní informovat

ALESSANDRO GISOTTI, VATICAN NEWS

"První obětí války je pravda". Aischylos to řekl před dvěma tisíci pěti sty lety a od té doby to lze zopakovat pro každou válku. Válka na Ukrajině není výjimkou. První obětí je pravda o jednotlivci, o společnostech, o mírovém soužití, které bylo zabito ve jménu zájmů, zastřených historickým a identitárním ospravedlněním, jež čas dříve či později odhalí svým neúprosným soudem. Mezitím však umírají lidé, trpí nevinní a šíří se teror.

V této tragické situaci v srdci Evropy, stejně jako v mnoha válkách, které jsou brzy zapomenuty, protože se odehrávají v oblastech považovaných za "nepodstatné" pro geopolitické uspořádání, hrají informace zásadní roli, jak bylo nápadně připomenuto v loňském roce udělením Nobelovy ceny míru dvěma novinářům, kteří se angažovali v hledání pravdy v dramaticky obtížných podmínkách. Válka a její hrůzy pro zbytek lidstva jaksi "neexistují", pokud není nikdo, kdo by o nich vyprávěl.

Musíme být proto vděční těm novinářům, kteří nás v těchto dnech i s nasazením vlastního života informují z ukrajinského území především o utrpení obyvatelstva a dávají tak hlas těm, kteří by jinak nemohli ukázat světu svou bolest, své zoufalství nad válkou, která je stejně nesmyslná jako krutá ve svých důsledcích. *"Je nezbytné,"* zdůraznila EBU, organizace sdružující evropské veřejnoprávní rozhlasové a televizní stanice, *"aby novináři mohli i nadále svobodně a bezpečně pracovat a bez překážek informovat . Podpora svobody sdělovacích prostředků musí být prioritou, a to nikoli navzdory těmto obtížným okolnostem, ale právě kvůli nim."*

Není neobvyklé, že reportéři v konfliktních oblastech jsou dojati tím, co vidí, co slyší, a že se o tyto emoce podělí ve svých reportážích, ve svých článcích. To nijak nesnižuje kvalitu jejich práce. Zdaleka ne. Je to empatie těch, kteří vykonávají profesi, která

vyžaduje objektivitu a určitý "odstup", ale nemohou, ba dokonce nesmějí zůstat lhostejní k utrpení a příběhům lidí. Papež František opakovaně uznal tuto úlohu, toto "poslání" - jak ho definoval – novinářů, zejména těch, kteří opravdu *"prošlapávají podrážky svých bot"*, aby se setkali s lidmi tam, kde jsou, a s tím, jak žijí. Někdy je tato mise může stát život. Stejně jako se to stalo Anně Politkovské, která byla zavražděna za to, že informovala o hrůzách jiné války, té v Čečensku. Od této vraždy uplynulo patnáct let. Ale její duch nebyl zabit, duch, který ji přiměl říkat (a dosvědčovat svým dílem), že *"úkolem lékaře je léčit pacienty, úkolem novináře je psát, co vidí"*.

Neopouštějme Ukrajince

SERGIO CENTOFANTI, VATICAN NEWS

Mnozí Ukrajinci se v těchto dramatických dnech cítili opuštěni. Nechtějí slyšet o "ceně benzínu", protože se cítí být zaprodáni. Vědí, že vnější intervence by mohla vyvolat mnohem větší konflikt, který by byl pro svět zničující. Běloruský prezident Lukašenko prohlásil, že i sankce by mohly Putina dotlačit k jaderné válce. Scénář, na který bychom nechtěli ani pomyslet.

Tváří v tvář ruskému útoku a nočním mūrám však roste solidarita. Invaze do svobodné země sjednotila Evropu jako nikdy předtím. Evropa, která je v mnoha otázkách tak rozdělená, nebyla nikdy tak jednotná jako dnes: stojí při ukrajinském lidu. Sousední země otevřely uprchlíkům své hranice: Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko. Ostatní země

jsou připraveny přijmout uprchlíky. V Evropě i na dalších kontinentech probíhají demonstrace a iniciativy za mír a solidaritu s Ukrajinou.

Křesťanské komunity, farnosti, sdružení a organizace Charita se zmobilizovaly, aby všemi možnými způsoby poskytly humanitární pomoc. Prezident Zelenskyj řekl, že ukrajinský lid cítí papežovu podporu. Při modlitbě Anděl Páně František zopakoval výzvu k umlčení zbraní, řekl, že "Bůh je na straně těch, kdo vytvářejí mír, ne na straně těch, kdo používají násilí", a že "obyčejní lidé chtějí mír". Vidíme tolik solidarity při pohledu na záběry dětí, žen a starých lidí, kteří prchají pěšky nebo jsou zavřeni v krytech, aby se modlili se zděšenými tvářemi, nebo jsou vedle padlých. Nyní je naděje na vyjednávání.

S Ukrajinci máme tolik sympatií. Lidé, kteří chtějí mír a tolik trpěli. Ve 30. letech 20. století je Stalin nechal vyhladovět, protože se postavili na odpor sovětské politice: miliony Ukrajinců zemřelo na následky hladomoru. Jedná se o málo známou vyhlazovací akci, hladomor, vyhlazování lidí hladem.

Mnoho Rusů se za invazi stydí. Provládní média ji označují za "vojenskou operaci", "osvobozovací" nebo "denacifikační" zásah. Je mnoho Rusů, kteří tomu věří. Mnoho Rusů však demonstruje za mír a proti útoku. Mnoho z nich bylo zadrženo. Podpořme Rusy, kteří jsou pro mír. Podpořme ruské vojáky, kteří nechtějí střílet na Ukrajince, snad i s holýma rukama před tankem. Pomozme Rusům, kteří věří v tuto válku, pochopit, kde je zlo. Především však neopouštějme Ukrajince.

Kdo vede válku, zapomíná na lidskost

SERGIO CENTOFANTI, VATICAN NEWS

"Dnes navzdory všemu potvrzujeme své přesvědčení, že bratrství je silnější než bratrovražda, že naděje je silnější než smrt, že mír je silnější než válka." 5. března 2021 začala apoštolská cesta papeže Františka do Iráku. Mnozí ji z bezpečnostních důvodů nedoporučovali, jiní se obávali, že by mohla být "neúspěšná" vzhledem k vnitřním rozporům v irácké společnosti a ne vždy snadnému dialogu mezi různými náboženstvími, která v zemi jsou. Tato návštěva, kterou si papež velmi přál, byla - navzdory předešlým obavám - úspěšná. Bylo to víc než to: byla to cesta-poselství, která zdůraznila, že mír je možný, soužití je nezbytné a že - jak František řekl v Mosulu zničeném krutostí tzv. Islámského státu - bratrství je navzdory všemu silnější než bratrovražda. Slova pronesená před rokem v jedné z nejpostiženějších oblastí planety dnes znějí prorocky jako varování, zatímco v srdci Evropy probíhá ničivá válka vyvolaná vpádem ruské armády na Ukrajinu. Utrpení je nesmírné, stejně jako nesnesitelný dluh lidských životů, které tento konflikt zmařil. Samotný řád věcí je narušen, protože, jak trpce poznamenal Hérodotos, "v době míru synové pohřbívají své otce, v době války otcové pohřbívají své syny".

S výjimkou snad kubánské krize v roce 1962 se lidstvo dosud nikdy tolik neobávalo vojenské eskalace, která by nebezpečně přerostla v nový globální konflikt. Šílenství, které je cizí rozumu, a přesto se ho nyní bojí jako možného. A přesto papež před mnoha lety varoval před třetí světovou válkou, která se povede "po částech": od Sýrie po Jemen, od Afghánistánu po Irák. Na tento seznam nyní tragicky přibyla Ukrajina. František se během téměř devíti let pontifikátu neúnavně zasazoval o národy utlačované pohromou válek, zejména těch, na které se zapomíná, protože se vedou daleko od center moci nebo za nezájmu velkých médií. Kolikrát už papež apeloval za jemenské děti, nevinné oběti brutálního konfliktu. Kolikrát připomněl drama Sýrie a kolik iniciativ - modlitebních, humanitárních a diplomatických - pro tento lid, který už více než deset let nepoznal mír.

"Kdo vede válku, zapomíná na lidskost," řekl minulou neděli při modlitbě Anděl Páně se srdcem rozervaným pro Ukrajinu. Dodal, že ti, kdo vedou válku, "nehledí na konkrétní životy lidí", ale "spoléhají na ďábelskou a zvrácenou logiku zbraní, která je nejvíce vzdálená Boží vůli". Je také nejdále od logiky bratrství, které trpělivě přijímá druhého takového, jaký je, protože je dítětem téhož Otce. Papež František při návštěvě vojenského památníku v Redipuglii v září 2014 u příležitosti stého výročí první světové války odsoudil absurditu války a zdůraznil, že "je šílená, protože jejím plánem rozvoje je destrukce". V těchto dnech přicházejí z Ukrajiny, zpustošené ruskou vojenskou invazí, záběry zkázy, která nikoho nešetří. A otázka, která je den za dnem tísnivější, zní: jak dlouho ještě?

Kardinál Parolin (státní sekretář Vatikánu) telefonuje Lavrovovi

"Zastavte boje"

Vatikánský státní sekretář Pietro Parolin a ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov v úterý, 8. března vedli telefonický rozhovor. Kardinál zopakoval to, k čemu papež František

opakovaně vyzýval, totiž k ukončení bojů. Vyjádřil také ochotu Svatého stolce zapojit se do jakéhokoli druhu zprostředkování, které bude považováno za užitečné pro podporu míru. "Kardinál," uvedl ředitel tiskového oddělení Matteo Bruni a potvrdil tak zprávu o telefonátu, "vyjádřil hluboké znepokojení papeže Františka nad probíhající válkou na Ukrajině a potvrdil to, co papež řekl minulou neděli při modlitbě Anděl Páně. Zejména

zopakoval svou výzvu k ukončení ozbrojených útoků, k vytvoření humanitárních koridorů pro civilisty a záchranáře a k nahrazení ozbrojeného násilí vyjednáváním." V tomto smyslu Parolin v závěru telefonátu potvrdil ochotu Svatého stolce "udělat cokoli, aby se dal do služeb tohoto míru".

Zprávu o rozhovoru přinesla agentura Interfax s odvoláním na moskevské ministerstvo zahraničí. "Strany vyjádřily naději, že se brzy uskuteční další kolo rozhovorů mezi Moskvou a Kyjevem a že bude dosaženo dohody o klíčových otázkách" s cílem ukončit nepřátelské akce, uvedly ruské zdroje. Lavrovovo okolí vysvětlilo, že ministr Parolina informoval "o ruských motivech, pokud jde o příčiny a cíle zvláštní vojenské operace vedené na Ukrajině". V neděli papež poznamenal, že to, co se odehrává na Ukrajině, není vojenská operace, ale válka. "Zvláštní důraz," uvádí se v závěru prohlášení ministerstva zahraničí, "byl kladen na humanitární otázky související s konfliktem, včetně opatření na ochranu civilního obyvatelstva, organizace a realizace humanitárních koridorů a pomoci uprchlíkům."

Ženy - příklad naděje, síly a lásky

MASSIMILIANO MENICETTI, VATICAN NEWS

Letošní Mezinárodní den žen nemůže nepřipomenout odvahu, sílu a utrpení, které prožívají ženy na Ukrajině, kde jsou nuceny opustit své domovy, aby ochránily své děti. Ženy, které se modlí. Ženy, které se rozhodly stát po boku svých manželů a bránit se postupujícím tankům a raketám. Ženy kojící v sutinách a pod minometnou palbou, ženy zachraňující, připravující jídlo, rodící život, novou naději, čekající hodiny na hranicích. Ženy řídí osobní a nákladní auta, protože země je pod útokem. Ženy pochodující v mrazu a sněhu s několika málo věcmi, které zachránily. Ženy, které přišly o život, znásilněné, malé holčičky zasažené bombami a kulkami.

Kdo může připustit všechnu tu hrůzu? Mimo Ukrajinu jiní sbírají pomoc, pracují v politice, v diplomacii, aby našli řešení, protestují v ulicích, jsou zatýkáni a bití. Ženy:

dcery, sestry, matky, manželky, přítelkyně, budují společnost, udržují ekonomiku, přinášejí vzdělání a tvořivost, střeží stvoření, chrání lidstvo. Uvězněné ženy. "Ublížit ženě znamená urazit Boha," řekl papež 1. ledna letošního roku, kdy stíny války v Evropě byly ještě neviditelné, ale postupovaly tiše, stejně jako zneužívání a násilí na ženách po celém světě. Oběti psychického a fyzického násilí, o nichž se příliš často mlčí, dívky, které jsou nuceny k domluveným sňatkům, nuceny k prostituci, k práci, kterým se brání ve studiu, jsou zabíjeny a které vidí své děti umírat ve válce. Kdo může mlčet k takovým ohavnostem?

Ženy v obyčejných věcech, které podporují, pomáhají a vedou, jsou hrdinské, i když obyčejnost je zkáza. Ženy, které se ve všech částech světa staví proti logice separace a nepřátelství, které usilují o jednotu.

V dějinách církve je mnoho světců, majáků, kteří ve své době i dnes přinášejí spásné světlo Kristovo do Evropy zraněné nespravedlností a hrůzami. Svatí patroni Evropy, ochránci tohoto kontinentu, jako Svatá Brigita, Hildegarda z Bingenu, Terezie Benedikta od Kříže a Kateřina Sienská. V těchto hodinách se svěřujeme Marii, Matce Boží, aby na Ukrajině a ve světě ustalo násilí a každý muž a každá žena mohli žít v míru.

Na Ukrajině je válka ne vojenská operace

ANDREA TORNIELI , VATICAN NEWS

Válka na Ukrajině je "válka", nikoli "vojenská operace". Na začátku své nové výzvy k míru papež František odmítl fake news, které by chtěly prezentovat dění slovními úskoky, aby zakryly krutou realitu. František popsal to, co mají všichni před očima - zničené

obydli civilistů, zabití staré lidi, ženy a děti - a řekl, že na Ukrajině "tečou řeky krve a slz". Nejsou to náhodná slova, ale významně opakují slova, která před dvěma dny pronesl kyjevský arcibiskup Svjatoslav Ševčuk, který žije v obležení mezi svými lidmi v ukrajinském hlavním městě.

Třetí důraz se týká naléhavosti humanitární akce. Papež požádal, aby "byly skutečně zajištěny humanitární koridory", přičemž důraz je třeba klást na ono "skutečně", což naznačuje, že včera se tak navzdory prohlášením o záměru ruské armády, která vtrhla na Ukrajinu, skutečně nestalo. Římský biskup také vyzval k dodržování mezinárodního práva, které zjevně porušuje ten, kdo chtěl rozpoutat tuto agresivní válku.

František opět prosil, aby "ozbrojené útoky ustaly", protože je jasné, že jde o útočnou válku, kde jsou ti, kdo útočí, a ti, kdo se brání. A kde je národ, který platí strašlivé následky: smrt, utrpení, rozdělené rodiny, miliony uprchlíků.

Nakonec, poté co vyjádřil vděčnost těm, kteří se ujímají prchajících, papež poděkoval novinářům, kteří riskují své životy, aby poskytovali informace, a umožnili tak všem být nablízku dramatu ukrajinského lidu a "posoudit krutost války". Poděkování přichází jen tři dny po schválení nového ruského zákona, který umožňuje odsoudit ruské i zahraniční občany, kteří šíří "nepravdivé informace o ozbrojených silách", až na patnáct let vězení. Protože existují lidé, kteří tvrdí, že tuto špinavou válku nazývají "vojenskou operací".

Cesta modlitby, proroctví a obžaloby

KARDINÁL MICHAEL CZERNY SJ, PREFEKT DIKASTERIA PRO INTEGRÁLNÍ ROZVOJ

Moje cesta je cestou modlitby, proroctví a výpovědi. Z Říma odjždím 8. března do Budapešti a budu pokračovat setkáním s uprchlíky a vysídlenými osobami a s těmi, kdo je

přijímají a pomáhají jim. Mezitím kard. Konrad Krajewski, papežský almužník, již dorazil do Polska a totéž učiní v oblastech na hranicích s Ukrajinou. Je naděje, že se v následujících dnech podaří překročit hranice a vstoupit na Ukrajinu, ale to bude záviset na vývoji situace. Svátý stolec - papež František to řekl s velkou silou při modlitbě Anděl Páně v neděli 6. března - "je připraven udělat cokoli, dát se do služeb tohoto míru". Znamením této ochoty je moje mise na Ukrajině a mým úkolem je přinést trpícím přítomnost a blízkost nejen papeže, ale celého křesťanského lidu.

Jedu, abych se přímo přesvědčil, jaká je situace, a doufám, že budu moci přinést nějakou materiální pomoc, ale především jedu, abych se setkal s lidmi, abych s nimi byl. Jde o proroctví přítomnosti a blízkosti, která se podle logiky světa a síly zbraní může zdát slabá, dokonce bezvýznamná. Tak tomu však není; být nablízku svému lidu, svým dětem, které trpí, je způsob, který si Bůh zvolil, aby vstoupil do dějin světa, a to i za cenu toho, že skončí na kříži. Symbolem tohoto Božího stylu je velký dřevěný kříž, který byl v minulých dnech - všichni jsme s dojetím viděli jeho záběry - přemístěn z arménské katedrály ve Lvově a převezen do bunkru v naději, že bude zachráněn před válečným běsněním a šílenstvím. Stejně jako v bunkrech, sklepích a dokonce i v improvizovaných krytech je mnoho lidí, kteří se obracejí se svými modlitbami k tomuto ukřižovanému Pánu.

Proto jsem si jist, že moje cesta bude cestou modlitby: papežovy, mé a mých dvou společníků, jednoho z Dikasteria pro komunikaci a druhého z Dikasteria pro podporu integrálního lidského rozvoje, modlitby všech, kteří nás budou na této cestě doprovázet, ale především modlitby lidí, které potkáme, modlitby, která - jak učí kniha Sirachovcova - "proniká oblaka", protože Bůh "vyslyší modlitbu ukřivděného. Nenechá bez povšimnutí úpěnlivou prosbu sirotka ani vdovu, když v nářku vylévá své srdce". Tito lidé se dělí o dar své blízkosti Bohu s těmi, kdo se s nimi setkávají, s těmi, kdo jsou ochotni prožívat svátost své přítomnosti, přinášejí slovo evangelia a konkrétní podporu. Gesto lásky těch, kdo je přijímají, se stává příležitostí k potvrzení víry, která nás spojuje, a živí společnou naději, že svět bez války je možný, že násilí a smrt nemají poslední slovo. To je velikonoční tajemství, na které se v letošní postní době připravujeme.

Z tohoto důvodu se s nimi setkám a přiblížím blízkost papeže a církve také lidem, kteří se tolika různými způsoby zapojují v jejich přijímání: tiché a neozbrojené armádě, odhodlané obnovit lidskost, kterou se zbraně snaží zničit. Jejich ruce jsou rukama celého křesťanského lidu, ba přímo rukama Božíma.

Víra se nevyhýbá tragédii, kterou Ukrajina prožívá, protože je v srdcích lidí, kteří utíkají před válkou: většina z nich jsou věřící, stejně jako mnozí, kteří je přijímají, a je důležité, aby všichni, kdo chtějí přijmout náboženskou pomoc, ji mohli přijmout, přičemž je třeba respektovat rozdíly mezi různými konfesemi a náboženstvími. O to budu na své cestě také usilovat.

A konečně, moje cesta bude také cestou obžaloby. Příběh ukrajinských uprchlíků je dobře známý, odvíjí se podle dramatického scénáře příliš mnoha konfliktů, které krvavě zasahují náš svět a na které se často zapomíná. Se stejnou rychlostí, s jakou během několika dní musely miliony lidí opustit své domovy, už přicházejí zprávy, že se na hranicích a v zemích prvního přijetí rozjela mašinérie obchodování s lidmi a pašování migrantů. K dramatu války a vysídlení se přidává drama otroctví. V misi, kterou naše malá delegace uskuteční, budeme věnovat velkou pozornost této problematice, stejně jako dalšímu neméně bolestnému bodu: marginalizaci a někdy i odmítání, kterým trpí Afričané

a Asiaté, kteří žili na Ukrajině a nyní prchají spolu s ostatními obyvateli. Jedná se o problematiku, kterou je obtížné řešit v tak napjaté době, avšak je nesmírně naléhavá. Všichni jsme děti jednoho Otce a bratrství nezná hranic: to je smysl objetí papeže a církve, které přináším všem, s nimiž se setkám.

Cesta kardinálů na Ukrajinu - protest proti kruté válce

Kardinál Konrad Krajewski cestuje na Ukrajinu přes Polsko. V poledne se v Lublinu setkal s dobrovolníky charity a modlil se s nimi za mír. Kardinál Michael Czerny se naopak pokusí dostat na Ukrajinu přes Maďarsko. Připomeňme, že tento kanadský jezuita českého původu, působí ad interim jako prefekt Dikasteria pro integrální rozvoj. V rozhovoru pro Vatikánský rozhlas kardinál Czerny uvedl, že papežem svěřená mise je konkrétním projevem Františkovy solidarity s trpícím ukrajinským lidem a příležitostí vyjádřit nesouhlas s krutou válkou, která si vyžádala nevinné oběti. Kardinál Czerny se také zmínil o fotografii, na níž je zachycena matka s dětmi, která se snaží uprchnout z bombardovaného Kyjeva. Poukázal na to, že ilustruje kalvárii naší doby, nevinné životy, které jsou brány nelidským způsobem. Prefekt vatikánského dikasteria také poukázal na smutnou podobnost mezi utrpením Ukrajinců a vleklými zapomenutými konflikty. Během své mise chce také poukázat na to, že návštěvníci z jiných kontinentů, jako jsou Asiaté a Afričané pracující a studující na Ukrajině mají stejné právo jako ostatní hledat bezpečné útočiště. Vatikánský kardinál upozornil rovněž na fenomén obchodování s lidmi, který sílí ve chvílích zvýšeného migračního pohybu. Jak upřesňuje vatikánské tiskové sdělení, oba

kardinálové vezou pomoc potřebným a budou zastupovat nejen papeže, ale všechny křesťany, kteří chtějí vyjádřit solidaritu s lidem na Ukrajině. Spolu s papežem zdůrazňují: "Válka je šílenství! Prosím, přestaňte! Pohleďte na tu krutost! Na Ukrajině tečou řeky krve a slz. Není to pouhá vojenská operace, ale válka, která rozsévá smrt, zkázu a utrpení."

Pomoc a požehnání papeže pro Ukrajinu

SALVATORE CERNUZIO, VATICAN NEWS

Trasa cesty je nejistá, ale cíl je jasný: „Oslovit lidi, kteří trpí, přinést jim papežovu podporu a lásku a modlit se s nimi, protože modlitba může zastavit i válku“, říká kardinál Krajewki. Spolu s papežským almužníkem odjíždí také kardinál Michael Czerny, prozatímní prefekt Úřadu pro službu integrálnímu lidskému rozvoji. Je to skutečná mise, která, jak řekl papež při nedělní modlitbě Anděl Páně, chce ukázat, že „Svatý stolec je ochoten udělat vše ve službě kýženému míru na Ukrajině“.

Jak kardinál Krajewski podotýká, Svatý otec si v evangelní logice přeje prokázat blízkost lidem, kterým je ubližováno, jimž hrozí smrt a jsou vyháněni z vlastní země. Právě tyto Františkovy postoje chce papežský almužník tlumočit a zároveň věřícím předat růžence požehnané Svatým otcem, protože „modlitba dokáže přenášet hory a také zastavit válku“. Kardinál Krajewski ujistil, že navzdory značným obtížím válečného stavu se bude snažit setkat s co největším počtem lidí, aby jim přinesl požehnání Svatého otce, a rovněž povzbudit dobrovolníky, kteří pomáhají uprchlíkům na hranicích. Do Polska vstoupilo již 800 000 ukrajinských uprchlíků. Konkrétní možnosti pohybu zjistí kardinál Krajewski až na polsko-ukrajinských hranicích. V každém případě potvrdil, že nepocítuje strach – myslí totiž na evangelium a chce užívat jeho logiku jako papež František.

*„Při pohledu na Marii se Synem v náručí
myslím na mladé maminky a jejich děti, prchající před válkami
a bídou nebo čekající v táborech pro uprchlíky. Je jich tolik!
Královna míru ať vyprosí svornost našim srdcím i celému světu.“*

PAPEŽ FRANTIŠEK

Satan - vrah od počátku, lhář a otec lži ... (Jan 8,44)

ZCELA VPRAVO, DOLEVA PAK JEHO POHŮNCI (foto ČTK)

***„Varujte se zla, ať se objevuje pod jakoukoli tvářností“
(1 Soluňanům 5,22)***

PAMĚŤ A IDENTITA

ROZHOVORY NA PŘELOMU DVOU MILÉNIÍ

Jan Pavel II.

✱

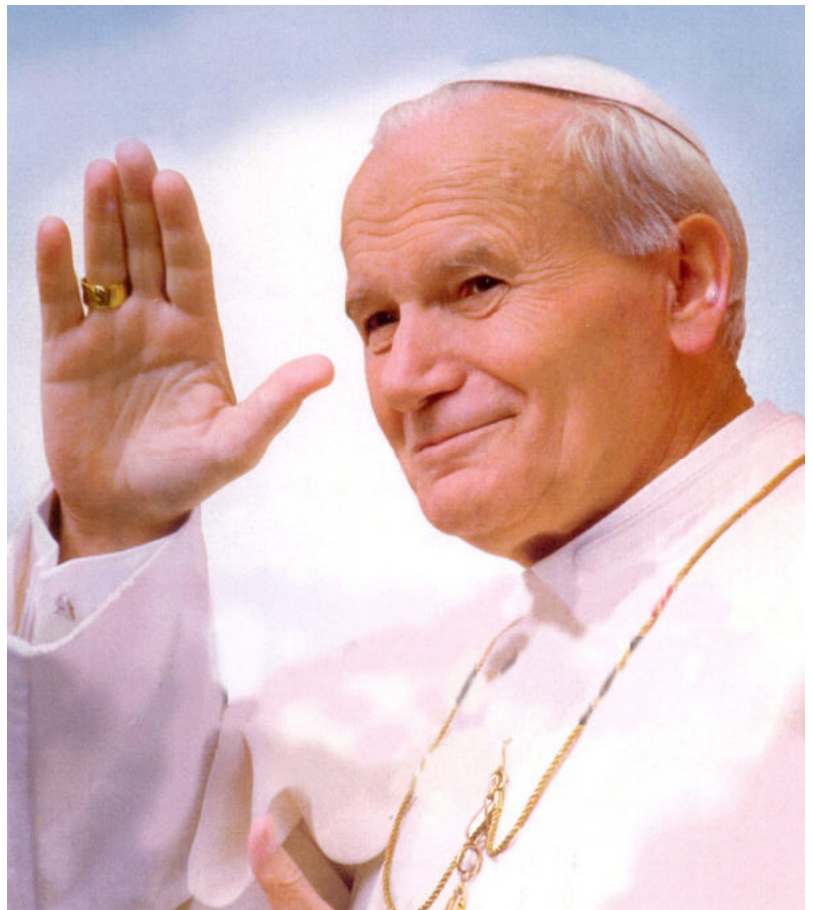
HRANICE VYMEZENÁ ZLU

1.

MYSTERIUM INIQUITATIS: KOEXISTENCE DOBRA A ZLA

Po pádu dvou mocných totalitních systémů, nacizmu v Německu a „reálného socialismu“ v Sovětském svazu, které doléhaly na celé XX. století a mají na svědomí velké množství zločinů, se zdá, že nastala chvíle k zamyšlení nad jejich genezí a účinky, zvláště pak nad významem ideologií, které je uvedly do dějin lidstva. Jaký je, Svatý Otče, smysl tohoto“ výbuchu zla?

Mohli bychom říci, že XX. století bylo „jevištěm“, na jehož scénu vstupovaly důrazné historické a ideologické procesy, které nabraly směr velké „erupce“ zla. Byla zde však i scéna jejich překonání. Je tedy správné dívat se na Evropu jen z pohledu zla, jež vyvstalo v nedávných dějinách? Není v tomto

přiblížení naopak jistá jednostrannost? Moderní dějiny Evropy, poznamenané – zvláště na Západě – vlivem osvícenství, vydaly i mnohé pozitivní plody. Zračí se tu povaha zla, tak jak ji ve šlépějích svatého Augustina chápe svatý Tomáš. Zlo je vždy nedostatkem nějakého dobra, které by se v daném bytí mělo nacházet, je jakýmsi strádáním. Dobro však nikdy neschází zcela. Jakým způsobem zlo roste a jak se na zdravé půdě dobra rozvíjí však zůstává tajemstvím. Stejným tajemstvím zůstává i ona část dobra, kterou se zlu nepodařilo zničit, a které se šíří nehledě na zlo, jež se vzrývá dokonce na téže půdě. Je tu bezprostřední odkaz na evangelijní podobenství o pšenici a koukolu (srv. *Mt 13,24-30*). Když se služebníci ptali hospodáře: „Máme jít a koukol (plevel) sesbírat?“, ten významně

odpovídá: „Ne, jinak byste při sbírání koukolu mohli s ním vytrhat i pšenici. Nechte obojí spolu růst až do žní, a o žních řeknu žencům: Nejprve seberte koukol a svažte ho do snopků k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly“ (Mt 13,29-30). Zmínka o žních odkazuje v tomto případě na poslední fázi dějin, tu eschatologickou.

Toto podobenství lze převzít jako klíč četby celých lidských dějin. V různých dobách a v rozmanitém smyslu roste „pšenice“ spolu s „koukolem“, a „koukol“ spolu s „pšenicí“. Dějiny lidstva jsou „jevištěm“ koexistence dobra a zla. Tím chci říct, že zlo existuje vedle dobra; dobro však přetrvává vedle zla a roste, takřka z téže půdy, a tou je lidská přirozenost. Ta totiž ani přes prvotní hřích nebyla zničena, nestala se naprosto zlou. Přirozenost si uchovala schopnost dobra, jak dokazují události, které se odehrávaly v různých údobích dějin.

2.

IDEOLOGIE ZLA

Jaký původ tedy měly ideologie zla? Jaké jsou kořeny nacizmu a komunizmu? Jak došlo k jejich pádu?

Předložené otázky mají hluboký význam filozofický a teologický. Je třeba provést rekonstrukci „filozofie zla“ v její dimenzi evropské a nejen evropské. Tato rekonstrukce nás vede za ideologie. Tlačí nás, abychom vstoupili do světa víry. Je nezbytné přistoupit k tajemství Boha a stvoření, zvláště pak k tajemství člověka. Jsou to tajemství, která jsem se snažil vyjádřit v prvních letech mé služby jako Petrova nástupce, skrze encykliky *Redemptor hominis*, *Dives in misericordia* a *Dominum et vivificantem*. Tento triptych ve skutečnosti odráží tajemství trojjediného Boha. Vše, co je obsaženo v encyklice *Redemptor hominis*, jsem si přinesl z Polska. Rovněž úvahy soustředěné v *Dives in misericordia* byly plodem mé pastorační zkušenosti v Polsku, především pak v Krakově. Tam se totiž nachází hrob svaté Faustyny Kowalské, jíž Kristus dal, aby se stala zvláště osvícenou tlumočnicí pravdy o Božím milosrdenství. Tato pravda vzbudila v sestře Kowalské mimořádně bohatý mystický život. Byla prostou ženou, bez vzdělání. Přesto však ti, kdo čtou její *Deník* jejich zjevení, žasnou nad hloubkou mystické zkušenosti, která je v něm obsažena.

Mluvím o tom proto, že zjevení sestry Faustyny, soustředěné na Boží milosrdenství, se vztahují na dobu, jež předcházela druhé světové válce. Právě to byla doba, kdy se rodily a rozvíjely ony ideologie zla, kterými byl nacismus a komunismus. Sestra Faustyna se stala hlasatelkou poselství, podle něhož jedinou pravdou, která je s to zvrátit zlo těchto ideologií

je, že Bůh je milosrdenství – je to pravda o milosrdném Kristu. Proto také, když jsem byl povolán na Petrův Stolec, vnímal jsem naléhavou potřebu předat zkušenosti, které jsem udělal v rodné vlasti, které však náleží k pokladu všeobecné Církve.

Encyklika o Duchu svatém, *Dominum et vivificantem*, naopak klíčila v Římě. Uzářila tedy trochu později. Rozvíjela se v rozjímání nad Janovým evangeliem, nad tím, co Ježíš řekl při Poslední večeři. Bylo to právě v oněch posledních hodinách Kristova pozemského života, kdy došlo snad k neúplnějšimu zjevení o Duchu svatém. Mezi slovy, která Ježíš při té příležitosti pronesl, se vzhledem k našemu problému nachází i velmi významné konstatování. Říká, že Duch svatý „usvědčí svět z hříchu“ (*Jan 16,8*). Snažil jsem se proniknout do těchto slov a přivedlo mě to k prvním stránkám knihy Geneze, k události známé jako „prvotní hřích“. Svatý Augustin, s mimořádnou prozíravostí sobě vlastní, charakterizoval povahu tohoto hříchu následující formulací: „*amor sui usque ad contemptum Dei* – láska k sobě až k opovržení Bohem“¹. Právě *amor sui* vedla prarodiče k počáteční vzpouře a způsobila následné šíření hříchu v celých lidských dějinách. Na to odkazují slova knihy Geneze: „Budete jako Bůh, poznávat dobro a zlo“ (*Gen 3,5*), čili vy sami budete rozhodovat, co je dobré a co zlé.

Právě tato původní dimenze hříchu nemohla najít vhodné vyvážení než v odpovídajícím: „*amor Dei usque ad contemptum sui* – láska k Bohu až k pohrdání sebou“. Vcházíme tak do kontaktu s tajemstvím vykoupení člověka, a v tomto přiblížení nás vede Duch svatý. On nám dovoluje proniknout do hlubin *mysteria Crucis* (tajemství Kříže) a současně se naklonit nad propastí zla, jehož původcem i obětí je člověk už na počátku svých dějin. Přesně na to ukazuje výraz „usvědčit svět z hříchu“. Cílem tohoto „usvědčení“ není odsouzení světa. Nazývá-li Církev, v síle Ducha svatého, zlo jménem, činí tak proto, aby člověku ukázala na možnost, jak je

překonat, otevřením se dimenzím „*amor Dei usque ad contemptum sui*“ (lásky k Bohu až k pohrdání sebou). A to je plodem Božího milosrdenství. Bůh je v Ježíši Kristu skláněn nad člověkem, aby ho vzal za ruku, pozvedl a pomohl mu vydat se znovu na cestu. Člověk není schopen se postavit sám na nohy; potřebuje pomoc Ducha svatého. Jestliže tuto pomoc odmítne, dopouští se hříchu, který Kristus nazval „rouháním proti Duchu svatému“, a současně o něm prohlásil, že je neodpuštělný (srv. *Mt 12,31*). Proč neodpuštělný? Protože člověka zbavuje samotné touhy po odpuštění. Člověk pohrdá Boží láskou a milosrdenstvím, protože se sám považuje za Boha. Má za to, že si vystačí sám.

Zmínil jsem se krátce o třech encyklikách, které se mi jeví jako vhodný komentář k celé nauce II. vatikánského koncilu i ke složitým situacím historického okamžiku, v němž nám bylo dáno žít.

Během let jsem došel k přesvědčení, že ideologie zla jsou hluboce zakořeněny v dějinách evropského filozofického myšlení. Musím zde zmínit některé skutečnosti spjaté

¹ Svatý Augustin, *De civitate Dei*, XIV, 28.

s historií Evropy a zvláště s kulturou, která v ní převládá. Když byla vydána encyklika o Duchu svatém, některá prostředí na Západě reagovala negativně a dosti pobouřeně. Odkud taková reakce? Pocházela ze samotných zdrojů, z nichž před více než dvěma staletími vzešlo takzvané osvícenství – zvláště osvícenství francouzské, aniž bychom pomíjeli ono anglické, německé, španělské a italské. Zcela svou vlastní cestou se ubíralo osvícenství v Polsku. Pokud však jde o Rusko, zdá se, že to ránu osvícenství nepocítilo. Tam došlo ke krizi křesťanské tradice jinou cestou, která pak na počátku XX. století propukla mnohem násilněji jako radikálně ateistická, marxistická revoluce.

Pro lepší ilustraci tohoto jevu je třeba sestoupit do období, jež osvícenství předcházelo, především k revoluci, kterou ve filozofickém myšlení způsobil Descartes. *Cogito, ergo sum* – myslím, tedy jsem – přineslo zvrát ve způsobu filozofického nazírání. Filozofie v před-descartovském období, a tedy *cogito* (myslím), či spíše *cognosco* (poznávám), byla podřízena *esse* (bytí), jež bylo považováno za cosi prvopočátečního. Descartovi se však *esse* jevilo jako cosi druhořadého, zatímco za prvořadé považoval *cogito*. Tak došlo nejen ke změně ve filozofickém myšlení – ale s rozhodností se opustilo to, čím byla filozofie až dosud, čím byla především filozofie svatého Tomáše Akvinského: filozofie *esse* (bytí). Vše se předtím vykládalo z pohledu *esse* (bytí) a na všechno se hledala odpověď v tomto pohledu. Bůh, jakožto zcela soběstačné Bytí (*Ens subsistens*) byl považován za neodmyslitelnou oporu každého *ens non subsistens, ens participatum*, totiž všeho stvořeného bytí, a tedy i člověka. *Cogito, ergo sum* přineslo do této roviny myšlení zlom. Prvořadým se od nynějška stalo *ens cogitans* (uvažující bytí). Po Descartovi se filozofie stala vědou pouhého myšlení: vše co je *esse* (bytím) – ať už stvořený svět nebo Stvořitel – zůstává na poli *cogito* jako obsah lidského vědomí. Filozofie se zabývá tím co existuje pouze jako obsahy vědomí, nikoli jako něčím, co existuje mimo ně.

Tady je vhodné se na chvíli zastavit u tradic polské filozofie, zvláště u toho, k čemu došlo poté, co se chopila moci komunistická strana. Na univerzitách se kladly velké překážky jakékoli formě filozofického myšlení, které by neodpovídalo marxistickému modelu. Používalo se k tomu prostého a radikálního systému: působilo se na ty, kdo tento způsob filozofického myšlení představovali. Je velmi významnou skutečností, že z jednotlivých kateder byli odstraněni především zastánci realistické filozofie, jako Roman Ingarden a Izydora Dąmbska z Lvovsko-varšavské školy. Méně snadné už bylo počínání s představiteli tomizmu, vzhledem k tomu, že působili na Katolické univerzitě v Lublinu a na teologických fakultách ve Varšavě a Krakově, stejně jako ve větších seminářích. Také na ně však v tomto ohledu posléze dopadla ruka režimu. S pohrdáním se pohlíželo i na ty věhlasné univerzitní profesory, kteří chovali kritický postoj vůči dialektickému materialismu. Mezi nimi zvláště vzpomínám na Tadeusze Kotarbińského, Marii Ossowskou, Tadeusze Czeżowského. Samozřejmě, z univerzitního *Orda* nebylo možné odstranit kurzy logiky či metodologie věd; mohlo se však různým způsobem bránit „disidentským“ profesorům, všemožným omezováním jejich vlivu na formaci studentů.

To, k čemu došlo po nástupu marxistů k moci v Polsku, přineslo stejné plody jako procesy, které už předtím proběhly následkem osvícenském období v západní Evropě.

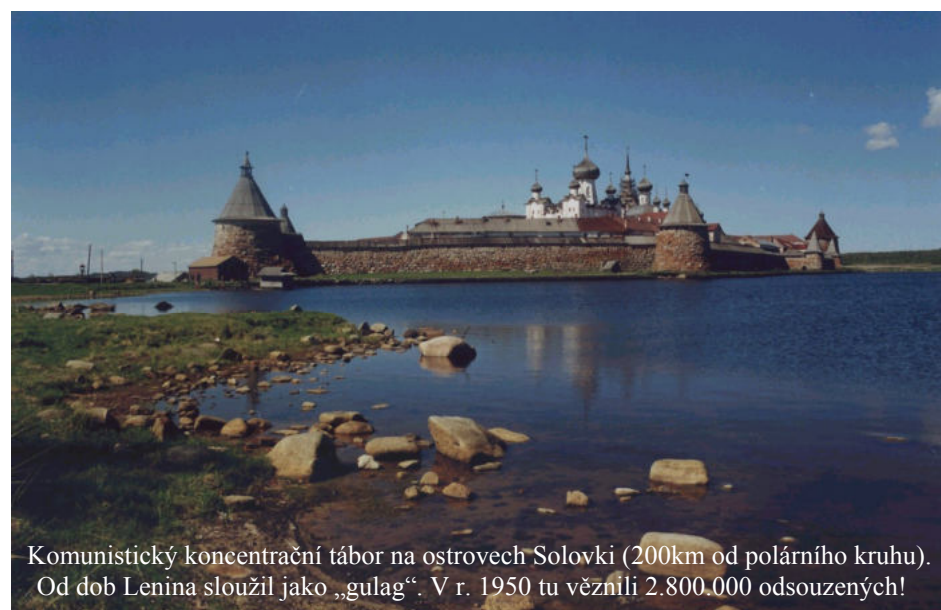
Mluví se mimochodem o „zániku tomistického realizmu“ a mýnilo se tím i opuštění křesťanství jako zdroje filozofického myšlení. Koneckonců, to, co se uvádělo v pochybnost, byla samotná možnost dojít poznání Boha. Podle logiky *cogito, ergo sum*, se Bůh zužoval na obsah lidského vědomí; už nemohl být považován za Toho, jenž od základů vykládá lidské *sum* (jsem). Nemohl proto zůstat jako *Ens subsistens*, „Soběstačné Bytí“, jako Stvořitel, Ten, jenž dává existenci, a dokonce jako Ten, kdo dává sám sebe v tajemství vtělení, vykoupení a milosti. Bůh Zjevení přestal existovat jako „Bůh filozofů“. Zůstala pouze idea Boha jako téma volného výplodu lidského uvažování.

Tak se zhroutily i základy „filozofie zla“. Zlo totiž, v reálném slova smyslu, může existovat jen ve vztahu k dobru, a především, ve vztahu k Bohu, nejvyššímu Dobru. Právě o tomto zlu mluví kniha Geneze. V této perspektivě lze pochopit prvotní hřích, stejně jako každý osobní hřích člověka. Toto zlo však bylo Kristem vykoupeno skrze kříž. Přesněji, byl vykoupen člověk, jenž díky Kristovu dílu, dostal účast na Božím životě. To všechno, velké drama dějin spásy, v osvícenském smýšlení vymizelo. Člověk zůstal sám: sám jako ten, kdo rozhoduje o tom, co je dobré a co zlé, jako ten, kdo existuje a jedná *etsi Deus non daretur* – jako by Bůh nebyl.

Může-li člověk sám, bez Boha, rozhodovat o tom, co je dobré a co zlé, může také rozhodnout, že jistá skupina lidí má být vyhlazena. Rozhodnutí tohoto druhu činili např. za Třetí Říše ti, kdo se demokratickými cestami dostali k moci, využili jí k nastolení zvrácených programů nacionálně socialistické ideologie, inspirované rasistickými předsudky.

Nacistický koncentrační tábor
Auschwitz

Komunistický koncentrační tábor na ostrovech Solovki (200km od polárního kruhu).
Od dob Lenina sloužil jako „gulag“. V r. 1950 tu věznili 2.800.000 odsouzených!

Podobná rozhodnutí učinila i komunistická strana v Sovětském svazu a v zemích podřízených marxistické ideologii. V tomto kontextu se páchalo vyhlazování Židů, ale také jiných skupin, jako romského etnika, ukrajinských rolníků, pravoslavného a katolického kléru v Rusku, Bělorusku i za Uralem. Podobně byly pronásledovány režimu nepohodlné

osoby: například někdejší bojovníci ze září roku 1939, vojáci Národní polské armády po druhé světové válce, představitelé *inteligence*, kteří nesdíleli marxistickou či nacistickou

ideologii. Běžně šlo o eliminování ve fyzickém slova smyslu, ale mnohdy také ve smyslu morálním: člověku bylo více či méně drasticky znemožněno užívání svých práv.

V tomto bodě se nelze nedotknout otázky, která je dnes více než kdy jindy aktuální a bolestivá. Po pádu režimů, vybudovaných na ideologiích zla, výše uvedené formy vyhlazování v těchto zemích ustaly. Přetrvává však zákonné vyhlazování počatých a dosud nenarozených lidských bytostí.

Tentokrát jde o vyhlazování, o němž rozhodly přímo demokraticky zvolené parlamenty, které se odvolávají na občanský pokrok společnosti i celého lidstva. Nescházejí ani další závažné formy porušování Božího zákona. Například mám na mysli silné tlaky Evropského parlamentu na uznání homosexuálních svazků jako alternativní formy rodiny, jíž by náleželo i právo adopce. Je na místě, ba je nutné položit si otázku, zda-li tu opět nepůsobí nová ideologie zla, snad podlejší a skrytější, která se snaží proti člověku a rodině zneužít dokonce i lidských práv.

Proč k tomu všemu dochází? Jaký je kořen těchto post-osvícenských ideologií? Odpověď je koneckonců prostá: dochází k tomu, protože se pohrdlo Bohem jakožto Stvořitelem, a tedy jakožto zdrojem rozhodování o tom, co je dobré a co zlé. Pohrdlo se pojetím toho, co nás tím nejhlubším způsobem činí lidmi, totiž pojetím lidské přirozenosti jako „reálné skutečnosti“, a na jejím místě stanul „výplod myšlení“ volně vytvořený a volně měnitelný podle okolností. Mám za to, že pozornější zamyšlení nad touto otázkou nás může vést až za descartovskou hranici. Chceme-li rozvážně mluvit o dobru a zlu, musíme se vrátit ke svatému Tomáši Akvinskému, čili k filozofii bytí. Fenomenologickou metodou například lze zkoumat zkušenosti jako jsou mravnost, náboženství nebo také lidské bytí, a čerpat z nich významné obohacení svého poznání. Nesmímě však zapomínat, že tyto analýzy implicitně předpokládají skutečnost lidské bytosti, totiž tvora, stejně jako realitu absolutního Bytí. Nevychází-li se z těchto „realistických“ předpokladů, končí se tápáním v prázdnotě.

3.

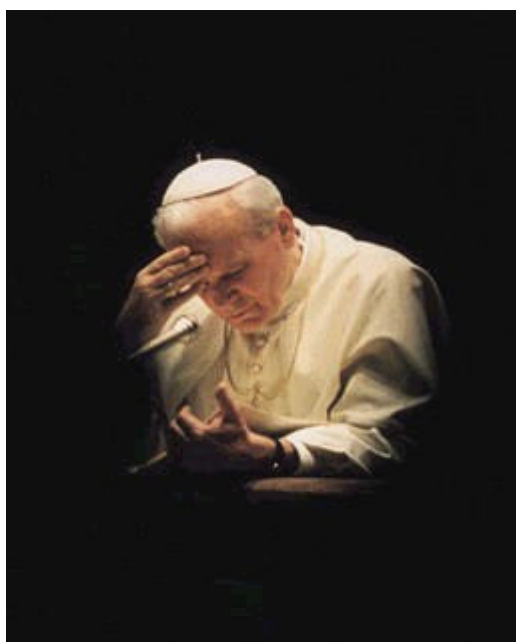
HRANICE VYMEZENÁ ZLU V EVROPSKÝCH DĚJINÁCH

Člověk mnohdy nabývá dojmu, jakoby zlo bylo všemohoucí, jakoby všemocně panovalo nad světem. Svatosti, má podle Vás zlo nějakou nepřekročitelnou mez?

Bylo mi dáno udělat osobní zkušenost reality „ideologií zla“. Je to cosi, co nesmazatelně zůstává v paměti. Nejprve to byl nacismus. Už to, co bylo v těch letech možné vidět, bylo něčím strašným. Mnohé aspekty nacizmu však v té fázi zůstaly skryté. Reálný rozměr zla, co zuřilo v Evropě, totiž nechápali všichni, dokonce ani ti, kdo žili v samotném centru onoho víru. Žili ponořeni do velké erupce zla. Stejně jako nacisté během války, tak později komunisté ve východní Evropě se snažili před veřejným míněním skrývat to, co páchali. Dlouhou dobu nechtěl Západ uvěřit vyhlazování židů. Ani v Polsku

se nevědělo, co všechno nacisté udělali a co dělají Polákům, ani co sověti spáchali na polských důstojnících v Katynu².

Později, po válce, jsem uvažoval: Pán Bůh dopustil dvanáctiletou existenci nacizmu a po dvanácti letech systém padl. Je patrné, že to byla hranice, vymezená tomuto šílenství Boží Prozřetelností. Ve skutečnosti totiž nešlo o pouhé šílenství, nýbrž byla to „bestialita“, jak napsal prof. Konstanty Michalski (srv. *Miedzy heroizmem i bestialstwem*). Ale Boží prozřetelnost ponechala rozpoutání této zběsilé bestiality pouze oněch dvanáct let. Jestliže komunismus přežíval déle a má-li jakousi perspektivu dalšího vývoje před sebou dodnes, - pomyslel jsem si – musí to všechno mít nějaký smysl.

V roce 1945, na konci války, se komunismus zdál být velmi silným a nebezpečným – rozhodně více než v roce 1920. Už tehdy panovalo jasné vědomí, že komunisté dobudou Polska a půjdou dál do střední Evropy s úmyslem dobýt svět. Ve skutečnosti se toho mnoho nedosáhlo. „Zázrak na Visle“, totiž vítězství Pilsudského³ v boji proti Rudé armádě tyto sovětské představy zastavil. Po porážce nacizmu ve II. světové válce se komunisté cítili povzbuzeni a začali si bezostyšně podmaňovat svět či aspoň Evropu. Zpočátku to vedlo k rozdělení kontinentu na sféry vlivu. Taková byla dohoda dosažená v únoru 1945 na Jaltě⁴, dohoda, kterou komunisté respektovali jen na oko, ale kterou ve skutečnosti mnoha způsoby porušovali. Tehdy mi bylo hned jasné, že to bude trvat mnohem déle než nacismus. Jak dlouho? To bylo

těžké předvídat. K zamyšlení však vedlo, že toto zlo bylo nějakým způsobem pro svět i člověka nezbytné. Stává se totiž, že v jistých konkrétních situacích lidské existence se zlo jeví v jisté míře jako užitečné, nakolik se stává příležitostí k dobru. Neoznačil snad J.W. Goethe d'ábla za „*ein Teil von jener Kraft, / die stets das Böse will und stets das Gute schafft*“? (Část oné síly, co ač stále usiluje o zlo, stále působí dobro; *Faust Teil 1,3 Szene: Studierzimmer*). Svatý Pavel v této souvislosti napomíná: „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem“ (*Řím 12,21*). V posledku tak - pod tlakem zla - dochází k uskutečňování většího dobra.

Jestliže jsem se tu zastavil u pojednání o hranici, vymezené zlu v evropských dějinách, musím nyní závěrem říci, že touto hranicí je dobro – božské a lidské dobro, jež se v těchže dějinách projevily v průběhu uplynulého století i celých milénií. Nicméně, není snadné zapomenout na zlo, které jsme přímo prožili. Můžeme ho jen odpustit. A co znamená toto odpustit, ne-li obrátit se na dobro, které je větší než jakékoli zlo? Toto dobro má svůj konečný základ v Bohu. Jedině Bůh je tímto dobrem. Kristovým dílem tato hranice,

² Katyn: lokalita jen pár kilometrů vzdálená od ruského Smolenska, kde byly v roce 1943 objeveny hromadné hroby s těly 400 polských důstojníků. Masakr z roku 1940 byl připisován nacistům; v roce 1990 však sovětská vláda potvrdila, že odpovědnost za něj nese komunistická tajná policie.

³ Józef Pilsudski: polský politik (1867-1935). Ke střetu, o kterém se zde píše, došlo 15. srpna 1920, kdy polské oddíly pod vedením generála Pilsudského přinutily Rudou armádu k útěku.

⁴ Jalta: místo na Krymu, kde se ve dnech 4.-11. února 1945 konala konference, na níž se Stalin, Roosevelt a Churchill dohodli na budoucím uspořádání Evropy.

vymezená zlu božským Dobrem, vstoupila do lidských dějin, zvláště dějin Evropy, a stala se jejich součástí. Krista proto nelze od lidských dějin oddělovat. Právě to jsem prohlásil u příležitosti mé první návštěvy Polska, na Vítězném náměstí ve Varšavě. tehdy jsem konstatoval, že nelze oddělit Krista od dějin mého národa. je možné oddělit Ho od dějin kteréhokoli jiného národa? Lze jej oddělit od dějin Evropy? Opravdu, jedině v NĚm mohou národy i celé lidstvo „překročit práh naděje“!

4.

VYKOUPENÍ JAKO BOŽSKÁ HRANICE VYMEZENÁ ZLU

Jak lze přesněji chápat tuto hranici zla, o níž mluvíme? V čem spočívá její podstata?

Když mluvím o hranici vymezené zlu, mám na mysli především hranici historickou, která byla dílem Prozřetelnosti vymezena zlu totalitních režimů, jež se projevíly ve XX. století: nacionálnímu socializmu a pak marxistickému komunizmu. Je mi ale zatěžko nezastavit se v této perspektivě ještě u další zamyšlení teologické povahy. Nejde tu ani tak o způsob bádání, mnohdy označovaný jako „teologie dějin“. Spíše půjde o zkoumání, které se prostřednictvím teologického zamyšlení snaží sestoupit více do hloubky, až k samotným kořenům zla, aby se odhalilo jeho možné překonání, což učinil Kristus.

Tím, kdo může položit zlu definitivní hranici je sám Bůh. On je totiž svou podstatou Spravedlnost. Je tomu tak proto, že odměňuje dobro a trestá zlo v dokonalé vyváženosti objektivní situace. Tady jde o zlo morální, o hřích. Už v pozemském ráji se na obzoru dějin člověka objevuje Bůh, který soudí a trestá. Kniha Genezis podrobně popisuje trest uložený prarodičům po jejich hříchu (srv. *Gen 3,14-19*). A jejich trest pokračuje v celých lidských dějinách. Prvotní hřích je totiž hříchem dědičným. Jako takový odkazuje na vrozenou hříšnost člověka, zakořeněnou náklonnost spíše ke zlu než k dobru. Člověk má v sobě vrozenou slabost morální povahy, která kráčí ruku v ruce se zranitelností jeho bytí, s jeho psycho-fyzickou křehkostí. Tuto křehkost provázejí mnohá utrpení, jež Bible už od prvních stránek označuje jako trest za hřích.

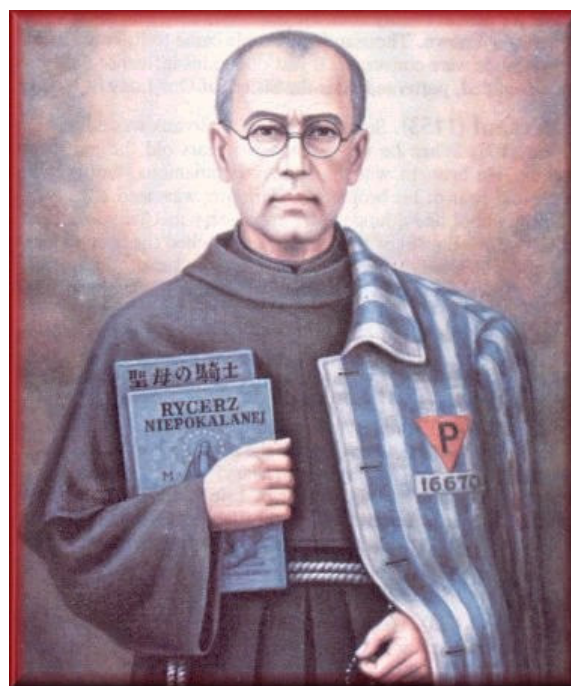
Lze tedy říci, že lidské dějiny jsou už od počátku poznamenané hranicí, kterou Bůh-Stvořitel vymezil zlu. Mnohé na toto téma řekl II. vatikánský koncil v pastorální konstituci *Gaudium et spes*. Stálo by za to připomenout zde úvodní výklad, který konstituce věnuje stavu člověka v současném světě – a nejen v něm. Omezím se na některé citace na téma hříchu a hříšnosti člověka: „Zahledí-li se člověk do hloubi svého nitra, shledává, že je nakloněn ke zlému a ponořen do tolikerých ubohostí, jež zajisté nemohou pocházet od Stvořitele, který je dobrý. Často tím, že nechce uznat Boha za svého původce, člověk porušuje náležité zaměření k svému poslednímu cíli, jakož i veškerou orientaci jak vůči sobě, tak vzhledem k ostatním i k celému stvoření. Člověk tak shledává, že je v sobě rozdělen. Z toho důvodu se nám také celý lidský život, jak individuální tak kolektivní, jeví jako dramatický zápas mezi dobrem a zlem, mezi světlem a temnotou. Člověk dokonce vidí, že sám ze sebe není schopen útokům zla účinně čelit, a tak se každý cítí jakoby spoután. Sám Pán však přišel, aby člověka osvobodil a posílil tím, že jej vnitřně obnovil a vyhnal „knížete tohoto světa“ (*Jan 12,31*), který ho držel v otroctví hříchu. Hřích totiž člověka ponižuje a brání mu dosáhnout vlastní plnosti. Ve světle tohoto Zjevení nacházejí

současně své nejhlubší zdůvodnění jak vznešené povolání, tak hluboká bída, jež lidé zakoušejí“ (č. 13).

Nedá se proto mluvit o „hranici vymezené zlu“, aniž bychom vážili obsah právě uvedených slov. Bůh sám přišel, aby nás zachránil, aby vymanil člověka z područí zla. Tento Boží příchod, tento „Advent“, který tak radostně slavíme v týdnech jež předcházejí svátku Narození Páně, má vykupitelský ráz. Nelze uvažovat nad hranicí, kterou sám Bůh vymezil zlu v jeho rozmanitých formách, aniž bychom se odvolávali na tajemství Vykoupení.

Je snad tajemství Vykoupení odpovědí na zlo, jež se v tolikerých formách projevuje v lidských údělech? Je odpovědí i na zlo naší doby? Mohlo by se zdát, že zlo koncentračních táborů, plynových komor, krutosti jistých policejních zásahů, a konečně totální války a režimů založených na ovládnutí – mimochodem, zlo jež programově vymazávalo přítomnost kříže -, mohlo by se zdát, říkám, že toto zlo je mocnější než jakékoli dobro. Díváme-li se však pronikavěji na dějiny zemí a národů, jež prošly zkouškou totalitních systémů a pronásledování pro víru, objevíme, že právě tam se jasně ukázala vítězná přítomnost Kristova kříže. A právě na tomto dramatickém pozadí se tato přítomnost jeví mnohem působivěji. Ti, kdo jsou systematicky podrobováni působení zla, nezbyvá nic jiného, než Kristus a jeho kříž jako zdroj duchovní sebeobrany, jako příslib vítězství. Nestalo se snad znamením vítězství nad zlem mučednictví Maxmiliána Kolbeho ve vyhlazovacím táboře Auschwitz? A nebyl snad takovým úděl Edith Stein – velké myslitelky Husserlovy školy – která, spálená v peci krematoria v Birkenau, sdílela osud mnoha jiných synů a dcer Izraele? A kromě těchto dvou postav, jež obvykle jmenujeme společně, kolik to bylo dalších, kteří v oněch bolestných dějinách vynikli uprostřed spoluvězňů vznešeností svědectví ukřižovanému a zmrtvýchvstalému Kristu?

Tajemství Kristova vykoupení je velmi hluboko zakořeněno v naší existenci. I současný život je sice ovládnut technickou civilizací, ale i k ní doléhají účinky tohoto tajemství, jak ostatně připomíná II. vatikánský koncil: „Jestliže si tedy kdo klade otázku jak tento neutěšený stav překonat, křesťané prohlašují, že veškerá lidská činnost, která je den co den ohrožována pýchou a nezřízenou sebláskou, musí být očištěna a přivedena k dokonalosti Kristovým křížem a zmrtvýchvstáním. Kristem vykoupený člověk, jenž se v Duchu svatém stává novým stvořením, totiž může a musí milovat i věci, které Bůh stvořil. Přijímá je od Boha, hledí na ně a má je v úctě jako by právě vyšly z Božích rukou. Děkuje za ně Dobrodinci, a užíváním a dopřáváním si stvořených věcí v chudobě a duchu svobody, je uváděn do pravého vlastnění světa, jakoby mu nic nepatřilo a současně byl pánem všeho.“⁵

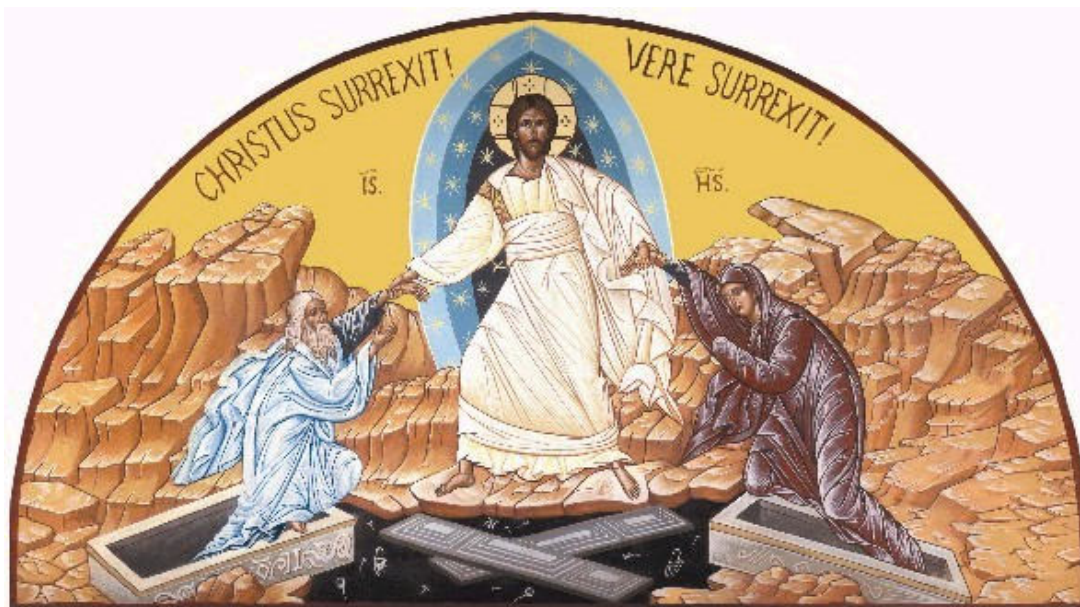

Lze říci, že v celé konstituci *Gaudium et spes* koncil rozvinul definici světa, uvedenou na začátku dokumentu: „Svět, který má (koncil) na zřeteli, je světem lidí, totiž celou lidskou rodinu v kontextu všech skutečností, uprostřed

⁵ *Gaudium et spes*, 37.

nichž žije; svět, který je jevištěm dějin lidského rodu, a nese znamení svých snah, porážek i svých vítězství; svět o němž křesťané věří, že byl stvořen láskou Stvořitele, která jej uchovává v bytí; svět zajisté podrobený otroctví hříchu, ale vysvobozený ukřižovaným a zmrtvýchvstalým Kristem, jenž pokořil Zlého, a podle Božích úradků určený k proměně a k dosažení svého završení (č.2).

Když procházíme *Gaudium et spes*, povšimneme si, že se tu často opakují „klíčová slova“: kříž, vzkříšení, velikonoční tajemství. Všechna dohromady vypovídají: Vykoupení. Svět je vykoupený Bohem. Scholastičtí teologové mluvili v tomto ohledu o *status naturae redemptae* – stavu vykoupené přirozenosti. Ačkoli koncil téměř neužívá výrazu „Vykoupení“, přesto na něj na mnoha místech odkazuje. Vykoupení se v řeči koncilu chápe jako okamžik velikonočního tajemství vrcholící ve vzkříšení. Byl zde nějaký důvod pro takovou volbu? Když jsem blíže poznal východní teologii, lépe jsem pochopil jak se v koncilní formulaci skrývá významný ekumenický ráz. V důraze, kladeném na zmrtvýchvstání nachází svůj výraz typická spiritualita Otců křesťanského Východu. Jestliže Vykoupení tvoří božskou hranici vymezenou zlu, nedochází k tomu, než z tohoto důvodu: v něm totiž bylo dobro radikálně zvítězilo nad zlem, láska nad nenávisť, vzkříšení nad smrtí.

5.

TAJEMSTVÍ VYKOUPENÍ

Ve světle těchto úvah vyvstává požadavek úplnější odpovědi na otázku po povaze Vykoupení. Čím je Vykoupení v kontextu boje mezi dobrem a zlem, do něhož je člověk zatažen?

Tento boj se mnohdy představuje obrazem vah. Při odkazu na tento symbol lze říci, že Bůh – obětí vlastního Syna na kříži, položil toto výkupné nekonečné ceny na misku dobra, aby ta mohla nakonec vždy převážit. Výraz „Vykoupení“, který v polštině zní *Odkupiciel*, je odkazem na sloveso *odkupić*, znamenající „získat zpět“. Tak tomu ostatně je i v případě latinského výrazu *Redemptor*, jehož etymologie je spjata se slovesem *redimere* (získat zpět). Právě tato jazyková analýza nás může přiblížit pochopení skutečnosti Vykoupení.

Úzce se v něm pojí pojmy odpuštění a také ospravedlnění. Oba termíny jsou součástí jazyka evangelia. Kristus odpouštěl hříchy, a kladl důraz na to, že Syn člověka má moc to konat. Když k němu přinesli ochrnuého, řekl především: „Synu, odpouštějí se ti hříchy“ (Mk 2,5), a pak dodal: „Vstaň, vezmi své lehátko a jdi domů“ (Mk 2,11). Tak současně ukázal, že hřích je větším zlem než tělesná ochrnutost. A když se po vzkříšení poprvé zjevil ve večeřadle, kde byli shromážděni apoštolové, ukázal jim probodené ruce a bok, dechl na ně a řekl: „Přijměte Ducha svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“ (Jan 20,22-23). Zjevil tak, že moc odpouštět hříchy, která je vlastní jen Bohu, se uděluje Církvi. Současně znovu potvrdil, že hřích je největším zlem, z něhož je třeba člověka vysvobodit, a současně ukázal, že schopnost působit toto osvobození je svěřena Církvi díky Kristovu utrpení a jeho vykupitelské smrti.

Svatý Pavel vyjádří tutéž pravdu ještě hlouběji skrze pojem ospravedlnění. V apoštolových listech – zvláště pak v listu Římanům a Galat'ánům – nabývá nauka o ospravedlnění až polemického odstínu. Pavel, vychovávaný ve farizejských školách, ponořených do studia Starého zákona, zamítá jejich přesvědčení, že zdrojem ospravedlnění je Zákon. Skutečně tvrdí, že k ospravedlnění nedochází díky skutkům, jak je ukládá Zákon – především nikoli pro zachovávání rozmanitých předpisů rituální povahy, jímž se přikládala velká důležitost. Ospravedlnění má svůj zdroj ve víře v Krista (srv. Gal 2,15-21). Je to ukřižovaný Kristus, kdo ospravedlňuje hříšného člověka pokaždé, když tento v síle své víry ve Vykoupení, které uskutečnil, lituje svých hříchů, obrací se a vrací se k Bohu jak k svému Otci. Pojem ospravedlnění je tedy z jistého pohledu ještě hlubším vyjádřením toho, co je obsaženo v tajemství Vykoupení. Abychom mohli být před Bohem ospravedlněni, k tomu nestačilo lidské úsilí; bylo třeba, aby se nám dostalo milosti, vycházející z Kristovy oběti. Jedině Kristova oběť na kříži má totiž moc vrátit člověku důstojnost před Bohem.

Kristovo zmrtvýchvstání klade důraz na skutečnost, že dobro, které Bůh vložil do dějin skrze tajemství vykoupení dosahuje té výše, že plně odpovídá pravdě o lidské bytosti. Velikonoční tajemství se tak stává definitivní mírou existence člověka ve světě, jenž stvořil Bůh. V tomto tajemství se nám neodhaluje pouze eschatologická pravda, plnost evangelia, totiž Radostná zvěst. Vyzařuje v něm i světlo, které se rozlévá na celou lidskou existenci v její časové dimenzi a následně se odráží i ve stvořeném světě. Svým vzkříšením Kristus takřka „ospravedlnil“ dílo stvoření a především stvoření člověka, ve smyslu, že zjevil „správnou míru“ dobra, jak je Bůh zamýšlel na úsvitu lidských dějin. Tato míra není pouze tou, kterou zamýšlel ve stvoření a kterou pak člověk zvrátil hříchem. Je to přehojná míra, v níž počáteční záměr nachází své nejvyšší uskutečnění (srv. Gen 3,14-15). V Kristu je člověk povolán k novému životu, k životu

syna v Synu, dokonalému výrazu Boží slávy: „*gloria Dei vivens homo* – slávou Boží je živý člověk“.⁶

6.

VYKOUPENÍ: VÍTĚZSTVÍ DANÉ ČLOVĚKU JAKO ÚKOL

Vykoupení, odpuštění, ospravedlnění, jsou tedy výrazy pro Boží lásku a jeho milosrdenství vůči člověku. V jakém vztahu stojí tajemství Vykoupení a lidská svoboda? Jak vypadá ve světle Vykoupení cesta, kterou by si měl člověk zvolit, aby plně realizoval svou svobodu?

V tajemství Vykoupení se Kristovo vítězství nad zlem dává člověku nejen jako osobní výhoda, ale také jako úkol. Člověk se ho zhostí, když se vydá po cestě vnitřního života, totiž po cestě vědomé práce na sobě – oné práce, v níž je Ježíš Mistrem. Evangelium člověka vyzývá, aby se vydal právě po této cestě. Na mnoha stránkách evangelia zaznívá Kristovo „následuj mě!“ a obrací se k nejrůznějším lidem – nejen k oněm galilejským rybářům, které Ježíš volá, aby se stali jeho apoštoly (srv. *Mt* 4,19; *Mk* 1,17; *Jan* 1,43), ale také například k bohatému mladíkovi, jehož uvádějí synoptici (srv. *Mt* 19,16-22; *Mk* 10,17-22; *Lk* 18,18-23). Ježíšův rozhovor s ním je jedním z klíčových textů, k nimž je třeba se neustále vracet, a to z různých pohledů, jak jsem například učinil v encyklice *Veritatis splendor* (č. 6-27).

„Následuj mě!“ je výzvou vydat se na cestu po níž nás vede vnitřní dynamika tajemství Vykoupení. Na tuto cestu odkazuje učení široce obsažené v pojednáních o vnitřním životě a mystické zkušenosti, o třech etapách, jimiž musí projít ten, kdo chce „následovat Krista“. Tyto tři etapy se mnohdy nazývají „cesty“. Mluví se tedy o cestě očištné, osvětné a cestě spojení. Ve skutečnosti to nejsou tři různé cesty, nýbrž tři úseky téže cesty, na níž Kristus volá každého člověka, stejně jako kdysi vyzval onoho mladíka v evangeliu.

Když se mladík tázal: „Mistře, co musím dělat, abych došel věčného života?“, Kristus mu odpovídá: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání“ (*Mt* 19,16-17 a par.). A když se mladík ptá dále: „Která?“, Kristus mu prostě připomíná základní přikázání Desatera, zvláště pak ta, která se nacházejí na tzv. „druhé desce“, totiž týkající se vztahů k bližnímu. Nicméně je známo, že v Kristově učení jsou všechna přikázání zahrnuta v přikázání milovat Boha nade všechno a bližního jako sebe sama. Tak to On sám výslovně řekl učiteli Zákona, který se ho tázal (srv. *Mt* 22,34-40; *Mk* 12,28-31). Zachovávání přikázání, je-li správně pochopeno, je synonymem očištné cesty: znamená totiž překonání hříchu, morálního zla v rozmanitosti jeho forem. To pak vede k postupnému vnitřnímu očišťování.

Současně to umožňuje objevit hodnoty. Závěrem lze konstatovat, že očištná cesta organicky přechází do cesty osvětné. Hodnoty jsou totiž světly, která osvěcují existenci a ruku v ruce s tím, jak člověk na sobě pracuje, stále intenzivněji září na obzoru jeho života.

⁶ Svatý Irenej, *Adversus haereses*, IV., 20,7.

Souběžně se zachováním přikázání – jež má především význam očištný – se v člověku rozvíjejí ctnosti. Tak např. zachováním přikázání: „Nezabiješ!“ člověk z různých pohledů objevuje hodnotu života a učí se stále hlubší úctě k němu. Zachováním přikázání: „Nezcizoložíš!“, si člověk osvojuje ctnost čistoty, a ta znamená, že stále lépe objevuje nezaslouženou krásu lidského těla, mužství a ženství. Právě tato nezasloužená краса se stává světlem jeho skutků. Zachováním přikázání: „Nepromluvíš křivého svědectví!“ se člověk učí ctnosti pravdivosti. Nejenže zbavuje svůj život jakékoli lži a pokrytectví, ale rozvíjí v sobě i jistý druh „instinktu pravdy“, který vede všechno jeho jednání. A tak životem v pravdě nabývá jeho lidství přirozené pravdivosti.

Osvětná etapa vnitřního života pak vystupuje pozvolna z oné očištné. Postupem času, následuje-li člověk vytrvale svého Mistra, kterým je Kristus, stále méně v sobě pociťuje tíhu boje proti hříchu, a stále více požívá božského světla, jež proniká celé stvoření. To je nesmírně důležité, neboť to člověku umožňuje vyjít ze situace stálého vnitřního vystavení riziku hřešit – které ovšem na této zemi zůstává do jisté míry stále přítomné -, a tak se stále svobodněji pohybovat uprostřed všeho stvořeného světa. Tuto svobodu a jednoduchost si uchovává stejně i vůči lidem, i k opačnému pohlaví. Vnitřní světlo osvěcuje jeho činy a ukazuje mu všechno dobro stvořeného světa jako vycházejícího z Boží ruky. Cesta očištná a pak osvětná jsou organickým úvodem k té, která se nazývá cestou spojení. Je to poslední etapa vnitřní putování, kdy duše zakouší zvláštní spojení s Bohem. Toto spojení se uskutečňuje v kontemplaci božského Bytí a v zakoušení lásky, která z něj se stále větší intenzitou vyvěrá. Do jisté míry se tak předjímá to, na čem bude mít člověk účast na věčnosti, za hranicí smrti a hrobu. Kristus totiž, jako nejvyšší Mistr duchovního života, a také všichni, kdo v jeho škole vyrůstali, učí, že na cestu spojení s Bohem lze vstoupit už v tomto životě.

Dogmatická konstituce *Lumen gentium* (č. 36) říká: „Kristus poté, co se stal poslušným až k smrti a proto jej Otec povýšil (srv. *Flp* 2,8-9), vstoupil do slávy svého království. Jemu je všechno podřízeno až do chvíle, kdy on vše podřídí Otci, aby tak Bůh byl všechno ve všem (*IKor* 15,27-28)“. Koncil, jak

patrně, se pohybuje ve velmi širokém kontextu a ukazuje v čem spočívá účast na Kristově královském poslání. Současně však nám jeho slova pomáhají pochopit, jak se v časném životě může uskutečňovat spojení s Bohem. Jestliže královská cesta, naznačená Kristem, vede nakonec do stavu, kdy: „Bůh bude všechno ve všem“, pak spojení s Bohem, k němuž dochází zde na zemi, se uskutečňuje na základě téhož principu. Člověk nalézá Boha ve všem, je s Ním v kontaktu ve všem a skrze všechno. Věci a zvláště pak osoby nejen znovu nabývají svého jasu, který do nich vložil

Bůh Stvořitel, ale lze-li to tak říci, „činí dostupným“ samotného Boha, tak jak se chtěl zjevit člověku: jako Otec, Vykupitel jako Snoubenec.

SVOBODA A ODPOVĚDNOST

9.

POUČENÍ Z NEDÁVNÝCH DĚJIN

Vy jste byl, Svatý Otče, přímým svědkem dlouhého a těžkého historického období Polska i zemí bývalého východního bloku (1939-1989). Co myslíte, jaké poučení by se dalo vzít ze zkušeností prožitých ve vaší rodné zemi a zvláště z toho, co v tomto období prožila Církev v Polsku?

Padesát let boje proti totalitarizmu nebylo jistě obdobím bez prozřetelnostního záměru: projevila se v něm totiž sociální potřeba sebeobranu proti porobě celého národa. Šlo o sebeobranu, která nebyla vedena pouze v negativní perspektivě. Společnost nejen odmítala nacismus jako režim, zaměřený na zničení Polska, a komunismus jako depresivní systém vnučený z Východu, ale ve svém odporu sledoval rovněž ideály vysoce pozitivního obsahu. Řekl bych, že nešlo o pouhé odmítání nepřátelských systémů. V těch letech zde byla i obnova a znovu potvrzení oněch základních hodnot, kterými národ žil a kterým chtěl zůstat věrný. Mám na mysli relativně krátké období německé okupace jakož i více než čtyřicetiletou komunistickou nadvládu, v době Polské lidové republiky.

Byl tento proces zcela vědomý? Byl to do jisté míry proces instinktivní? Možná, že v mnoha případech se jevil spíše instinktivním. Poláci, více svou opozicí, než teoretickými důvody, vyjadřovali prostou skutečnost, že nemohou než se postavit proti. Byla to otázka instinktu či intuice, i když to všechno také stimulovalo postoj svědomí, hlubší než náboženské a občanské hodnoty, jež byly základem tohoto odmítnutí a to v míře, jakou polské dějiny nepamatují.

Rád bych zde zmínil rozhovor, který jsem měl během svých studií v Římě s jedním ze svých kolegů v koleji, Vlámou, pocházejícího z Belgie. Tento mladý kněz pracoval v díle patera Josefa Cardijna, budoucího kardinála. Dílo je známo pod zkratkou JOC, jež

znamená *Jeunesse Ouvrière Chrétienne* (Křesťanská pracující mládež). Tématem našeho rozhovoru byla situace, jež vznikla v Evropě po skončení druhé světové války. Můj kolega se vyjádřil více méně takto: „Pán dopustil, aby zkušenost takového zla, jakým je komunismus dolehla na vás... A proč to dovolil?“ Na tuto otázku si pak sám dal odpověď, kterou považuji za významnou: „Na Západě jsme toho byli uchráněni, snad proto, že bychom takovou zkoušku nesnesli. Vy však to dokážete“. Tato věta mladého Vlása mi utkvěla v paměti. Do jisté míry měla prorockou hodnotu. Často mi přichází na mysl a stále jasněji vidím, že ta slova obsahovala určitou diagnózu.

Přírozeně, problém nelze příliš zjednodušovat opěvováním dichotomické vize Evropy rozdělené na Západ a Východ. Země západní Evropy mají starší křesťanskou tradici: a právě tady dosáhla křesťanská kultura svých vrcholů. Jsou to národy, které obohatili Církev o velký počet svatých. V západní Evropě vykvetla úžasná umělecká díla: majestátné románské a gotické katedrály, barokní baziliky, malířství Giotta, blahoslaveného Angelica, mnoha umělců XV. a XVI. století, Michelangelovy sochy, kopule svatého Petra a Sixtínská kapele. Světlo světa tu spatřily teologické sumy, mezi nimiž ční Suma Tomáše Akvinského; tady se formovaly nejvznešenější tradice křesťanské spirituality, díla mystiků a mystiček germánských zemí, spisy svaté Kateřiny Sienské v Itálii, svaté Terezie z Avily a sv. Jana od Kříže ve Španělsku. Tady vznikly velké mnišské řády, počínaje řádem svatého Benedikta, kterého lze bezesporu nazvat otcem a vychovatelem celé Evropy, záslužné žebravé řády, mezi nimi Františkáni a Dominikáni, až po Kongregace katolické reformy a následujících staletí, jež tak dobře v Církvi pracovaly a dosud pracují. Velká misionářská epopea, čerpala

především z pramenů na evropském Západě, a dnes odtud vzcházejí úchvatná a dynamická apoštolská díla, jejichž svědectví nemůže zůstat bez plodů i pro časný rád. V tomto smyslu můžeme říci, že Kristus je stále „nárožním kamenem“ budování i rekonstrukce společnosti na křesťanském Západě.

Současně však nelze opomíjet stále naléhavěji se vynořující odmítání Krista. Znovu a stále se projevují příznaky opačné civilizace, než je ta, jejímž „nárožním kamenem“ je Kristus – civilizace, která, pokud není programově ateistická, je nepochybně pozitivistická a agnostická. neboť princip, kterým se inspiruje je myslet a jednat jako by Bůh neexistoval. Takové pojetí se snadno usazuje v dnešní tzv. vědecké či spíše scientistické mentalitě, stejně jako v literatuře a zvláště ve sdělovacích prostředcích. Žít, jako by Bůh neexistoval znamená žít mimo souřadnic dobra a zla, totiž mimo onoho kontextu hodnot, jejichž zdrojem je On sám. Existuje naopak domněnka že o tom, co je dobré a co zlé by měl rozhodovat člověk. Tento program se pak různým způsobem a z různých stran předkládá a propaguje.

Jestliže Západ na jedné straně nepřestává vydávat svědectví o působení evangelního kvasu, existují na druhé straně neméně silné proudy anti-evangelizace. Ta zasahuje samotné kořeny lidské mravnosti, strhuje rodinu a propaguje mravní volnost: rozvody,

volnou lásku, potrat, antikoncepci, boj proti životu v jeho počáteční fázi, stejně jako na jeho sklonku, jeho manipulaci. Tento program nakládá s nesmírnými finančními prostředky a to nejen v jednotlivých národech, nýbrž i na světové úrovni. Má totiž k dispozici velká centra ekonomické moci, jejichž prostřednictvím se snaží vnucovat své podmínky rozvojovým zemím. Tváří v tvář tomu všemu si lze právem klást otázku, není-li právě to jinou formou totalitarizmu, záludně se skrývajících pod pláštíkem demokracie.

Dá se tedy říct, že můj vlámský kolega měl tehdy toto všechno na mysli, když říkal, že asi „my na Západě bychom nebyli schopni takovou zkoušku snést“. A dodal: „Vy ji však snesete“. Je zajímavé, že když už jsem byl papežem, přihodilo se mi, že jsem týž názor znovu slyšel z úst jednoho vysoce postaveného evropského politika. Říkal mi: „Přijde-li sovětský komunizmus na Západ, nebudeme s to se mu bránit... Není síly, která by nás k takové obraně mobilizovala...“. Víme, že komunizmus na konci padl z důvodu sociálně-ekonomického nedostatku svého systému. Tím se ovšem nechce tvrdit, že jako ideologie a filozofie byl skutečně zavržen. V jistých kruzích na Západě se jeho konec dosud chápe jako škoda a jeho zánik se oplakává.

Čemu se tedy můžeme naučit z oněch let, ovládaných ideologiemi zla a bojem proti nim? Mám za to, že nejprve se musíme naučit sestupovat ke kořenům. Jedině tak nás může zlo, způsobené fašizmem či komunizmem, nějak obohatit a přivést k dobru. A takový je nepochybně křesťanský program. „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem“ (Řím 12,21), píše svatý Pavel. Z tohoto pohledu můžeme my v Polsku dospět k významným výsledkům. Dosáhneme

toho, jestliže dokážeme odhlédnout od povrchu, aniž bychom propadli osvícenské propagandě, které už Poláci do jisté míry čelili v XVIII. století, a tak dokázali v XIX. století vyvinout nezbytné úsilí, aby pak po první a druhé světové válce znovu nabyli nezávislosti. Zocelenost národa se pak projevila v boji proti komunizmu, jemuž Polsko dokázalo čelit až do vítězství v roce 1989. Dnes jde o to nemařit ony oběti.

Na Kongresu teologů střední a východní Evropy v Lublinu v roce 1991, se usilovalo o zdůraznění těch nejvýznamnějších zkušeností Církvi v onom čase boje proti komunistickému totalitarizmu a vydat o nich svědectví. Teologie, která se v oněch částech Evropy rozvinula není teologií v západním pojetí. Je víc než jen teologií v úzkém slova smyslu. Je svědectvím života, svědectvím toho, co znamená cítit se v Božích rukách, co znamená „učit se Kristu“, jenž se svěřil do rukou Otce, až do nejzažšího „Otče, do tvých rukou svěřuji svého Ducha“, jež pronesl na kříži (Lk 23,36). Právě to znamená „učit se Kristu“: proniknout do hlubin Božího tajemství, které takto působí Vykoupení světa. S účastníky Kongresu jsem se setkal jsem během své pouti na Jasnou Horu (obr.), u příležitosti Světového setkání mládeže, a posléze jsem se seznámil s obsahem mnoha příspěvků: jsou to dokumenty, které mnohdy šokují svou prostotou a zároveň hloubkou.

Když o těchto problémech mluvíme, narážíme na vážnou obtíž. V rozmanitosti a složitosti svých aspektů často spadají do prostředí nevyslovitelného. V tom všem je ovšem patrná Boží činnost, která se projevuje skrze lidské prostřednictví: samozřejmě, v dobrých

skutcích lidí, ale také v jejich omylech, z nichž On – jak patrně – dokáže dát vzejít většímu dobru. Celé XX. století bylo poznamenáno zvláštním zásahem Boha, který je Otec „bohatý milosrdenstvím – dives in misericordia...“ (Ef 2,4).

TAJEMSTVÍ MILOSRDENSTVÍ

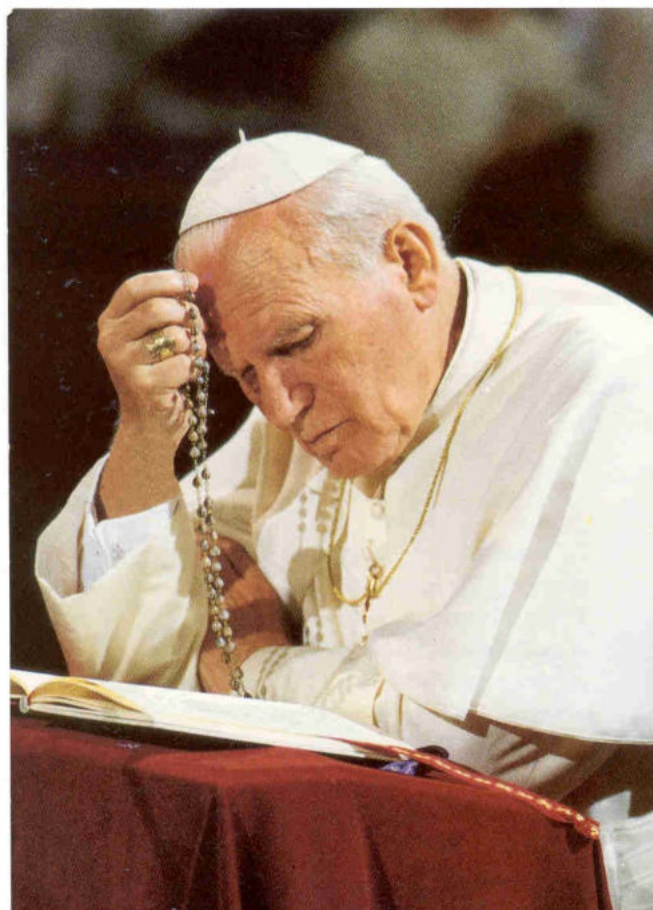
Svatý Otče, mohl byste se zastavit u tajemství lásky a milosrdenství? Jeví se totiž jako důležité sestoupit hlouběji v analýze podstaty těchto dvou pro nás tak významných božských atributů.

Žalm *Miserere* je snad jednou z nejkrásnějších modliteb, kterou Církev přejala ze Starého Zákona. Okolnosti jeho vzniku jsou známé. Zrodil se jako volání hříšníka, krále Davida, který se zmocnil ženy vojína Uriáše a dopustil se s ní cizoložství, a pak, aby zamazal stopy svého zločinu, postaral se, aby zákonný manžel oné ženy padl na bitevním poli. V druhé knize Samuelově je působivá stať, v níž prorok Nátan pozvedá výhružný prst proti Davidovi a ukazuje na něj jako na toho, kdo je odpovědný za velký zločin před Bohem: „Ty jsi ten muž“ (2Sam 12,7). Tehdy král pocíťuje skoro osvícení, z něhož pramení hluboké pohnutí, jež ústí ve slovech *Miserere*, žalm, který se v liturgii objevuje častěji než kterýkoli jiný:

*Miserere mei Deus,
secundum misericordiam tuam;
et secundum multitudinem
miserationum tuarum
dele iniquitatem meam.*

*Amplius lava me ab iniquitate mea,
et a peccato meo munda me.
Quoniam iniquitatem meam ego cognosco,
et peccatum meum contra me est semper.*

*Tibi, tibi soli peccavi
et malum coram te feci,
ut iustus inveniaris in sententia tua
et aequus in iudicio tuo ...*

V tomto pozvolném plynutí latinských slov a současně odvíjení se myšlenek, citů a hnutí srdce je skryta zvláštní krása. Je jisté, že to nebyl originální jazyk žalmu *Miserere*, ale náš sluch je zvyklý na latinskou verzi, snad víc než na překlad do mluvené řeči, byť by i slova moderních překladů, a zvláště melodie, byla svým způsobem působivá:

*Smiluj se nade mnou Bože,
pro své milosrdenství;
pro své velké slitování
zahlad' mou nepravost.
Smyj ze mně všechny mé viny,
očist' mě od mého hříchu.
Neboť já svou nepravost uznávám,
můj hřích je stále přede mnou.
Jen proti tobě jsem se prohřešil,
spáchal jsem, co je před tebou zlé;
takže se ukáže,
jak je tvůj rozsudek spravedlivý,
že jsi bez úhony ve svém soudu.
Hle, s vinou jsem se narodil
a v hříchu mě počala má matka.
Hle, líbí se ti upřímné srdce,
ve skrytu mě učíš moudrosti.
Pokrop mě yzopem a budu čistý,
umyj mě a budu bělejší než sníh.
Popřej mi slyšet hlas veselí a radosti,
ať zajásají kosti, které jsi rozdrtil.
Odvrat' svou tvář od mých hříchů
a zahlad' všechny mé viny.
Stvoř mi čisté srdce, Bože,
obnov ve mně ducha vytrvalosti.*

*Neodvrhuj mě od své tváře
a neodnímej mi svého svatého ducha.
Vrať mi radost ze své ochrany
a posilni mou velkodušnost.
Bezbožné budu učit tvým cestám
a hříšníci se budou obracet k tobě.
Zbav mě, Bože, trestu za prolitou krev, Bože, můj spasiteli,
ať zajásá můj jazyk nad tvou spravedlností.
Otevři mé rty, Pane,
aby má ústa zvěstovala tvou chválu ...*

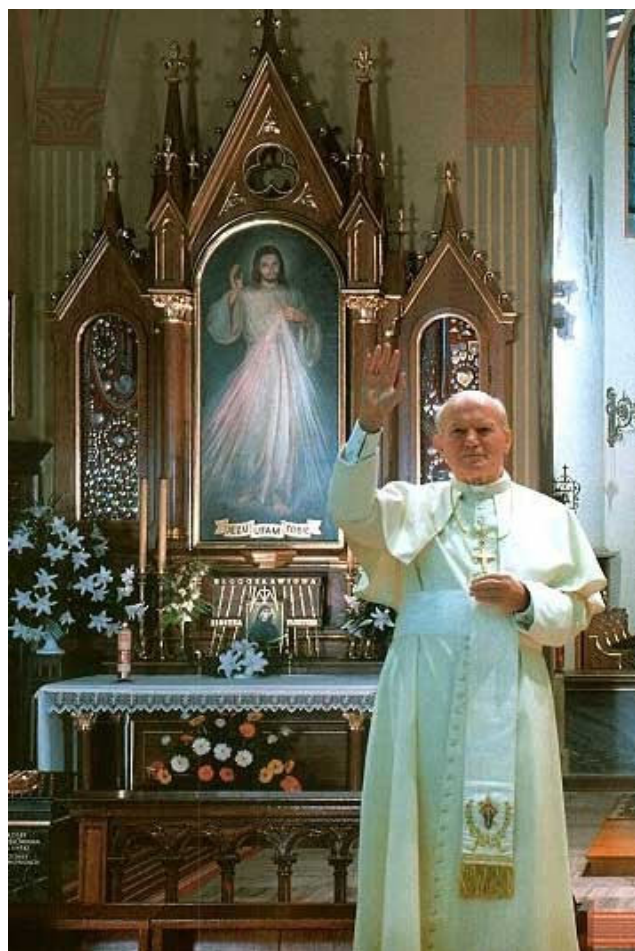
(Žalm 50/51,3-17)

Tyto výrazy prakticky nepotřebují žádný komentář. Jsou výmluvné samy o sobě. Samy odhalují pravdu o morální křehkosti člověka. Ten na sebe žaluje před Bohem, protože ví, že hřích protirečí svatosti jeho Stvořitele. Hříšný člověk však současně ví, že Bůh je milosrdný a jeho milosrdenství je nekonečné: Bůh je vždy připraven odpustit a hříšníka znovu učinit spravedlivým.

Odkud pochází toto nekonečné milosrdenství Otce? David je mužem Starého Zákona. Zná Jediného Boha. My, lidé Nové Smlouvy, můžeme v *Miserere* poznat přítomnost Krista, Božího Syna, s nímž Otec jednal kvůli nám jako s hříchem (srv. *2Kor 5,21*). Kristus vzal na sebe hříchy nás všech (srv. *Iz 53,12*), aby dal za dost spravedlnosti, která byla vinou porušena, a tak uchoval rovnováhu mezi spravedlností a milosrdenstvím Otce. Je významné, že sestra Faustyna viděla tohoto Syna jako milosrdného Boha, a kontemplovala ho nejen na kříži, ale spíše v následném stavu vzkříšeného ve slávě. Proto spojila svou mystiku milosrdenství s tajemstvím velikonoc, kdy se Kristus představuje jako vítěz nad hříchem a smrtí (srv. *Jan 20,19-23*).

Když tu vzpomínám sestru Faustynu a úctu k milosrdnému Kristu, kterou šířila, činím tak proto, že i ona patří do naší doby. Žila v prvních desetiletích XX. století a zemřela před začátkem druhé světové války. Právě v této době jí bylo zjeveno tajemství Božího milosrdenství, a o tom co zakusila, napsala ve svém *Deníku*. Těm, kdo přežili druhou světovou válku se slova uvedená v *Deníku* zdají být zvláštním evangeliem Božího milosrdenství, napsaným z perspektivy XX. století. Současníci toto poselství pochopili. Porozuměli mu právě skrze dramatické nahromadění zla v průběhu druhé světové války a skrze krutost totalitních režimů. Bylo to, jakoby chtěl Kristus zjevit, že hranicí vymezenou zlu, - jehož původcem i obětí je člověk -, je nakonec Boží milosrdenství. Jistě, je v něm obsažena i spravedlnost, ale ta sama o sobě není posledním slovem božské ekonomie v dějinách světa a v dějinách člověka. Bůh vždy dokáže ze zla vytěžit dobro. Bůh chce,

aby všichni byli spaseni a došli k poznání pravdy (srv. *1Tim 2,4*): Bůh je láska (srv. *1Jan 4,8*). Ukřižovaný a zmrtvýchvstalý Kristus, tak jak se ukázal sestře Faustyně, je nejvyšším zjevením této pravdy.

Tady chci znovu navázat na to, co jsem řekl na téma zkušeností Církve v Polsku během odporu proti komunizmu. Zdají se mi všeobecně platné. Mám za to, že i sestra Faustyna a její svědectví o tajemství Božího milosrdenství do této perspektivy jistým způsobem zapadají. Dědictví její spirituality mělo – a to ze zkušenosti víme - velký význam pro odpor vůči zlu, jež působilo v tehdejších nelidských systémech. To vše si uchovává určitý význam nejen pro Poláky, ale také pro široký okruh Církve ve světě. To mimochodem dosvědčila beatifikace a kanonizace sestry Faustyny. Bylo to, jakoby Kristus chtěl jejím prostřednictvím říci: „Konečné vítězství nepatří zlu!“ Velikonoční tajemství potvrzuje, že vítězné je nakonec dobro; že život vítězí nad smrtí a láska triumfuje nad nenávistí.

KATECHEZE O STÁŘÍ

Dlouhověkost: symbol a příležitost

(katecheze papeže Františka při generální audienci, Aula Pavla VI., Vatikán, 2. 3. 2022)

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

V biblickém vyprávění o rodokmenech praotců nás okamžitě zarazí jejich nesmírná dlouhověkost: mluví se tam o staletích! Kdy začíná stáří – ptáme se? A jaký význam má skutečnost, že tito starověcí otcové žijí tak dlouho po zplození svých dětí? Otcové a synové žijí společně, po staletí! Tato staletá kadence časů, vyprávěná rituálním jazykem, dává vztahu mezi dlouhověkostí a genealogií silný symbolický význam, velmi silný a hluboký.

Jako by předávání lidského života, tak nového ve stvořeném vesmíru, vyžadovalo pomalou a dlouhou iniciaci. Vše je nové, na počátku dějin bytosti, která je duch a život, vědomí a svoboda, vnímavost a odpovědnost. Nový život - lidský život - vnořený do napětí mezi svým původem "k obrazu a podobě" Boží a křehkostí svého smrtelného stavu, představuje novost, kterou je třeba teprve objevit. Vyžaduje dlouhou dobu iniciace, během níž je nezbytná vzájemná podpora mezi generacemi, aby dokázal porozumět zkušenostem a čelit záhadám života. Během této dlouhé doby dochází také k pozvolné kultivaci duchovních kvalit člověka.

V jistém smyslu nám tento pocit nabízí každá změna epoch v lidských dějinách. Jako bychom museli znovu od nuly a pomalu začínat s otázkami po smyslu života, když se scénář lidského údělu naplní přemírou nových zkušeností a novými otázkami. Nahromadění kulturní paměti sice zajisté zvyšuje úroveň zběhlosti, potřebné ke zvládnutí dosud neznámých proměn. Doba přeměn se zkracuje, ale doba asimilace vždycky vyžaduje trpělivost. Přílišná rychlost, která se zmocnila všech sfér našeho života, činí každou naši zkušenost povrchnější a méně "výživnou". Mladí lidé jsou nevědomými oběťmi tohoto rozkolu mezi časem na ciferníku, který chce být odkroucen, a časem života, který vyžaduje náležité "kvašení". Dlouhý život umožňuje zakusit tyto dlouhé časy a škody způsobené spěchem.

Stáří si jistě žádá pomalejší rytmus, avšak není to jen doba setrvačnosti. Míra těchto rytmů otevírá totiž každému člověku prostor smyslu života, který kvůli posedlosti rychlostí zůstává neznámý. Ztráta kontaktu s pomalým rytmem stáří uzavírá tyto prostory pro všechny. V této perspektivě jsem zamýšlel Den prarodičů, ustanovený na poslední červencovou neděli. Spojenectví mezi dvěma krajními generacemi života – mezi dětmi a starými lidmi - pomáhá také dalším dvěma - mladým lidem a dospělým – aby se do něho zapojili a učinili existenci každého bohatší v lidství. Je zapotřebí vést dialog mezi generacemi. Pokud totiž neexistuje dialog mezi mladými a starými, mezi dospělými, každá generace zůstává izolovaná a nemůže předávat své poselství. Mladý člověk, který nevnímá vazbu ke svým kořenům, jimiž jsou prarodiče, nedostává sílu - stejně jako strom bere sílu ze svých kořenů - a roste špatně, jeho růst je nezdravý, nedostává se mu opěrných bodů. Proto je nutné usilovat o mezigenerační dialog, jako o určitou lidskou nutnost. A tento dialog je důležitý právě mezi prarodiči a vnoučaty, kteří představují dvě krajní generace.

Představme si město, v němž je soužití různých věkových kategorií nedílnou součástí celkového designu jeho prostředí. Zamysleme se nad utvářením láskyplných vztahů mezi stářím a mládím, které by mohly ozařovat styl všech vztahů. Překrývání generací by se stalo zdrojem energie pro skutečně viditelný a životný humanismus. Moderní město bývá nepřátelské vůči starším lidem (a nikoli náhodou také vůči dětem). Tato společnost, která má skartačního ducha a skartuje tolik nechtěných dětí, odstrkuje také staré lidi. Odstrkuje je, jako něco, co není k ničemu, odkládá je do domova důchodců, do útulku... Přílišná rychlost nás dostává do odstředivky, která nás rozmetává jako konfety. Naproto ztrácíme pojem o celku. Každý se drží svého kousku, pluje na proudech tržního města, pro které pomalý rytmus znamená ztrátu a rychlost peníze. Přílišná rychlost život rozmělnuje, nečiní ho intenzivnějším. Moudrost vyžaduje určité "plýtvání časem". Když se vrátíš domů a vidíš svého synka nebo dcerku, "ztrácíš čas", ale rozhovor, který s ním vedeš, je pro společnost zásadní. A když přijdeš domů a je tam váš dědeček nebo babička, kterým to třeba už úplně dobře nemyslí, nebo částečně ztratili schopnost mluvit, a ty se jim věnuješ, "ztrácíš čas", ale toto "ztrácení času" posiluje lidskou rodinu. Je třeba trávit čas - čas, který není výdělečný - s dětmi a starými lidmi, protože nám dávají jinou schopnost, jak hledět na život.

Pandemie, v níž jsme stále nuceni žít, si vynutila - bohužel velmi bolestivě - zastavení bláznivého kultu rychlosti. A v tomto období prarodiče působili jako zábrana určité afektivní "dehydratace" nejmladších. Viditelné spojenectví generací, které harmonizuje jejich časy a rytmy, nám vrací naději, že nežijeme nadarmo. A každému z nás navrácí lásku k našemu zranitelnému životu a zamezuje cestu k posedlosti rychlostí, která ho jednoduše pohlcuje. - Klíčovým heslem je "ztráčet čas". Ptám se každého z vás: Umíte ztráčet čas, nebo vás stále žene rychlost? - "Ne, spěchám, teď nemůžu..."? - Umíte ztráčet čas s prarodiči, se starými lidmi? Umíte ztráčet čas hrou s dětmi? To je prubířský kámen. Přemýšlejte o tom. Právě toto navrácí lásku k našemu zranitelnému životu, přehrazuje - jak jsem řekl - cesty posedlosti rychlostí, která život pohlcuje. - Rytmus stáří je nepostradatelným zdrojem pro pochopení smyslu života poznačeného časem. Staří lidé mají svůj vlastní rytmus, ale je to rytmus, který nám pomáhá. Díky tomuto zprostředkování se stává důvěryhodnější nasměrování života k setkání s Bohem; záměr, který je skryt ve stvoření člověka "k jeho obrazu a podobě" a je zpečetěn v Božím Synu, který se stal člověkem.

Délka lidského života se dnes prodlužuje. To nám dává příležitost prohloubit spojenectví mezi všemi životními fázemi a smyslem života v jeho celitstvistosti. Není to tak, že by život měl smysl jen v dospělosti, od 25 do 60 let. Život má smysl od narození až do smrti, měli bychom být schopni komunikovat s každým, dokonce navazovat afektivní vztah s každým, aby naše zralost byla bohatší, silnější.

Kéž nám Duch svatý dá inteligenci a sílu k této reformě. Arogance hodinového času se musí proměnit v krásu rytmu života. V tom spočívá reforma, kterou bychom měli provést ve svých srdcích, v rodině a ve společnosti. Opakuji: jakou reformu? Změnit aroganci hodinového času v krásu rytmu života. Proměňte aroganci času, který nás stále někam žene, v rytmus života. Spojenectví mezi generacemi je nezbytné. Ve společnosti, kde staří nemluví s mladými, mladí nemluví se starými, dospělí nemluví se starými ani s mladými, se dospívá ke sterilitě bez budoucnosti; taková společnost nehledí k obzoru, ale sama na sebe. A stává se osamělou. Bůh ať nám pomáhá najít správnou hudbu, která by sladila různé věky - mladé, staré a dospělé - všechny dohromady, do krásné symfonie dialogu.

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Jelcin měl jednání s Clintonem. Seděli u stolu a Clinton si pořád pohrával se zlatým klíčem. Jelcinovi to šlo na nervy, proto se ho ptá: "Co to máš za klíč, proč si s ním tak provokativně hraješ?" - "No, víš, to je klíč od jaderného arsenálu. Ten, kdo ho má, je pánem světa!" Jelcin chvíli přemýšlí, pak vytáhne z kapsy rezavý klíč a začne si s ním hrát. Clintonovi to nedalo, a s úsměvem se ptá: "A ty, co to máš za klíč?" Jelcin zvažní, podívá se na Clintona a říká: "Víš Bille, to je klíč od WC, kdo ho má, ten se nepodělá."

II.

Ministr obrany dělá u vojska inspekci před vstupem země do NATO: "Vojáci, na které straně budete bojovat v případě napadení státu?" – Všichni zvolají jako jeden muž: "Na straně NATO!" Jen jeden voják mlčí. Nakonec tiše řekne: "Já bych, chtěl bojovat na straně Rusů!" - "Ale proč?" ptá se ministr. "Raději chci být v zajetí na Floridě než na Sibiři!"

III.

Přijde zaměstnanec za šéfem: "Šéfe, jsem nucen vás požádat o zvýšení platu. Už mě oslovily tři další firmy." - "Fakt? A které?" - "Elektrárny, plynárny a vodárny..."

IV.

Ptá se lenoch pana faráře: „Velebný pane, zajímalo by mě, jestli my lenoši půjdeme do nebe, nebo jestli pro nás někoho pošlou?“

V.

Skrblíci jsou nepříjemní současníci, ale příjemní předkové.

VI.

"Víte, že alkohol zabije rok co rok víc jak sto tisíc Čechů?" - "No vím, ale já su Moravák!"

VII.

Ptá se jeden známý druhého: "Honzo, za co jsi to vlastně seděl za komunistů?" - "Umístil jsem knihy do výlohy knihkupectví." - "A co? Byly zakázané?" - "Ne, ale dal jsem vedle sebe tři knihy s názvy: 'Chceme žít' ... 'Daleko od Moskvy' ... 'Ve stínu mrakodrapů'."

POŘAD BOHOSLUŽEB: 12. - 20. března 2022

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 12. března	TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 13. března	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	na poděkování Pánu Bohu, s prosbou za dar zdraví a ochranu Panny Marie pro celou rodinu
		DRYSICE 9.30	na úmysl dárce
		PODIVICE 11.00	za +Vlastimíra PIVODU, rodiče, sestru, švagra, švagrovou a Boží požehnání pro rodinu
PONDĚLÍ 14. března	PONDĚLÍ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za nemocné dítě a Boží požehnání pro rodinu
ÚTERÝ 15. března	ÚTERÝ PO 2. NEDĚLI POSTNÍ SV. KLEMENT MARIA HOFBAUER, KNĚZ	PODIVICE 8.00	na poděkování za přijatá dobro- diní s prosbou o ochranu Panny Marie pro rodinu a přátele
STŘEDA 16. března	STŘEDA PO 2. NEDĚLI POSTNÍ	DRYSICE 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		DRYSICE 17.00	za zemřelé rodiče Josefa a Marii POLÁŠKOVY
ČTVRTEK 17. března	ČTVRTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ SV. PATRIK, BISKUP, PATRON IŘSKA	VYŠKOV 9.00	za zemřelé rodiče Josefa a Marii POLÁŠKOVY
		PUSTIMĚŘ 17.00	za + manžele PROCHOVY a Marii NOVÁKOVOU
PÁTEK 18. března	PÁTEK PO 2. NEDĚLI POSTNÍ SV. CYRIL JERUZALEMSKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		PUSTIMĚŘ 17.00	za +Boženu JANSKOU, manžela, živou a + rodinu
		PODIVICE 17.00	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
SOBOTA 19. března	SLAVNOST sv. JOSEF, SNOUBENEC PANNY MARIE	PODIVICE 8.00	za + Josefa MAHDALA, manželku, rodiče, dceru, bratry, zetě, vnuka a Boží požehnání pro rodinu
NEDĚLE 20. března	TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	TOPOLANY 17.00	za +Jaroslava PŘIKRYLA, dvoje rodiče a Boží požehnání pro rodinu
		PUSTIMĚŘ 8.00	za +Marii ŠKAŘOUPKOVOU, manžela, dva syny, snachu a Boží ochranu pro rodinu
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00	za +Josefa PIVODU, manželku, rodiče a duše v očistci

POŘAD BOHOSLUŽEB: 19. - 27. března 2022

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 19. března	TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	TOPOLANY 17.00	za +Jaroslava PŘIKRYLA, dvoje rodiče a Boží požehnání pro rodinu
NEDĚLE 20. března	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Marii ŠKAŘOUPKOVOU, manžela, dva syny, snachu a Boží ochranu pro rodinu
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00	za +Josefa PIVODU, manželku, rodiče a duše v očistci
PONDĚLÍ 21. března	PONDĚLÍ PO 3. NED. POSTNÍ (R. 547 ZEMŘEL SV. BENEDIKT, PATRON EVROPY A FARNOSTÍ)	PUSTIMĚŘ 17.00	ke cti sv. Benedikta, patrona Evropy, s prosbou za ukončení války proti Ukrajině a mír ve světě
ÚTERÝ 22. března	ÚTERÝ PO 3. NEDĚLI POSTNÍ	PODIVICE 8.00	za +rodiče MALÍKOVY a Boží požehnání pro živou rodinu
STŘEDA 23. března	STŘEDA PO 3. NEDĚLI POSTNÍ SV. TURIBIUS Z MONGROVEJA, BISKUP	DRYSICE 16.30	POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY
		DRYSICE 17.00	za zemřelé rodiče Josefa a Marii POLÁŠKOVY
ČTVRTEK 24. března	ČTVRTEK PO 3. NEDĚLI POSTNÍ SV. OSCAR ROMERO, BISK. A M.	PUSTIMĚŘ 17.00	za nemocné dítě a Boží požehnání pro rodinu
PÁTEK 25. března	SLAVNOST ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ	PODIVICE 8.00	za Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU a MAHDALOVU
		DRYSICE 15.30	za zemřelé rodiče Josefa a Marii POLÁŠKOVY
		PUSTIMĚŘ 17.00	za +Marii ADAMCOVOU, manžela a Boží požehnání pro rodinu
SOBOTA 26. března	TOPOLANY - 16.30: POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY	TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 27. března	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Marii KLEVETOVOU, manžela a +rodiče KOMÁRKOVY
		DRYSICE 9.30	za +Vojtěcha KNAPA, manželku, dceru, zetě a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za +Marii a Ludvíka FRÉLICHOVY, syna, dceru, tři zetě, dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu

FARNÍ INFORMÁTOR, XXIX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.+záznam. 517356351, Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnáním, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Díky sponzorům dotovaná cena: **25,-Kč/ks**. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.